

CONV 724/1/03

REV 1

NIDE I

SAATE

Lähettäjä:	Puheenjohtajisto
Vastaanottaja:	Valmistelukunta
Ed. asiak. nro:	CONV 528/03, CONV 571/03, CONV 579/03, CONV 602/03, CONV 614/03, CONV 648/03, CONV 649/03, CONV 650/03, CONV 685/03, CONV 691/03, CONV 723/03
Asia:	Ehdotus perustuslaiksi, nide I – Tarkistettu I osan teksti

Valmistelukunnan jäsenille toimitetaan ohessa tekstiehdotus perustuslaista tehdyn sopimuksen I osaksi sekä pöytäkirjat toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta sekä kansallisten parlamenttien asemasta sellaisena kuin ne ovat puheenjohtajiston sen saamien huomautusten ja muutosehdotusten sekä täysistuntokeskustelujen pohjalta tarkistamina.

Ainoastaan toimielimiä koskevan IV osaston artikkelit toimitetaan uudelleen valmistelukunnan jäsenille muuttumattomina eli siinä muodossa kuin ne ovat 23.4. tehdyssä alkuperäisessä versiossa (asiak. 691/03). Runsaat muutosehdotukset ja täysistunnoissa esitetyt huomautukset ovat usein keskenään ristiriitaisia, erityisesti keskeisissä kysymyksissä, joita ovat esimerkiksi 23.4. tehdyssä muistiossa käsitelty kolme toisiinsa liittyvää kysymystä (edustus Euroopan parlamentissa, määränemmistön määrittely neuvostossa ja komission kokoonpano). Puheenjohtajisto katsoo siten tarpeelliseksi antaa enemmän aikaa näiden asioiden käsittelyyn ja pohtimiseen.

Puheenjohtajisto laatii tämän pohdinnan perusteella myöhemmässä vaiheessa tarkistetun tekstin IV osastosta.

o
o   o

Valmistelukunnan jäsenten huomiota kiinnitetään siihen, että I osan artikkelit on numeroitu juoksevasti. Viittauksia III osan artikloihin tarkennetaan sitten, kun artikkelit on viimeistelty.

SISÄLLYSLUETTELO

I OSASTO: UNIONIN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET

sivut 7 - 9

I-1 artikla: Unionin perustaminen

I-2 artikla: Unionin arvot

I-3 artikla: Unionin tavoitteet

I-4 artikla: Perusvapaudet ja syrjimättömyys

I-5 artikla: Unionin ja jäsenvaltioiden väliset suhteet

I-6 artikla: Oikeushenkilöllisyys

II OSASTO: PERUSOIKEUDET SEKÄ UNIONIN KANSALAISUUS

sivut 10-11

I-7 artikla: Perusoikeudet

I-8 artikla: Unionin kansalaisuus

III OSASTO: UNIONIN TOIMIVALTA

sivut 11-16

I-9 artikla: Perusperiaatteet

I-10 artikla: Unionin oikeus

I-11 artikla: Toimivaltaluokat

I-12 artikla: Yksinomainen toimivalta

I-13 artikla: Jaettu toimivalta

I-14 artikla: Talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhteensovittaminen

I-15 artikla: Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

I-16 artikla: Tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alat

I-17 artikla: Joustolauseke

IV OSASTO: UNIONIN TOIMIELIMET

sivut 17-25

I-18 artikla: Unionin toimielimet

I-19 artikla: Euroopan parlamentti

I-20 artikla: Eurooppa-neuvosto

I-21 artikla: Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja

I-22 artikla: Ministerineuvosto

I-23 artikla: Neuvoston kokoonpanot

I-24 artikla: Määräenemmistö

I-25 artikla: Euroopan komissio

I-26 artikla: Euroopan komission puheenjohtaja

I-27 artikla: Ulkoasiainministeri

I-28 artikla: Euroopan unionin tuomioistuin

I-29 artikla: Euroopan keskuspankki

I-30 artikla: Tilintarkastustuomioistuin

I-31 artikla: Unionin neuvoa-antavat elimet

V OSASTO: UNIONIN TOIMIVALLAN KÄYTTÖ

sivut 26-35

I luku: Yleiset määräykset

I-32 artikla: Unionin oikeussäädökset

I-33 artikla: Lainsäätämisyhteisössä hyväksyttävät säädökset

I-34 artikla: Muut kuin lainsäätämisyhteisössä hyväksyttävät säädökset

I-35 artikla: Säädosvallan siirron nojalla annettavat asetukset

I-36 artikla: Täytäntöönpanosäädökset

I-37 artikla: Unionin oikeussäädöksiä koskevat yhteiset periaatteet

I-38 artikla: Julkaiseminen ja voimaantulo

II Luku: Erityismääräykset

I-39 artikla: Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanoa koskevat erityismääräykset

I-40 artikla: Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan täytäntöönpanoa koskevat erityismääräykset

I-41 artikla: Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamista koskevat erityismääräykset

I-42 artikla: Solidaarisuuslauseke

III luku: Tiiviimpi yhteistyö

I-43 artikla: Tiiviimpi yhteistyö

VI OSASTO: DEMOKRATIAN TOTEUTUMINEN UNIONISSA

sivut 36-38

I-44 artikla: Demokraattisen yhdenvertaisuuden periaate

I-45 artikla: Edustuksellisen demokratian periaate

I-46 artikla: Osallistavan demokratian periaate

I-47 artikla: Työmarkkinaosapuolet ja itsenäinen sosiaalinen vuoropuhelu

I-48 artikla: Euroopan oikeusasiamies

I-49 artikla: Unionin toimielinten toiminnan avoimuus

I-50 artikla: Henkilötietojen suoja

I-51 artikla: Kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asema

[X artikla]

VII OSASTO: UNIONIN VARAINHOITO

sivut 39-41

I-52 artikla: Talousarviota ja varainhoitoa koskevat periaatteet

I-53 artikla: Unionin varat

I-54 artikla: Monivuotinen rahoituskehys

I-55 artikla: Unionin talousarvio

VIII OSASTO: UNIONI JA SEN LÄHIYMPÄRISTÖ

sivu 41

I-56 artikla: Unioni ja sen lähiympäristö

IX OSASTO: UNIONIN JÄSENYYS

sivut 41-43

I-57 artikla: Unioniin liittymistä koskevat vaatimukset ja menettely

I-58 artikla: Unionin jäsenyydestä johtuvien oikeuksien väliaikainen pidättäminen

I-59 artikla: Eroaminen unionista

*
*   *

EHDOTUS: PÖYTÄKIRJA KANSALLISTEN PARLAMENTTIEN ASEMASTA EUROOPAN UNIONISSA

sivut 44-46

*
*   *

EHDOTUS: PÖYTÄKIRJA TOISSIJAISUUS- JA SUHTEELLISUUSPERIAATTEIDEN SOVELTAMISESTA

sivut 47-49

TEKSTIEHDOTUS - I OSA

I OSASTO: UNIONIN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET

I-1 artikla: Unionin perustaminen

1. Tällä perustuslailla, joka ilmentää Euroopan kansalaisten ja valtioiden tahtoa rakentaa tulevaisuuttaan yhdessä, perustetaan Euroopan unioni, jolle jäsenvaltiot antavat toimivaltaa yhteisten tavoitteidensa saavuttamiseksi. Unioni sovittaa yhteen jäsenvaltioiden politiikat, joilla pyritään saavuttamaan nämä tavoitteet, ja käyttää yhteisönä jäsenvaltioiden sille antamaa toimivaltaa.
2. Unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, jotka kunnioittavat sen arvoja ja sitoutuvat edistämään niitä yhdessä.

I-2 artikla: Unionin arvot

Unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Nämä arvot ovat yhteisiä jäsenvaltioille yhteiskunnassa, jonka ominaispiirteinä on moniarvoisuus, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, tasavertaisuus, yhteisvastuullisuus ja syrjimättömyys.

I-3 artikla: Unionin tavoitteet

1. Unionin päämääränä on edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia.
2. Unioni tarjoaa kansalaisilleen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen, jolla ei ole sisärajoja, sekä sisämarkkinat, joilla kilpailu on vapaata ja vääristymätöntä.
3. Unioni pitää tavoitteenaan kestävän kehityksen Eurooppaa, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu, sekä sosiaalista markkinataloutta, jolla pyritään täystyöllisyyteen ja sosiaaliseen edistykseen.

Unioni pyrkii korkeatasoiseen ympäristönsuojeluun ja ympäristön laadun parantamiseen. Se edistää tieteellistä ja teknistä kehitystä.

Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja edistää oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, miesten ja naisten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lasten oikeuksien suojelua.

Unioni edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta.

Unioni kunnioittaa kulttuurista ja kielellistä rikkauttaan ja monimuotoisuuttaan ja huolehtii Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä.

4. Unioni puolustaa ja edistää arvojaan ja etujaan kansainvälisissä suhteissaan. Se edistää osaltaan rauhaa, turvallisuutta, maapallon kestäväää kehitystä, kansojen välistä yhteisvastuuta ja keskinäistä kunnioitusta, vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa, köyhyyden poistamista ja ihmisoikeuksien, erityisesti lasten oikeuksien, suojelua, sekä kansainvälisen oikeuden tarkkaa noudattamista ja kehittämistä, Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden kunnioittaminen mukaan lukien.
5. Näihin tavoitteisiin pyritään asianmukaisin keinoin sen mukaan unionille tällä perustuslailla annetun toimivallan mukaisesti.

I-4 artikla: Perusvapaudet ja syrjimättömyys

1. Unioni takaa henkilöiden, tavaroiden, palvelujen ja pääomien vapaan liikkuvuuden sekä sijoittautumisvapauden alueellaan tämän perustuslain määräysten mukaisesti.
2. Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän perustuslain soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän perustuslain erityismääräysten soveltamista.

I-5 artikla: Unionin ja jäsenvaltioiden väliset suhteet

1. Unioni kunnioittaa jäsenvaltioidensa kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittista ja perustuslaillista perusrakennetta, myös alueellisen ja paikallisen itsehallinnon osalta. Se kunnioittaa niiden olennaisesti valtiolle kuuluvia tehtäviä, myös niitä, jotka liittyvät valtion alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen, lain ja järjestyksen ylläpitämiseen sekä sisäisen turvallisuuden takaamiseen.
2. Vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perustuslaista johtuvien tehtävien täyttämisessä.

Jäsenvaltioiden on helpotettava unionin tehtävien täyttämistä, ja niiden on pidätyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa perustuslaissa asetettujen päämäärien toteutumisen.

I-6 artikla: Oikeushenkilöllisyys

Unioni on oikeushenkilö.

II OSASTO: PERUSOIKEUDET SEKÄ UNIONIN KANSALAISUUS

I-7 artikla: Perusoikeudet

1. Unioni tunnustaa tämän perustuslain toisessa osassa olevassa perusoikeuskirjassa esitetyt oikeudet, vapaudet ja periaatteet.
2. Unioni pyrkii liittymään ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen. Mainittuun yleissopimukseen liittyminen ei vaikuta tässä perustuslaissa määriteltyyn unionin toimivaltaan.
3. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taatut ja jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä ilmenevät perusoikeudet kuuluvat yleisinä periaatteina unionin oikeuteen.

I-8 artikla: Unionin kansalaisuus

1. Jokainen jäsenvaltion kansalainen on unionin kansalainen. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.
2. Unionin kansalaisella on tässä perustuslaissa vahvistetut oikeudet ja velvollisuudet. Hänellä on:
  - oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella;
  - äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa ja sen jäsenvaltion kunnallisvaaleissa, jossa hän asuu, samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion kansalaisilla;

- ollessaan sellaisen kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, oikeus saada minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta suojelua samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion kansalaisilla;
  - oikeus vedota Euroopan parlamenttiin ja kääntyä Euroopan unionin oikeusasiamiehen puoleen sekä oikeus kirjoittaa unionin toimielimille ja neuvoa-antaville elimille jollakin unionin kielellä ja saada näiltä vastaus samalla kielellä.
3. Näitä oikeuksia käytettäessä noudatetaan edellytyksiä ja rajoituksia, jotka on määritelty tässä perustuslaissa tai sen soveltamiseksi hyväksytyissä toimenpiteissä.

III OSASTO: UNIONIN TOIMIVALTA

I-9 artikla: Perusperiaatteet

1. Unionin toimivallan jakoon sovelletaan toimivallan siirtämisen periaatetta. Unionin toimivallan käyttöön sovelletaan toissijaisuusperiaatetta ja suhteellisuusperiaatetta.
2. Toimivallan siirtymisen periaatteen mukaisesti unioni toimii jäsenvaltioiden sille perustuslaissa antaman toimivallan rajoissa perustuslaissa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Toimivalta, jota perustuslaissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille.
3. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot eivät voi niiden keskushallinnon tasolla tai alueellisella taikka paikallisella tasolla riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita vaan ne voidaan toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla.

Unionin toimielimet soveltavat toissijaisuusperiaatetta perustuslain liitteenä olevan, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan mukaisesti. Kansalliset parlamentit valvovat tämän periaatteen noudattamista pöytäkirjassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

4. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perustuslain tavoitteiden saavuttamiseksi.

Unionin toimielimet soveltavat suhteellisuusperiaatetta 3 kohdassa mainitun pöytäkirjan mukaisesti.

I-10 artikla: Unionin oikeus

1. Perustuslaki ja lainsäädäntö, jonka unionin toimielimet hyväksyvät käyttäessään unionille perustuslaissa annettua toimivaltaa, ovat ensisijaisia jäsenvaltioiden lainsäädäntöön nähden.
2. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki yleis- tai erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia perustuslaista tai unionin toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi.

I-11 artikla: Toimivaltaluokat

1. Kun perustuslaissa annetaan unionille yksinomainen toimivalta tietyllä alalla, ainoastaan unioni voi toimia lainsäätäjänä ja antaa oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä, kun taas jäsenvaltiot voivat tehdä näin ainoastaan unionin valtuuttamina tai unionin antamien säädösten täytäntöön panemiseksi.

2. Kun perustuslaissa annetaan unionille sen ja jäsenvaltioiden kesken jaettu toimivalta tietyllä alalla, unionilla ja jäsenvaltioilla on oikeus toimia lainsäätäjinä ja antaa oikeudellisesti sitovia säädöksiä kyseisellä alalla. Jäsenvaltiot käyttävät toimivaltaansa siltä osin kuin unioni ei käytä omaansa tai on päättänyt lakata käyttämästä sitä.
3. Unionilla on toimivalta jäsenvaltioiden talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhteensovittamisen varmistamiseksi.
4. Unionilla on toimivalta määritellä ja toteuttaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, johon kuuluu myös yhteisen puolustuspolitiikan asteittainen määrittely.
5. Tietyillä aloilla ja perustuslaissa määrättyin edellytyksin unionilla on toimivalta toteuttaa toimia jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi tai täydentämiseksi, mutta se ei korvaa niiden toimivaltaa näillä aloilla.
6. Unionin toimivallan laajuudesta ja sen käyttöä koskevista säännöistä määrätään kutakin alaa koskevissa perustuslain II osan erityismääräyksissä.

I-12 artikla: Yksinomainen toimivalta

1. Unionilla on yksinomainen toimivalta vahvistaa kilpailusäännöt sisämarkkinoilla sekä seuraavilla aloilla:
  - rahapolitiikka niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka ovat ottaneet käyttöön euron
  - yhteinen kauppapolitiikka
  - tulliliitto
  - meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen yhteisen kalastuspolitiikan yhteydessä.

2. Unionilla on yksinomainen toimivalta tehdä kansainvälinen sopimus, kun sopimuksen tekemisestä säädetään unionin säädöksessä, kun se on välttämätöntä, jotta unioni voi käyttää toimivaltaansa sisäisellä tasolla, tai kun se vaikuttaa unionin sisäiseen säädökseen.

I-13 artikla: Jaettu toimivalta

1. Unionilla ja jäsenvaltioilla on jaettu toimivalta, kun unionille annetaan perustuslaissa toimivaltaa, joka ei koske I-12 ja I-16 artiklassa mainittuja aloja.
2. Unionin ja jäsenvaltioiden jaettua toimivaltaa sovelletaan pääasiassa seuraaviin aloihin:
  - sisämarkkinat
  - vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuva alue
  - maatalous ja kalastus, meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä lukuun ottamatta
  - liikenne ja Euroopan laajuiset verkot
  - energia
  - sosiaalipolitiikka, III osassa määriteltyjen näkökohtien osalta
  - taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus
  - ympäristö
  - kuluttajansuoja ja
  - yhteiset kansanterveysalan turvallisuusnäkökohdat.
3. Tutkimuksen, teknologisen kehityksen ja avaruuden aloilla unionilla on toimivalta toteuttaa toimia, erityisesti määritellä ja panna täytäntöön ohjelmia, ilman että tämän toimivallan käyttäminen voisi estää jäsenvaltioita käyttämästä omaa toimivaltaansa.

4. Kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun aloilla unionilla on toimivalta ryhtyä toimiin ja harjoittaa yhteistä politiikkaa ilman, että tämän toimivallan käyttäminen voisi estää jäsenvaltioita käyttämästä omaa toimivaltaansa.

I-14 artikla: Talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhteensovittaminen

1. Unioni hyväksyy toimenpiteet jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen yhteensovittamisen varmistamiseksi, erityisesti vahvistamalla kyseisten politiikkojen yleislinjat. Jäsenvaltiot sovittavat talouspolitiikkansa yhteen unionissa.
2. Euron käyttöön ottaneisiin jäsenvaltioihin sovelletaan erityissääntöjä.
3. Unioni hyväksyy toimenpiteet jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkojen yhteensovittamisen varmistamiseksi, erityisesti vahvistamalla kyseisten politiikkojen suuntaviivat.
4. Unioni voi tehdä aloitteita varmistaakseen jäsenvaltioiden sosiaalipolitiikkojen yhteensovittamisen.

I-15 artikla: Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

1. Unionin toimivalta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla käsittää kaikki ulkopolitiikan alat ja kaikki unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, muun muassa asteittain määriteltävän yhteisen puolustuspolitiikan, joka voi johtaa yhteiseen puolustukseen.
2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksetta unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuun hengessä ja unionin tällä alalla antamia säädöksiä noudattaen. Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai saattavat heikentää sen tehokkuutta.

I-16 artikla: Tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alat

1. Unioni voi toteuttaa tukitoimia, yhteensovittamistoimia ja täydentäviä toimia.
2. Tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alat Euroopan tasolla ovat seuraavat:
  - teollisuus
  - ihmisten terveyden suojelu ja parantaminen
  - koulutus, ammatillinen koulutus, nuoriso ja urheilu
  - kulttuuri
  - pelastuspalvelu.
3. Les actes juridiquement obligatoires adoptés par l'Union sur la base des dispositions spécifiques à ces domaines dans la Partie III, ne peuvent pas comporter d'harmonisation des dispositions législatives et réglementaires des États membres.

I-17 artikla: Joustolauseke

1. Jos käy ilmi, että tässä perustuslaissa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan unionin toimintaa III osassa määritellyillä politiikan aloilla eikä perustuslaissa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto toteuttaa aiheelliset toimenpiteet yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.
2. Komissio tiedottaa tämän artiklan perusteella tehdyistä ehdotuksista jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille edellä I-9 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun toissijaisuusperiaatteen valvontaa koskevan menettelyn yhteydessä.
3. Tämän artiklan perusteella annettuihin säännöksiin ei voi kuulua jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista niissä tapauksissa, joissa se ei perustuslain mukaan ole sallittua.

IV OSASTO: UNIONIN TOIMIELIMET

I-18 artikla: Unionin toimitielimet

1. Unionilla on yhteinen toimielinjärjestelmä, joka pyrkii

- toteuttamaan unionin tavoitteet
- edistämään sen arvoja
- ajamaan unionin, sen kansalaisten ja sen jäsenvaltioiden etuja

sekä varmistamaan niiden politiikkojen ja toimien johdonmukaisuuden, tehokkuuden ja jatkuvuuden, joita unioni toteuttaa saavuttaakseen tavoitteensa.

2. Tähän toimielinjärjestelmään kuuluvat:

Euroopan parlamentti,
Eurooppa-neuvosto,
ministerineuvosto,
Euroopan komissio,
Euroopan unionin tuomioistuin,
Euroopan keskuspankki,
tilintarkastustuomioistuin.

3. Kukin toimielin toimii sille perustuslaissa annettujen toimivaltuuksien rajoissa, perustuslaissa määrättyjen menettelyjen ja edellytysten mukaisesti. Toimielimet toimivat keskenään vilpittömässä yhteistyössä.

I-19 artikla: Euroopan parlamentti

1. Euroopan parlamentti toimii yhdessä neuvoston kanssa lainsäätäjänä sekä huolehtii poliittisesta valvonnasta ja toimii neuvonantajana perustuslaissa määrätyin edellytyksin. Se valitsee Euroopan komission puheenjohtajan.
2. Euroopan kansalaiset valitsevat Euroopan parlamentin suoraan yleisillä, vapailla ja salaisilla vaaleilla toimikaudeksi, jonka pituus on viisi vuotta. Euroopan parlamentin jäsenten määrä on enintään 700. Euroopan kansalaisten edustus on degressiivisesti suhteellinen siten, että vähimmäismääräksi vahvistetaan neljä Euroopan parlamentin jäsentä jäsenvaltiota kohden.
3. Euroopan parlamentti valitsee puhemiehen ja hallintoryhmän jäsentensä keskuudesta viideksi vuodeksi.

I-20 artikla: Eurooppa-neuvosto

1. Eurooppa-neuvosto antaa unionille sen kehittämiseksi tarvittavat virikkeet ja määrittelee sen suuntaviivat ja yleiset poliittiset painopisteet.
2. Eurooppa-neuvostoon kuuluvat jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet sekä Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja ja komission puheenjohtaja. Ulkoasiainministeri osallistuu Eurooppa-neuvoston työskentelyyn.
3. Eurooppa-neuvosto kokoontuu puheenjohtajansa kutsusta kullakin vuosineljänneksellä. Mikäli esityslista sitä edellyttää, neuvoston jäsenet voivat päättää, että heitä avustaa ministeri, ja komission puheenjohtaja, että häntä avustaa komission jäsen. Puheenjohtaja kutsuu koolle Eurooppa-neuvoston ylimääräisen kokouksen, jos tilanne sitä vaatii.
4. Jollei perustuslaissa toisin määrätä, Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

I-21 artikla: Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja

1. Eurooppa-neuvosto valitsee Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan määräenemmistöllä kaksi ja puoli vuotta kestäväksi kaudeksi, joka voidaan uusida kerran. Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaksi valitaan henkilö, joka on Eurooppa-neuvoston jäsen tai on ollut Eurooppa-neuvoston jäsen vähintään kaksi vuotta. Vakavien esteiden ilmaantuessa Eurooppa-neuvosto voi keskeyttää hänen toimikautensa samaa menettelyä noudattaen.

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja huolehtii omalla tasollaan unionin ulkoisesta edustuksesta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvissa asioissa.

2. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja johtaa puhetta Eurooppa-neuvoston kokouksessa sekä huolehtii kokouksen valmistelusta ja työskentelyn jatkuvuudesta. Hän pyrkii edistämään johdonmukaisuutta ja yksimielisyyttä Eurooppa-neuvostossa. Hän esittää Euroopan parlamentille selvityksen kunkin Eurooppa-neuvoston kokouksen jälkeen.
3. Eurooppa-neuvosto voi yksimielisellä päätöksellä perustaa kolmesta jäsenestä koostuvan hallintoryhmän, jonka jäsenet valitaan tasapuolisen vuorottelujärjestelmän mukaisesti.
4. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja ei voi olla minkään muun Euroopan unionin toimielimen jäsen tai hoitaa kansallista tehtävää.

I-22 artikla: Ministerineuvosto

1. Ministerineuvosto toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa lainsäätäjänä sekä määrittelee politiikkoja ja toimii koordinoijana perustuslaissa määrätyin edellytyksin.
2. Ministerineuvosto muodostuu jäsenvaltioiden nimeämistä ministeritason edustajista, joita on yksi kustakin jäsenvaltiosta kutakin neuvoston kokoonpanoa kohti. Tällä edustajalla yksin on edustamaansa jäsenvaltiota sitovat valtuudet ja äänioikeus.
3. Jollei perustuslaissa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.

I-23 artikla: Neuvoston kokoonpanot

1. Yleisten asioiden neuvosto huolehtii ministerineuvoston työn johdonmukaisuudesta. Se valmistelee komission avustamana Eurooppa-neuvoston kokoukset.
2. Lakiasäättävä neuvosto käsittelee eurooppalait ja -puitelait ja tekee niistä ratkaisunsa yhdessä Euroopan parlamentin kanssa perustuslain määräysten mukaisesti. Kunkin jäsenvaltion ministeritason edustajaa voi käsiteltävien asioiden mukaan avustaa yksi tai tarvittaessa kaksi ministeritason asiantuntijaedustajaa.
3. Ulkoasiainneuvosto valmistelee unionin ulkopoliitiikan Eurooppa-neuvoston määrittelemien strategisten linjojen mukaisesti ja huolehtii unionin toiminnan johdonmukaisuudesta. Ulkoasiainneuvoston puheenjohtajana toimii unionin ulkoasiainministeri.
4. Neuvosto kokoontuu myös talous- ja rahoitusasioiden neuvoston sekä oikeus- ja turvallisuusneuvoston kokoonpanoissa.
5. Yleisten asioiden neuvosto voi päättää, että neuvosto kokoontuu muissakin kokoonpanoissa.
6. Eurooppa-neuvosto voi päättää yksimielisellä päätöksellä, että tietyn ministerineuvoston kokoonpanon puheenjohtajuudesta, ulkoasiainneuvostoa lukuun ottamatta, huolehtii yksi jäsenvaltio vähintään vuoden ajan, Euroopan poliittinen ja maantieteellinen tasapaino ja kaikkien jäsenvaltioiden monimuotoisuus huomioon ottaen.

I-24 artikla: Määräenemmistö

1. Kun Eurooppa-neuvosto tai ministerineuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, sillä tarkoitetaan jäsenvaltioiden enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa unionin väestöstä.

2. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja ja komission puheenjohtaja eivät osallistu Eurooppa-neuvoston äänestyksiin.

I-25 artikla: Euroopan komissio

1. Euroopan komissio vaalii Euroopan yleistä etua. Se valvoo perustuslain määräysten sekä toimielinten perustuslain nojalla hyväksymien toimenpiteiden soveltamista. Se hoitaa myös koordinointi-, täytäntöönpano- ja hallinnointitehtäviä perustuslaissa vahvistetuin edellytyksin.
2. Unionin säädös voidaan antaa ainoastaan komission ehdotuksesta, ellei perustuslaissa toisin määrätä.
3. Komissiossa on puheenjohtaja ja enintään neljätoista muuta jäsentä. Sitä voivat avustaa valtuutetut komission jäsenet.
4. Komissio hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana. Tehtävänsä hoitaessaan komission jäsenet eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta.

I-26 artikla: Euroopan komission puheenjohtaja

1. Eurooppa-neuvosto, joka ottaa huomioon Euroopan parlamentin vaalit, tekee määräenemmistöllä Euroopan parlamentille ehdotuksen komission puheenjohtajaksi. Euroopan parlamentti valitsee kyseisen ehdokkaan jäsentensä enemmistöllä. Jos ehdokas ei saa taakseen enemmistöä, Eurooppa-neuvosto ehdottaa parlamentille kuukauden kuluessa uutta ehdokasta noudattaen samaa menettelyä kuin edellisellä kerralla.
2. Kukin jäsenvaltio laatii luettelon kolmesta henkilöstä, joista ainakin yksi on nainen ja joita se pitää pätevinä hoitamaan Euroopan komission jäsenen tehtävää. Valittu puheenjohtaja nimeää Euroopan poliittisen ja maantieteellisen tasapainon huomioon ottaen näiden henkilöiden

joukosta komission jäseniksi enintään kolmetoista henkilöä, jotka on valittu heidän pätevyytensä ja Euroopan asiaan sitoutumisensa perusteella ja joiden riippumattomuus on kiistaton. Euroopan parlamentissa äänestetään komission puheenjohtajan ja komission jäseniksi nimettyjen henkilöiden hyväksymisestä yhtenä kokoonpanona.

3. Komissio on kollegiona vastuussa Euroopan parlamentille. Euroopan parlamentti voi antaa komissiolle epäluottamuslauseen perustuslain III osan [...] artiklassa esitettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Jos epäluottamuslause annetaan, komission jäsenten on yhdessä jätettävä tehtävänsä. He jatkavat juoksevien asioiden hoitamista, kunnes heidän seuraajansa on nimitetty.
4. Komission puheenjohtaja määrittelee komission toiminnan yleislinjat. Hän päättää komission sisäisestä organisaatiosta varmistaakseen, että sen toiminta on johdonmukaista, tehokasta ja kollegiaalista. Puheenjohtaja nimittää varapuheenjohtajat komission jäsenten keskuudesta.
5. Puheenjohtaja voi nimittää valtuutettuja komission jäseniä, jotka valitaan samoin perustein kuin komission jäsenet. Heidän lukumääränsä ei saa ylittää komission jäsenten lukumäärää.

I-27 artikla: Ulkoasiainministeri

1. Eurooppa-neuvosto nimittää määräenemmistöllä komission puheenjohtajan suostumuksella unionin ulkoasiainministerin. Ulkoasiainministeri johtaa unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.
2. Ulkoasiainministeri osallistuu ehdotuksillaan yhteisen ulkopolitiikan valmisteluun ja toteuttaa sitä neuvoston valtuuttamana. Hän toimii samoin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla.
3. Ulkoasiainministeri on yksi Euroopan komission varapuheenjohtajista. Hän vastaa komissiossa ulkosuhteista ja unionin ulkoisen toiminnan muiden näkökohtien

yhteensovittamisesta. Hoitaessaan komissiossa näitä tehtäviä ja ainoastaan näiden tehtävien osalta hänen on noudatettava menettelytapoja, jotka ohjaavat komission toimintaa.

I-28 artikla: Euroopan unionin tuomioistuin

1. Euroopan unionin tuomioistuin, johon kuuluu Euroopan unionin yleisen oikeusasteen tuomioistuin, varmistaa, että varmistaa, että unionin perustuslakia ja oikeutta noudatetaan.

Jäsenvaltiot säätävät tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuden alalla.

2. Euroopan unionin tuomioistuimessa on yksi tuomari jäsenvaltiota kohden, ja sitä avustavat julkisasiamiehet. Euroopan unionin yleisen oikeusasteen tuomioistuimessa on vähintään yksi tuomari jäsenvaltiota kohden: tuomarien määrä vahvistetaan unionin tuomioistuimen perussäännössä. Unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarit ja julkisasiamiehet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka täyttävät III osan [...] artiklan mukaiset vaatimukset, ja heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuuden vuoden pituiseksi toimikaudeksi. Jäsen, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

3. Unionin tuomioistuin on toimivaltainen tekemään ratkaisun

- komission, jäsenvaltion, toimielimen taikka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostamista kanteista III osan [...] artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa ja kyseisissä artikloissa määrättyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti;
- kansallisten tuomioistuinten pyynnöstä unionin oikeuden tulkintaa tai toimielinten antamien säädösten pätevyyttä koskevissa ennakkoratkaisukysymyksissä;
- haettaessa muutosta unionin yleisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemiin päätöksiin, tai se on toimivaltainen poikkeuksellisesti käsittelemään kyseiset päätökset unionin tuomioistuimen perussäännössä määrätyn edellytyksin.

I-29 artikla: Euroopan keskuspankki

1. Euroopan keskuspankki johtaa Euroopan keskuspankkijärjestelmää, johon se kuuluu yhdessä kansallisten keskuspankkien kanssa.
2. Keskuspankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta. Se tukee yleistä talouspolitiikkaa unionissa myötävaikuttaakseen unionin tavoitteiden saavuttamiseen, tämän kuitenkin rajoittamatta hintatason vakauden tavoitetta.
3. Keskuspankki määrittelee unionin rahapolitiikan ja toteuttaa sitä. Sillä on yksinoikeus antaa lupa unionin rahan, euron, liikkeeseen laskemiseen. Se hoitaa muita keskuspankin tehtäviä perustuslain II osan määräysten mukaisesti.
4. Keskuspankki on oikeushenkilö. Se on riippumaton käyttäessään valtuuksiaan ja huolehtiessaan varainhoidostaan. Unionin toimielimet ja muut elimet sekä jäsenvaltioiden hallitukset sitoutuvat kunnioittamaan tätä periaatetta.
5. Keskuspankki hyväksyy tehtäviensä toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet perustuslain III osan [...] – [...] artiklan määräysten mukaisesti sekä keskuspankin ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussäännöissä määrätyin edellytyksin. Kyseisten määräysten mukaisesti ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole ottaneet euroa käyttöön, sekä näiden jäsenvaltioiden keskuspankit säilyttävät oman toimivaltansa rahapolitiikan alalla.
6. Keskuspankkia kuullaan sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla ehdotuksista unionin säädöksiä sekä suunnitelmista kansallisen tason lainsäädännöksi, ja se voi antaa lausuntoja.
7. Keskuspankin elimet, niiden kokoonpano ja toimintasäännöt määritellään III osan [...] – [...] artiklassa ja keskuspankin perussäännössä.

I-30 artikla: Tilintarkastustuomioistuin

1. Tilintarkastuksesta huolehtii tilintarkastustuomioistuin.
2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa unionin kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit ja sen, että varainhoito on ollut moitteetonta.
3. Tilintarkastustuomioistuimessa on yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta.
Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet hoitavat tehtäväänsä täysin riippumattomina.

I-31 artikla: Unionin neuvoa-antavat elimet

1. Euroopan parlamenttia, ministerineuvostoa ja komissiota avustavat alueiden komitea ja talous- ja sosiaalikomitea, joilla on neuvoa-antava tehtävä.
2. Alueiden komitea muodostuu alueellisten ja paikallisten julkisyhteisöjen edustajista, jotka ovat joko alueellisen tai paikallisen julkisyhteisön luottamushenkilöitä tai poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle.
3. Talous- ja sosiaalikomitea muodostuu työnantajien, työntekijöiden ja muiden järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan toimijoiden järjestöjen edustajista erityisesti talous- ja yhteiskuntaelämän, kansalaistoiminnan, ammatillisen toiminnan ja kulttuurin aloilla.
4. Alueiden komitean ja talous- ja sosiaalikomitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtäväänsä unionin yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.
5. Komiteoiden kokoonpanoa, jäsenten nimeämistä, toimivaltuuksia ja toimintaa koskevat säännöt määritellään perustuslain III osan [...] artiklassa. Neuvosto tarkistaa komission ehdotuksesta kokoonpanoa koskevat säännöt säännöllisin väliajoin unionin taloudellisen, sosiaalisen ja demografisen kehityksen huomioon ottamiseksi.

V OSASTO: UNIONIN TOIMIVALLAN KÄYTTÖ

I luku: Yleiset määräykset

I-32 artikla: Unionin oikeussäädökset

1. Perustuslaissa annetun toimivaltansa harjoittamiseksi unioni käyttää seuraavia oikeudellisia välineitä III osan määräysten mukaisesti: eurooppalaki, eurooppapuitelaki, eurooppa-asetus, eurooppapäätös sekä suositukset ja lausunnot.

Eurooppalaki on yleisesti pätevä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Eurooppapuitelaki on lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, joka velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten elinten valittavaksi muodon ja keinot.

Eurooppa-asetus on yleisesti pätevä muu kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, jolla pannaan täytäntöön lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset ja tietyt perustuslain erityismääräykset. Se on joko kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa, tai se velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten elinten valittavaksi muodon ja keinot.

Eurooppapäätös on muu kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, ja se on kaikilta osiltaan velvoittava. Jos siinä nimetään ne, joille se on osoitettu, se velvoittaa ainoastaan niitä.

Toimielinten antamat suositukset ja lausunnot eivät ole sitovia.

2. Kun Euroopan parlamentti ja neuvosto käsittelevät ehdotusta lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, ne antavat ainoastaan sellaisia säädöksiä, joista määrätään tässä artikkelissa kyseisen alan osalta.

I-33 artikla: Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

1. Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat eurooppalait ja -puitelait yhdessä komission ehdotuksesta ja perustuslain [III-298 (ent. 251 artikla)] artiklassa tarkoitettuja tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen sääntöjä noudattaen. Jos parlamentti ja neuvosto eivät pääse asiasta yksimielisyyteen, kyseistä säädöstä ei anneta.

Perustuslain [III-160 (ent. 8 artikla)] artiklassa erikseen määrätyissä tapauksissa eurooppalait ja -puitelait voidaan antaa jäsenvaltioiden ryhmän aloitteesta perustuslain [III-298 (ent. 251 artikla)] artiklan mukaisesti.

2. Perustuslaissa määrätyissä erityistapauksissa eurooppalait ja -puitelait antaa Euroopan parlamentti, jolloin neuvosto osallistuu menettelyyn, tai neuvosto, jolloin Euroopan parlamentti osallistuu menettelyyn, erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen.

I-34 artikla: Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

1. Neuvosto ja komissio hyväksyvät eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä I-35 ja I-36 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa sekä perustuslaissa erityisesti määrätyissä tapauksissa. Euroopan keskuspankki hyväksyy eurooppa-asetuksia ja -päätöksiä tapauksissa, joissa perustuslaki antaa sille siihen valtuudet.
2. Neuvosto ja komissio sekä Euroopan keskuspankki tapauksissa, joissa perustuslaki antaa sille siihen valtuudet, antavat suosituksia.

I-35 artikla: Säädösvallan siirron nojalla annettavat asetukset

1. Eurooppalaeissa ja -puitelaeissa voidaan siirtää komissiolle valta antaa asetuksia, joilla täydennetään tai muutetaan lain tai puitelain tiettyjä, muita kuin olennaisia osia.

Laeissa ja puitelaeissa määritellään nimenomaisesti säädösvallan siirron tavoitteet, sisältö, soveltamisala ja kesto. Säädösvallan siirto ei voi koskea tietyn alan olennaisia osia. Niistä voidaan säätää ainoastaan lailla ja puitelailla.

2. Laeissa tai puitelaeissa määritellään nimenomaisesti säädösvallan siirron soveltamista koskevat ehdot. Ne voivat sisältää seuraavat mahdollisuudet:

- Euroopan parlamentti tai neuvosto voi päättää säädösvallan siirron peruuttamisesta.
- Säädösvallan siirron nojalla annettu asetus voi tulla voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei vastusta sitä laissa tai puitelaissa asetetun määräajan kuluessa.

Edellistä alakohtaa sovellettaessa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä ja neuvosto määräenemmistöllä.

I-36 artikla: Täytäntöönpanosäädökset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat kansallisen lainsäädäntönsä toimenpiteet oikeudellisesti velvoittavien unionin säädösten panemiseksi täytäntöön.
2. Jos unionin velvoittavat säädökset edellyttävät yhdenmukaista täytäntöönpanoa, kyseisillä säädöksillä voidaan siirtää täytäntöönpanovaltaa komissiolle tai tietyissä tapauksissa ja I-39 artiklassa määrätyissä tapauksissa neuvostolle.
3. Yleissäännöt ja -periaatteet, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat unionin täytäntöönpanosäädöksiä, vahvistetaan etukäteen laissa.

4. Unionin täytäntöönpanosäädökset annetaan eurooppalaisina täytäntöönpanoasetuksina tai eurooppalaisina täytäntöönpanopäätöksinä.

I-37 artikla: Unionin oikeussäädöksiä koskevat yhteiset periaatteet

1. Jollei perustuslaissa asiasta erityisesti määrätä, toimielimet päättävät kussakin tapauksessa annettavan säädöksen lajista sovellettavien menettelyjen mukaisesti I-9 artikkelissa tarkoitettua suhteellisuusperiaatetta noudattaen.
2. Eurooppalait, -puitelait, -asetukset ja -päätökset perustellaan, ja niissä viitataan tässä perustuslaissa tarkoitettuihin ehdotuksiin tai lausuntoihin.

I-38 artikla: Julkaiseminen ja voimaantulo

1. Euroopan parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja allekirjoittavat tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyt eurooppalait ja -puitelait. Muissa tapauksissa ne allekirjoittaa neuvoston puheenjohtaja tai Euroopan parlamentin puhemies. Eurooppalait ja -puitelait julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ja ne tulevat voimaan niissä säädettynä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.
2. Eurooppa-asetukset ja -päätökset, joita ei ole erityisesti osoitettu tai jotka on osoitettu kaikille jäsenvaltioille, allekirjoittaa sen toimielimen puheenjohtaja, joka ne hyväksyy, ne julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ja ne tulevat voimaan niissä säädettynä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.
3. Muut päätökset annetaan tiedoksi niille, joille ne on osoitettu, ja ne tulevat voimaan, kun ne on annettu tiedoksi.

II Luku: Erityismääräykset

I-39 artikla: Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanoa koskevat erityismääräykset

1. Euroopan unioni harjoittaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka perustuu jäsenvaltioiden keskinäisen poliittisen solidaarisuuden kehittämiseen, yleisesti kiinnostavien kysymysten määrittämiseen ja jäsenvaltioiden toimien jatkuvaan lähentämiseen.
2. Eurooppa-neuvosto määrittää unionin strategiset edut ja vahvistaa sen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteet. Ministerineuvosto valmistelee kyseistä politiikkaa Eurooppa-neuvoston vahvistamien strategisten linjojen ja perustuslain III osassa olevien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.
3. Eurooppa-neuvosto ja ministerineuvosto tekevät tarpeelliset eurooppapäätökset.
4. Unionin ulkoasiainministeri ja jäsenvaltiot panevat täytäntöön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kansallisia voimavaroja ja unionin voimavaroja käyttäen.
5. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään neuvostossa ja Eurooppa-neuvostossa kaikista yleisesti kiinnostavista ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksistä yhteisen lähestymistavan määrittelemiseksi. Jokainen jäsenvaltio kuulee muita jäsenvaltioita neuvostossa ja Eurooppa-neuvostossa ennen kuin se toteuttaa mitään kansainvälisiä toimia tai tekee mitään sitoumuksia, jotka voisivat vaikuttaa unionin etuihin. Jäsenvaltiot varmistavat toimiensa lähentämisen avulla, että unioni voi edistää etujaan ja arvojaan kansainvälisissä yhteyksissä. Jäsenvaltiot ovat toisilleen solidaarisia.
6. Euroopan parlamenttia kuullaan säännöllisesti yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja sille annetaan tietoja sen kehityksestä.

7. Eurooppa-neuvosto ja ministerineuvosto tekevät yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat eurooppapäätökset yksimielisesti perustuslain III osassa määrättyjä tapauksia lukuun ottamatta. Ne tekevät ratkaisunsa jäsenvaltion, unionin ulkoasiainministerin tai komission tukeman ministerin ehdotuksesta. Eurooppalakeja tai -puitelakeja ei voida antaa.
8. Eurooppa-neuvosto voi yksimielisesti päättää, että neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä muissa kuin perustuslain III osassa tarkoitetuissa tapauksissa.

I-40 artikla: Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan täytäntöönpanoa koskevat erityismääräykset

1. Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka on erottamaton osa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Se turvaa unionin operatiivisen toimintakyvyn, joka perustuu siviili- ja sotilaallisiin voimavaroihin. Unioni voi käyttää niitä unionin ulkopuolella toteutettaviin tehtäviin huolehtiakseen rauhan säilyttämisestä, konfliktien ehkäisemisestä ja kansainvälisen turvallisuuden lujittamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti. Näiden tehtävien täytäntöönpanosta vastataan jäsenvaltioiden voimavaroilla.
2. Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka käsittää unionin asteittain määriteltävän yhteisen puolustuspolitiikan. Se johtaa yhteiseen puolustukseen, kun Eurooppa-neuvosto yksimielisesti niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, se kunnioittaa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

3. Jäsenvaltiot asettavat unionin käyttöön yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toteuttamiseksi siviili- ja sotilaallisia voimavaroja myötävaikuttaakseen neuvoston määrittelemien tavoitteiden saavuttamiseen. Jäsenvaltiot, jotka muodostavat keskinäisiä monikansallisia joukkoja, voivat myös asettaa kyseiset joukot yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan käyttöön.

Jäsenvaltiot sitoutuvat asteittain parantamaan sotilaallisia voimavarojaan. Perustetaan Euroopan puolustusmateriaali-, tutkimus- ja sotilasvoimavaravirasto määrittämään operatiiviset vaatimukset, myötävaikuttamaan niiden täyttämistä edistäviin toimiin, pyrkimään osaltaan määrittämään ja tarvittaessa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan vahvistamiseksi, osallistumaan voimavaroja ja puolustusmateriaalia koskevan eurooppalaisen politiikan määrittelyyn sekä avustamaan neuvostoa sotilaallisten voimavarojen parantamisen arvioinnissa.

4. Neuvosto tekee yksimielisesti unionin ulkoasiainministerin tai jäsenvaltion ehdotuksesta eurooppapäätökset, jotka liittyvät yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toteuttamiseen, mukaan lukien tässä artiklassa tarkoitetun tehtävän käynnistämistä koskevat päätökset. Ulkoasiainministeri voi ehdottaa, tarvittaessa yhdessä komission kanssa, kansallisten voimavarojen sekä unionin välineiden käyttämistä.
5. Neuvosto voi antaa unionin puitteissa suoritettavan tehtävän toteuttamisen jäsenvaltioiden ryhmälle unionin arvojen vaalimiseksi ja sen etujen edistämiseksi. Tehtävän toteuttamiseen sovelletaan perustuslain [III-206 (ent. 18 artikla)] artiklan määräyksiä.
6. Jäsenvaltiot, jotka täyttävät korkeat sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja jotka ovat tehneet keskenään tiukempia sitoumuksia tällä alalla suorittaakseen vaativimpia tehtäviä, aloittavat unionin puitteissa rakenteellisen yhteistyön. Tähän yhteistyöhön sovelletaan perustuslain [III-208 (ent. 20 artikla)] artiklan määräyksiä.

7. Kunnes Eurooppa-neuvosto tekee tämän artiklan 2 kohdan mukaisen ratkaisun, unionissa aloitetaan tiiviimpi yhteistyö keskinäisen puolustuksen alalla. Jos jokin tähän yhteistyöhön osallistuvista valtioista joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, muut osallistujavaltiot antavat sille tämän yhteistyön nojalla ja Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 51 artiklan määräysten mukaisesti apua kaikin käytettävissään olevin, sotilaallisin ja muin keinoin. Keskinäistä puolustusta koskevaa tiiviimpää yhteistyötä toteuttaessaan siihen osallistuvat jäsenvaltiot toimivat tiiviissä yhteistyössä Pohjois-Atlantin liiton kanssa. Tähän yhteistyöhön osallistumista ja sen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä sitä koskevat päätöksentekomenettelyt esitetään perustuslain [III-209 (ent. 21 artikla)] artiklassa.
8. Euroopan parlamenttia kuullaan säännöllisesti yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista, ja sille annetaan tietoja sen kehityksestä.

I-41 artikla: Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamista koskevat erityismääräykset

1. Unioni muodostaa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen
  - säätämällä eurooppalakeja ja -puitelakeja, joilla pyritään tarvittaessa lähentämään kansallisia lainsäädäntöjä perustuslain III osassa luetelluilla aloilla;
  - vahvistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäistä luottamusta, erityisesti tuomioistuimen sekä tuomioistuimen ulkopuolisten päätösten keskinäisen tunnustamisen perusteella;
  - jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten operatiivisen yhteistyön avulla, kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden rikosten ehkäisemiseen ja paljastamiseen erikoistuneiden yksiköiden yhteistyön avulla.

2. Kansalliset parlamentit voivat osallistua vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen osalta perustuslain [III-156 (ent. 4 artikla)] artiklan mukaisiin arviointijärjestelmiin ja Eurojustin ja Europolin toiminnan poliittiseen valvontaan perustuslain [III-169 [ent. 19 artikla)] ja [III-172 (ent. 22 artikla)] artiklan mukaisesti.
3. Poliisiyhteistyön ja rikosoikeudellisen yhteistyön alalla jäsenvaltioilla on aloiteoikeus perustuslain [III-160 (ent. 8 artikla)] artiklan mukaisesti.

I-42 artikla: Solidaarisuuslauseke

1. Unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat yhteistyössä ja solidaarisuuden hengessä, jos johonkin jäsenvaltioon kohdistuu terrori-isku taikka luonnonkatastrofi tai ihmisen aiheuttama suuronnettomuus. Unioni ottaa käyttöön kaikki käytettävissään olevat välineet, mukaan lukien jäsenvaltioiden käyttöön asettamat sotilaalliset voimavarat
  - a)
    - torjuakseen terroriuhan jäsenvaltioiden alueella,
    - suojellakseen demokraattisia instituutioita ja siviiliväestöä mahdolliselta terrori-iskulta,
    - antaakseen apua jäsenvaltiolle tämän alueella ja tämän poliittisten elinten pyynnöstä mahdollisen terrori-iskun sattuessa,
  - b)
    - antaakseen apua jäsenvaltiolle tämän alueella ja tämän poliittisten elinten pyynnöstä mahdollisen katastrofin tai suuronnettomuuden tapahtuessa,
2. Tämän määräyksen täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt on esitetty perustuslain [III-226 (ent. X artikla)] artiklassa.

III luku: Tiiviimpi yhteistyö

I-43 artikla: Tiiviimpi yhteistyö

1. Jäsenvaltiot, jotka haluavat aloittaa keskenään tiiviimmän yhteistyön unionin muun kuin yksinomaisen toimivallan alalla, saavat käyttää unionin toimielimiä ja unionin toimivaltaa soveltaen perustuslain asiaa koskevia määräyksiä ja noudattaen tässä artikkelissa ja perustuslain [III-318–III-325 (ent. I – P artikla)] artikkelissa tarkoitettuja rajoituksia ja sääntöjä.

Yhteistyön tarkoituksena on edistää unionin tavoitteiden saavuttamista, suojella sen etuja ja vahvistaa sen yhdentymiskehitystä. Yhteistyöhön voivat sitä aloitettaessa ja milloin tahansa sen aikana osallistua kaikki jäsenvaltiot perustuslain [III-321 (ent. L artikla)] artiklan mukaisesti.

2. Neuvosto myöntää oikeuden tiiviimmän yhteistyön aloittamiseen viimeisenä keinona todettuaan, että koko unioni ei voi saavuttaa yhteistyölle asetettuja tavoitteita kohtuullisessa ajassa, ja edellyttäen, että vähintään kolmannes jäsenvaltioista osallistuu yhteistyöhön. Neuvosto tekee ratkaisunsa perustuslain [III-322 (ent. M artikla)] artikkelissa määrättyä menettelyä noudattaen.
3. Vain tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat neuvostossa hyväksyttävien säädösten antamiseen. Kaikki jäsenvaltiot voivat kuitenkin osallistua neuvoston keskusteluihin.

Yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan yhteistyöhön osallistuvien valtioiden äänet. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden äänen enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa näiden valtioiden väestöstä.

Tiiviimmän yhteistyön alalla hyväksytyt säädökset sitovat ainoastaan kyseiseen yhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita. Näiden säädösten ei katsota olevan säännöstöä, joka unionin jäsen ehdokkaiden on hyväksyttävä.

VI OSASTO: DEMOKRATIAN TOTEUTUMINEN UNIONISSA

I-44 artikla: Demokraattisen yhdenvertaisuuden periaate

Unioni noudattaa kaikessa toiminnassaan kansalaistensa yhdenvertaisuuden periaatetta. Unionin toimielimet kohtelevat kansalaisia yhdenvertaisesti.

I-45 artikla: Edustuksellisen demokratian periaate

1. Unionin toiminta perustuu edustuksellisen demokratian periaatteeseen.
2. Euroopan parlamentti edustaa kansalaisia suoraan unionissa. Jäsenvaltioita edustavat Eurooppa-neuvostossa ja neuvostossa niiden hallitukset, jotka ovat vastuussa kansalaisten valitsemille kansallisille parlamenteille.
3. Kaikilla kansalaisilla on oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa. Päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.
4. Euroopan tason poliittiset puolueet myötävaikuttavat eurooppalaisen poliittisen tietoisuuden muodostumiseen ja unionin kansalaisten poliittisen tahdon ilmaisemiseen.

I-46 artikla: Osallistavan demokratian periaate

1. Unionin toimielimet antavat kansalaisille ja etujärjestöille mahdollisuuden tuoda mielipiteensä julki ja vaihtaa mielipiteitä kaikista unionin toiminta-aloista asianmukaisten kanavien kautta.
2. Unionin toimielimet käyvät avointa ja säännöllistä vuoropuhelua etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.
3. Varmistaakseen unionin toimien johdonmukaisuuden ja avoimuuden komissio kuulee asianomaisia osapuolia laajamittaisesti.

I-47 artikla: Työmarkkinaosapuolet ja itsenäinen sosiaalinen vuoropuhelu

Euroopan unioni tunnustaa Euroopan tason työmarkkinaosapuolten aseman ja edistää sitä ottaen huomioon kansallisten järjestelmien monimuotoisuuden; unioni helpottaa työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua kunnioittaen niiden itsenäisyyttä.

I-48 artikla: Euroopan oikeusasiamies

Euroopan oikeusasiamies, jonka Euroopan parlamentti nimittää, ottaa vastaan kanteluja ja suorittaa tutkimuksia unionin toimielinten, muiden elinten tai erillisvirastojen hallinnossa ilmenneistä epäkohdista sekä raportoi niistä. Euroopan oikeusasiamies hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana.

I-49 artikla: Unionin toimielinten toiminnan avoimuus

1. Unionin toimielimet, muut elimet ja erillisvirastot toimivat mahdollisimman avoimesti edistääkseen hyvää hallintotapaa ja varmistaakseen kansalaisyhteiskunnan osallistumisen.
2. Euroopan parlamentin istunnot ovat julkisia, samoin neuvoston istunnot silloin kun neuvosto käsittelee ja hyväksyy lainsäädäntöehdotuksia.
3. Kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, joiden asuinpaikka on jossakin jäsenvaltiossa, tai oikeushenkilöillä, joiden sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua unionin toimielinten, erillisvirastojen ja muiden elinten asiakirjoihin niiden tuottamistavasta riippumatta perustuslain III osassa määrätyin edellytyksin.
4. Eurooppalailla vahvistetaan yleiset periaatteet ja rajoitukset, joilla julkisen tai yksityisen edun huomioon ottamiseksi säännellään oikeutta tutustua tällaisiin asiakirjoihin.
5. Kukin 3 kohdassa tarkoitettu toimielin, muu elin tai erillisvirasto määrittelee omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua asiakirjoihinsa edellä olevassa kohdassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti.

I-50 artikla: Henkilötietojen suoja

1. Jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan.
2. Eurooppalailla vahvistetaan säännöt, jotka koskevat luonnollisia henkilöitä koskevien tietojen suojaa unionin toimielinten, muiden elinten ja erillisvirastojen käsitellessä henkilötietoja ja jäsenvaltioiden käsitellessä henkilötietoja unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa toteuttaessaan, sekä säännöt, jotka koskevat näiden tietojen vapaata liikkuvuutta. Sääntöjen noudattamista valvoo riippumaton viranomainen.

I-51 artikla: Kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asema

1. Unioni kunnioittaa sitä asemaa, joka kirkkoilla ja uskonnollisilla yhdistyksillä tai yhdyskunnilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa, eikä puutu siihen.
2. Unioni kunnioittaa myös elämäkatsomuksellisten ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemaa.
3. Unioni käy avointa ja säännöllistä vuoropuhelua näiden kirkkojen ja järjestöjen kanssa tunnustaen niiden identiteetin ja erityisen tehtävän.

IX artikla

1. Euroopan kansojen kongressi on Euroopan poliittinen tapaamis- ja pohdintafoorumi. Se kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Sen istunnot ovat julkisia. Euroopan parlamentin puhemies kutsuu istunnot koolle ja toimii niiden puheenjohtajana.
2. Kongressi ei puutu unionin lainsäätämisyjärjestykseen.
3. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja antaa selvityksen unionin tilasta. Komission puheenjohtaja esittää vuotuisen lainsäädäntöohjelman.
4. Kongressin kokoonpanosta kolmasosa on Euroopan parlamentin jäseniä ja kaksi kolmasosaa kansallisten parlamenttien edustajia. Kongressin jäsenten määrä on enintään 700.]

VII OSASTO: UNIONIN VARAINHOITO

I-52 artikla: Talousarviota ja varainhoitoa koskevat periaatteet

1. Kaikki unionin tulot ja menot arvioidaan kutakin varainhoitovuotta varten ja otetaan talousarvioon perustuslain III osan määräysten mukaisesti.
2. Talousarvioon otettujen tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.
3. Talousarvioon otetaan vain kyseisen varainhoitovuoden menoja perustuslain [III-314 (ent. 279 artikla)] artiklassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti.
4. Talousarvioon otettujen menojen toteuttaminen edellyttää, että ensin on annettu oikeudellisesti velvoittava säädös, joka toimii oikeusperustana unionin toiminnalle ja menon toteuttamiselle perustuslain [III-314 (ent. 279 artikla)] artiklassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti. Säädöksen on oltava muodoltaan eurooppalaki, eurooppapuitelaki, eurooppa-asetus tai eurooppapäätös.
5. Talousarvion kurinalaisuuden turvaamiseksi unioni ei anna sellaisia säädöksiä, joilla saattaa olla huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, ellei se esitä vakuuksia sille, että ehdotus tai toimenpide voidaan rahoittaa unionin omilla varoilla ja I-54 artiklassa tarkoitetussa monivuotisessa rahoituskehyksessä vahvistettuja menojen enimmäismääriä noudattaen.
6. Unionin talousarviota toteutetaan moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti. Jäsenvaltiot ja unioni toimivat yhteistyössä varmistakseen, että talousarvioon otetut määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti.
7. Unioni ja jäsenvaltiot suojaavat unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta perustuslain [III-317 (ent. 280 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti.

I-53 artikla: Unionin varat

1. Unioni järjestää itselleen tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat keinot.
2. Unionin talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan omin varoin, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita tuloja.
3. Käytettävissä olevat unionin varat vahvistetaan neuvoston eurooppalailla, jolla voidaan ottaa käyttöön uusia varaluokkia tai vähentää olemassa olevien luokkien määrää. Tämä laki tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.
4. Unionin varoja koskevat menettelysäännöt vahvistetaan neuvoston eurooppalailla. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

I-54 artikla: Monivuotinen rahoituskehys

1. Monivuotisella rahoituskehyksellä pyritään takaamaan, että unionin menot kehittyvät hallitusti käytettävissä olevien omien varojen puitteissa. Monivuotisessa rahoituskehyksessä vahvistetaan maksusitoumusmäärärahoja koskevien vuotuisten ylärajojen sitovat määrät menoluokittain perustuslain [III-304 (uusi)] artiklan mukaisesti.
2. Monivuotinen rahoituskehys vahvistetaan neuvoston eurooppalailla. Neuvosto tekee ratkaisunsa saatuaan Euroopan parlamentin sen kaikkien jäsenten enemmistöllä antaman hyväksynnän.
3. Unionin vuotuinen talousarvio laaditaan monivuotista rahoituskehystä noudattaen.

I-55 artikla: Unionin talousarvio

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät komission ehdotuksesta ja perustuslain [III-306] artiklassa määrättyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti eurooppalain, jossa vahvistetaan unionin vuotuinen talousarvio.

VIII OSASTO: UNIONI JA SEN LÄHIYMPÄRISTÖ

I-56 artikla: Unioni ja sen lähiympäristö

1. Unioni luo naapurivaltoidensa kanssa erityissuhteet pyrkien saamaan aikaan unionin arvoihin perustuvan alueen, jolla vallitsee vauraus ja hyvä naapuruus ja jolle ovat ominaisia yhteistyöhön perustuvat läheiset ja rauhanomaiset suhteet.
2. Unioni voi tätä varten tehdä ja panna täytäntöön erityisiä sopimuksia kyseisten valtioiden kanssa perustuslain [III-222 (ent. 33 artikla)] artiklan mukaisesti. Sopimukseen voi sisältyä vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia sekä mahdollisuus toteuttaa yhteisiä toimia. Sopimusten täytäntöönpanosta neuvotellaan määräajoin.

IX OSASTO: UNIONIN JÄSENYYS

I-57 artikla: Unioniin liittymistä koskevat vaatimukset ja menettely

1. Unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, jotka kunnioittavat I-2 artiklassa tarkoitettuja arvoja ja sitoutuvat edistämään niitä yhteisesti.
2. Jokainen unionin jäseneksi haluava Euroopan valtio voi osoittaa hakemuksensa neuvostolle. Hakemuksesta ilmoitetaan Euroopan parlamentille ja jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan. Liittymisehdoista ja liittymistä koskevista menettelyistä määrätään jäsenvaltioiden ja ehdokasvaltion välisellä sopimuksella. Kaikki sopimusvaltiot

ratifioivat sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

I-58 artikla: Unionin jäsenyydestä johtuvien oikeuksien väliaikainen pidättäminen

1. Neuvosto voi jäsenvaltioiden yhden kolmasosan, Euroopan parlamentin tai komission perustellusta ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan tehdä jäsentensä neljän viidesosan enemmistöllä eurooppapäätöksen, jossa todetaan, että on olemassa selvä vaara, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti I-2 artiklassa mainittuja arvoja. Ennen tämän toteamista neuvosto kuulee kyseistä jäsenvaltiota ja voi samaa menettelyä noudattaen antaa sille suosituksia.

Neuvosto tarkistaa säännöllisesti, ovatko tällaiseen toteamukseen johtaneet perusteet edelleen olemassa.

2. Eurooppa-neuvosto voi yksimielisesti jäsenvaltioiden yhden kolmasosan ehdotuksesta tai komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan tehdä eurooppapäätöksen, jossa todetaan, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti ja jatkuvasti I-2 artiklassa mainittuja arvoja, kehoitettuaan ensin asianomaista jäsenvaltiota esittämään asiaa koskevat huomautuksensa.
3. Jos loukkaaminen on 2 kohdan mukaisesti todettu, neuvosto voi määräenemmistöllä tehdä eurooppapäätöksen, jolla pidätetään väliaikaisesti tietyt tästä perustuslaista johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien kyseisen jäsenvaltion äänioikeuden neuvostossa. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Asianomaiselle jäsenvaltiolle tästä perustuslaista johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

4. Neuvosto voi määräenemmistöllä tehdä myöhemmin eurooppapäätöksen, jolla muutetaan 3 kohdan nojalla hyväksyttyä toimenpidettä, tai peruuttaa sen, jos sen hyväksymiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa siten, että se ei ota huomioon asianomaista jäsenvaltiota. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidättäminen äänestämästä ei estä 2 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 3 kohdan nojalla.

6. Sovellettaessa 1 ja 2 kohtaa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, jotka edustavat sen jäsenten enemmistöä.

I-59 artikla: Eroaminen unionista

1. Jokainen jäsenvaltio voi päättää erota Euroopan unionista valtiosääntönsä mukaisesti.
2. Jäsenvaltio, joka päättää erota, ilmoittaa aikomuksestaan Eurooppa-neuvostolle, joka ottaa ilmoituksen käsiteltäväkseen. Unioni neuvottelee kyseisen jäsenvaltion kanssa ja tekee tämän kanssa sopimuksen eroamiseen sovellettavista menettelytavoista Eurooppa-neuvoston antamien suuntaviivojen perusteella ja ottaen huomioon puitteet, jotka sääntelevät kyseisen valtion myöhempiä suhteita unioniin. Kyseisen sopimuksen tekee unionin puolesta neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

Eroavan jäsenvaltion edustaja ei osallistu kyseistä jäsenvaltiota koskevan asian käsittelyyn eikä sitä koskevien päätösten tekemiseen Eurooppa-neuvostossa tai neuvostossa.

3. Tätä perustuslakia lakataan soveltamasta asianomaiseen jäsenvaltioon sinä päivänä, jona erosopimus tulee voimaan tai, jos sopimusta ei ole, kahden vuoden kuluttua 2 kohdassa tarkoitettusta ilmoituksesta, ellei Eurooppa-neuvosto yhteisymmärryksessä asianomaisen jäsenvaltion kanssa päättä jatkaa tätä määräaikaa.
4. Jos unionista eronnut jäsenvaltio hakee uudelleen jäsenyyttä, hakemus käsitellään I-57 artiklassa tarkoitettun menettelyn mukaisesti.

EHDOTUS:
PÖYTÄKIRJA KANSALLISTEN PARLAMENTTIEN ASEMESTA
EUROOPAN UNIONISSA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

palauttavat mieleen, että jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit valvovat maansa hallituksen toimintaa unioniin liittyvissä kysymyksissä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön mukaiseen järjestelmään ja käytäntöön kuuluvalla tavalla, ja

HALUAVAT kuitenkin kannustaa kansallisia parlamentteja osallistumaan entistä enemmän Euroopan unionin toimintaan ja parantaa niiden mahdollisuuksia ilmaista näkemyksensä säädösehdotuksista samoin kuin muista niiden kannalta erityisen tärkeistä vaikuttavista asioista,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka ovat perustuslain liitteenä:

I Tietojen antaminen jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille

1. Komissio toimittaa suoraan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille kaikki komission tausta-asiakirjat (vihreät ja valkoiset kirjat sekä tiedonannot) niiden julkaisemisen yhteydessä. Komissio lähettää jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille myös vuotuisen lainsäädäntöohjelman samoin kuin kaikki muut lainsäädäntöohjelmaa tai poliittista strategiaa koskevat asiakirjat, jotka se esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle, samaan aikaan kuin kyseisille toimielimille.
2. Kaikki Euroopan parlamentille ja neuvostolle osoitetut säädösehdotukset lähetetään samanaikaisesti jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille.
3. Jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit voivat toimittaa Euroopan parlamentin puhemiehelle sekä neuvoston ja komission puheenjohtajille perustellun lausunnon toissijaisuusperiaatteen noudattamisesta ~~komission~~ säädösehdotuksessa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan mukaista menettelyä noudattaen.

4. Säädösehdotus voidaan ottaa neuvoston esityslistalle säädöksen antamiseksi tai yhteisen kannan vahvistamiseksi jossakin lainsäädäntömenettelyssä aikaisintaan kuuden viikon kuluttua siitä, kun komissio on antanut säädösehdotuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille Euroopan unionin virallisilla kielillä, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu, jolloin perustelut on esitettävä kyseisessä säädöksessä tai yhteisessä kannassa. Lukuun ottamatta kiireellisiä, asianmukaisesti perusteltuja tapauksia minkäänlaista säädösehdotusta koskevaa yhteisymmärrystä ei voida todeta saavutetun näiden kuuden viikon aikana. Neuvosto voi vahvistaa yhteisen kannan aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua siitä, kun ehdotus on otettu neuvoston esityslistalle.
5. Neuvoston istuntojen esityslistat ja käsittelyn tulokset, mukaan lukien niiden neuvoston istuntojen pöytäkirjat, joissa on käsitelty säädösehdotuksia, toimitetaan suoraan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden hallituksille.
6. Tilintarkastustuomioistuin lähettää vuosikertomuksensa tiedoksi jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kuin Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
7. Näitä määräyksiä sovelletaan kaksikamaristen kansallisten parlamenttien kumpaankin kamariin.

II Parlamenttienvälinen yhteistyö

8. Euroopan parlamentti ja kansalliset parlamentit määrittelevät yhdessä, mikä olisi tehokas ja säännönmukainen tapa järjestää ja edistää parlamenttienvälistä yhteistyötä Euroopan unionissa.
9. Yhteisöasioita käsittelevien elinten konferenssi voi saattaa aiheellisina pitämänsä näkemykset Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission tietoon. Konferenssi edistää muun muassa jäsenvaltioiden parlamenttien ja Euroopan parlamentin välistä tietojen ja parhaiden toimintatapojen vaihtoa myös niiden erityisvaliokuntien välillä. Konferenssi

voi myös järjestää parlamenttienvälisiä kokouksia tietyistä aiheista, etenkin keskustellakseen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kysymyksistä. Konferenssin näkemykset eivät sido kansallisia parlamentteja eivätkä määrää ennalta niiden kantaa.

EHDOTUS:
PÖYTÄKIRJA TOISSIJAISUUS- JA SUHTEELLISUUSPERIAATTEIDEN
SOVELTAMISESTA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT varmistaa, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä unionin kansalaisia,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET vahvistaa perustuslain I-9 artiklaan sisältyvien toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevat edellytykset sekä perustaa järjestelmän sen valvomiseksi, miten toimielimet soveltavat näitä periaatteita,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka ovat perustuslain liitteenä:

1. Kukin toimielin huolehtii jatkuvasti perustuslain I-9 artiklassa määriteltyjen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattamisesta.
2. Komissio suorittaa laajoja kuulemisia ennen säädösehdotusten tekemistä. Niissä on tarvittaessa otettava huomioon suunniteltujen toimien alueellinen ja paikallinen ulottuvuus. Poikkeuksellisen kiireellisissä tapauksissa komissio ei suorita kuulemisia. Se perustelee päätöksensä ehdotuksessaan.
3. Komissio toimittaa kaikki säädösehdotuksensa sekä muutetut ehdotuksensa jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kun se toimittaa ne unionin lainsäätäjälle. Euroopan parlamentti toimittaa lainsäädäntöpäätöslauselmansa ja neuvosto yhteiset kantansa niiden tultua hyväksytyiksi jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille.

4. Komissio perustelee ehdotuksensa toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta. Kaikkiin säädösehdotuksiin olisi liitettävä selvitys, jonka sisältämien yksityiskohtaisten tietojen perusteella toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen noudattamista voidaan arvioida. Selvityksessä olisi esitettävä arvioita sen rahoitusvaikutuksista sekä puitelain osalta sen vaikutuksesta lainsäädäntöön, joka jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön, tarvittaessa myös alueelliseen lainsäädäntöön. Syyt, joiden perusteella todetaan, että unionin tavoite voidaan paremmin saavuttaa unionin tasolla, on osoitettava laadullisin, tai jos mahdollista, määrällisin osoittimin. Komissio ottaa huomioon, että unionille, jäsenvaltioiden hallituksille, alueellisille tai paikallisille viranomaisille, taloudellisille toimijoille ja kansalaisille aiheutuvan taloudellisen tai hallinnollisen rasituksen olisi pysyttävä mahdollisimman pienenä, ja sen olisi oltava oikeassa suhteessa tavoitteeseen nähden.
5. Kunkin jäsenvaltion kansallinen parlamentti tai kansallisen parlamentin kukin kamari voi kuuden viikon kuluessa komission säädösehdotusten toimittamisesta antaa Euroopan parlamentin puhemiehelle sekä neuvoston ja komission puheenjohtajille perustellun lausunnon syistä, joiden perusteella se arvioi, että kyseessä oleva ehdotus ei ole toissijaisuusperiaatteen mukainen. Kunkin kansallinen parlamentti tai kansallisen parlamentin kukin kamari järjestää itse tarvittaessa lainsäädäntövaltaa käyttävien alueellisten parlamenttien kuulemisen.
6. Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio ottavat huomioon jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien tai kansallisen parlamentin yhden kamarin perustellut lausunnot.

Niiden jäsenvaltioiden kansallisilla parlamenteilla, joissa on yksikamarinen järjestelmä, on kaksi ääntä, kun taas kaksikamarisessa järjestelmässä parlamentin kummallakin kamarilla on yksi ääni.

Jos vähintään kolmasosa jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien ja kansallisten parlamenttien kamarien kokonaisäänimäärästä edustaa sellaisia perusteltuja lausuntoja, joiden mukaan jossakin komission ehdotuksessa ei ole noudatettu toissijaisuusperiaatetta, komissio tarkastelee ehdotustaan uudelleen. Ratkaiseva äänimäärä on vähintään neljännes, kun on kyse komission ehdotuksesta tai jäsenvaltioiden ryhmän perustuslain vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevan [III-160 (ent. 8 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti tekemästä aloitteesta.

Tarkasteltuaan ehdotustaan uudelleen komissio voi päättää joko pitää voimassa ehdotuksensa, muuttaa sitä tai peruuttaa sen. Komissio perustelee päätöksensä.

7. Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista ne kanteet, jotka jäsenvaltiot ovat nostaneet perustuslain [III-266 (ent. 230 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti tai ne kanteet, jotka ne ovat toimittaneet jäsenvaltioiden sisäisen oikeusjärjestyksen mukaisesti jäsenvaltion kansallisen parlamentin tai kansallisen parlamentin kamarin puolesta sen vuoksi, että lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävässä säädöksessä ei ole noudatettu toissijaisuusperiaatetta

Myös alueiden komitea voi nostaa perustuslain saman artiklan mukaisesti vastaavan kanteen sellaisten lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien säädösten, joiden hyväksyminen edellyttää perustuslain mukaan sen kuulemista.

8. Komissio antaa Eurooppa-neuvostolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle ja jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille vuosittain selvityksen perustuslain I-9 artiklan soveltamisesta. Kyseinen vuosittainen selvitys lähetetään myös alueiden komitealle ja talous- ja sosiaalikomitealle.

TEKSTIEHDOTUS HUOMAUTUKSINEEN

I OSASTO: UNIONIN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET

I-1 artikla: Unionin perustaminen

1. Tällä perustuslailla, joka ilmentää Euroopan **kansalaisten** ~~kansejen~~ ja valtioiden tahtoa rakentaa tulevaisuuttaan yhdessä, perustetaan **Euroopan** unioni ~~[jota kutsutaan...], jolle~~ **jäsenvaltiot antavat toimivaltaa yhteisten tavoitteidensa saavuttamiseksi. Unioni sovittaa yhteen jäsenvaltioiden politiikat, joilla pyritään saavuttamaan nämä tavoitteet, ja käyttää yhteisönä jäsenvaltioiden sille antamaa toimivaltaa, jossa jäsenvaltioiden politiikat sovitetaan yhteen ja joka käyttää liittovaltion tavoin tiettyjä yhteisiä toimivaltuuksia.**
- ~~2. Unioni kunnioittaa jäsenvaltioidensa kansallista identiteettiä.~~
2. Unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, joiden kansoilla on unionin kanssa yhteiset arvot ja jotka joiden kansoilla on samat arvot ja jotka kunnioittavat näitä arvoja ja sitoutuvat edistämään niitä yhdessä.
Unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, jotka kunnioittavat sen arvoja ja sitoutuvat edistämään niitä yhdessä.

Huomautukset

I kohta

1. *Tarkistetussa ehdotuksessa on otettu huomioon valmistelukunnan jäsenten esittämät runsaslukuiset huomautukset:*

- Vältetään ilmaisua "liittovaltion tavoin", sillä vaikka se vaikuttaakin olevan asianmukainen kuvaava termi monilla kielillä ja monien valmistelukunnan jäsenten mielestä, sillä saattaa olla hyvin erilaisia konnotaatioita unionin eri kielillä ja se saattaisi siten johtaa väärinkäsityksiin joissakin maissa (Hain + Kohout + Farnleitner + Hololei + Kirkhope + Hübner + Fini + Vanhanen + Kiljunen + Olesky + Costa + 3 Conventions portugais + Korčok + Würmeling + Altmaier + Kacin + Horvat + Schlüter + Queiró + Rupel + Tomlinson + Muscardini + Oguz + Hololei + Kelam + 3 Conventions + Schlüter). Useat valmistelukunnan jäsenet ehdottivat vaihtoehtoista termiä "yhteisönä".
- Tuodaan esiin unionin kaksinkertainen legitiimiys, joka perustuu kansalaisiin ja valtioihin (Duhamel + 6, Brok + 12, Palacio, Follini, Korčok, Arabadjiev, Fischer, Katiforis, Szajer, Paciotti, Spini, Puwak, Meyer, Voggenhuber + 1, Mac Cormick, Nagy).
- Ilmaistaan selkeästi, että unioni toimii yksinomaan jäsenvaltioiden eikä perustuslain sinänsä sille antaman toimivallan nojalla (Hain ja muut).
- Todetaan, että unioni sovittaa yhteen politiikkoja (Duhamel + 6, Haenel + Badinter + Michel + 5).
- Ei haluta antaa sitä käsitystä, että unioni sovittaa yhteen **kaikki** jäsenvaltioiden politiikat (Farnleitner + Michel + 5).
- Myös joitakin tekstinlaadinnallisia ehdotuksia on otettu huomioon.

Puheenjohtajisto arvioi, että nykyisessä perussopimuksessa oleva muotoilu "yhä läheisempi liitto", jonka sisällyttämistä ensimmäiseen artiklaan pyydettiin useissa muutosehdotuksissa (Villepin, Michel + 5, Lopes, Van Lancker, Kohout, Fini, Lequiller, Kuneva, Fischer, Severin, Brok + 12), voitaisiin sijoittaa johdanto-osaan.

2 kohta

Korvataan uudella 3 b artiklalla (ks. jäljempänä), jossa tämä kohta ja entisen 9 artiklan 6 kohta sulautetaan yhteen.

3 kohta (nyt 2 kohta)

Monien muutosehdotusten mukaisesti (Berger + 2, Timmermans + 3, Queiró, Brok + 34, Roche, Fischer, Svensson, Hjelm-Wallen + 3, Hain, de Vries + de Bruijn, Bonde + Heathcoat-Amory) uudessa sanamuodossa selvennetään, että unionin liittymisehdot ovat nykyisessä SEU:ssa mainitut.

I-2 artikla: Unionin arvot

Unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. **Nämä arvot ovat yhteisiä jäsenvaltioille yhteiskunnassa,** ~~Unionin pyrkimyksenä on yhteiskunta, jossa vallitsee rauha sekä jonka ominaispiirteinä on~~ moniarvoisuus, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, **tasavertaisuus**, yhteisvastuullisuus ja **syrjimättömyys** ~~suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus ja yhteisvastuu.~~

Huomautukset

Toinen virke on kirjoitettu uudelleen, jottei annettaisi sitä vaikutelmaa, että siinä luetellaan unionin tavoitteet.

Pääasiallinen tätä artiklaa koskeva muutosehdotus on tasavertaisuuden ja syrjimättömyyden sisällyttäminen tähän artiklaan, sillä hyvin monet valmistelukunnan jäsenet pyysivät sitä muutosehdotuksissa ja 26.3. pidetyssä ylimääräisessä täysistunnossa (Duhamel + 9, Andukaitis, Michel + 5, Paciotti + Spini, Katiforis, Voggenhuber + Lichtenberger, Giannakou, Einem, Tiilikainen, Kiljunen + Vanhanen, Svensson, Palacio, Kaufmann, Andriukaitis + 4). Näihin käsitteisiin sisältyy tietenkin varsinkin naisten ja miesten tasa-arvo, joka mainitaan nimenomaisesti 3 artiklassa.

Hyväksyttiin lisäksi ehdotukset sisällyttää moniarvoisuus tähän artiklaan.

I-3 artikla: Unionin tavoitteet

1. Unionin päämääränä on edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia.
2. Unioni ~~muodostaa~~ tarjoaa kansalaisilleen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen, **jolla ei ole sisärajoja, sekä sisämarkkinat, joilla kilpailu on vapaata ja vääristymätöntä** ja jossa sen yhteisiä arvoja kehitetään ja sen kulttuurien rikkautta ja monimuotoisuutta pidetään arvossa.
3. Unioni pitää tavoitteenaan kestävä kehityksen Eurooppaa, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu, sekä sosiaalista markkinataloutta, jolla pyritään täystyöllisyyteen ja sosiaaliseen edistykseen.

Unioni pyrkii korkeatasoiseen ympäristönsuojeluun ja ympäristön laadun parantamiseen. Se edistää tieteellistä ja teknistä kehitystä.

Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja edistää oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, miesten ja naisten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lasten oikeuksien suojelua.

Unioni edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta.

Unioni kunnioittaa kulttuurista ja kielellistä rikkauttaan ja monimuotoisuuttaan ja huolehtii Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä.

3. ~~Unioni pitää tavoitteenaan kestäväen kehityksen Eurooppaa, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu, ja yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, jolla on sisämarkkinat sekä talous ja rahaliitto, ja joka pyrkii näin täystyöllisyyteen, kilpailukyyn luomiseen sekä elämänlaadun ja työn laadun parantamiseen ja sekä saavuttamaan hyvän kilpailukyyn ja korkean elintason. Se edistää taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, naisten ja miesten tasa-arvoa sekä kaikkien yhtäläisiä mahdollisuuksia, ympäristönsuojelua ja sosiaalista suojelua sekä Se pyrkii korkeatasoiseen ympäristönsuojeluun ja ympäristön laadun parantamiseen sekä tieteelliseen ja tekniseen kehitykseen tieteellistä ja teknistä kehitystä, johon kuuluu myös avaruustutkimus. Se edistää sukupolvien ja valtioiden jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta ja kaikkien yhtäläisiä mahdollisuuksia.~~
4. **Unioni puolustaa ja edistää arvojaan ja etujaan kansainvälisissä suhteissaan.** Puolustaessaan Euroopan riippumattomuutta ja etuja unioni pyrkii edistämään arvojaan maailmanlaajuisesti. Se edistää osaltaan **rauhaa, turvallisuutta**, maapallon kestävää kehitystä, kansojen välistä yhteisvastuuta ja keskinäistä kunnioitusta, **vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa**, köyhyyden poistamista ja **ihmisoikeuksien, erityisesti lasten oikeuksien, suojelua, sekä kansainvälisen oikeuden** kansainvälisten hyväksytyjen oikeudellisten sitoumusten tarkkaa noudattamista ja **kehittämistä, Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden kunnioittaminen mukaan lukien** sekä valtioiden välistä rauhaa.
5. Näihin tavoitteisiin pyritään asianmukaisin keinoin sen mukaan unionille tällä perustuslailla annetun toimivallan mukaisesti.

Huomautukset

Koska tämän artiklan 2 ja 3 kohdasta tehtiin runsaasti muutosehdotuksia, puheenjohtajisto on yhdistänyt nämä kaksi kohtaa mahdollisimman monien muutosehdotusten ja puheenvuorojen huomioon ottamiseksi ja pyrkien samalla säilyttämään tekstin ymmärrettävyyden tai jopa parantamaan sitä sekä säilyttämään tekstin poliittisen tasapainon.

Uudessa tekstissä on otettu huomioon erityisesti seuraavat ehdotukset:

- *Erotetaan vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue ja kulttuurinen monimuotoisuus toisistaan, sillä niiden yhdistelmää arvosteltiin.*
- *Selkeytetään, että unioni tarjoaa kansalaistensa hyväksi vapauden, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvan alueen sekä sisämarkkinat (Brok + 13).*
- *Vahvistetaan ympäristönsuojelua koskevaa sanamuotoa (Hjelm-Wallén + 3 Conventionnels, Michel + 5, Voggenhuber + Lichtenberger, Tiilikainen + Peltomäki, Fischer, Svensson, Duff, McCormick, Thorning-Schmidt, Kaufmann, Santer + 2 Conventionnels, Timmermans, Palacio, Skaarup et Dybkjoer)*
- *Lisätään käsite "sosiaalinen markkinatalous", jota työryhmä 11 suositteli (voir amendements de Villepin, Farnleitner, Santer + 2, Voggenhuber + Lichtenberger, Duhamel + 9, Nagy, Fischer, Kuneva, McCormick, Arabajiev, Paciotti + Spini, Kaufmann, Floch, Meyer, Lopez-Garrido, Brok +23 Conventionnels), ja otetaan huomioon suurin osa kyseisen työryhmän ehdottamista asioista.*
- *Lisätään viittaus sisämarkkinoihin, joilla kilpailu on vapaata ja vääristymätöntä (Teufel, Heathcoat-Amory).*
- *Lisätään käsite "alueellinen yhteenkuuluvuus" (amendements Borrel + 2, Cravinho, Chabert, de Villepin, Frendo, Cristina, Kacin, Horvat, Lequiller, Einem, Paciotti + Spini, Serracino-Inglot + Inguanez).*
- *Lisätään käsite "kielellinen monimuotoisuus" kulttuurisen monimuotoisuuden yhteyteen (McCormick, Borrell + 2, Hübner, Rupel + 1, Eckstein-Kovacs, Haenel + Badinter, Abitbol, Farnleitner, Muscardini, Lequiller, Rubel + Lenarcic, Cushnahan, Queiró).
Tasapainaisuuden vuoksi siihen on myös lisätty maininta yhteisestä kulttuuriperinnöstä (joka on jo nykyisessä perussopimuksessa (amendement de Vries + 4).*
- *Poistetaan ilmaisu "johon kuuluu myös avaruustutkimus" (Hjelm-Wallén + 3 Conventionnels, Kristensen, Hain, Hololei, Lopes, Svensson, de Vires + 4 Conventionnels, Kiljunen + Vanhannen, Duff, Einem, Wittbrodt, Queiró, Heathcoat-Amory, Kohout, Meyer, Muscardini ja Fogler)*
- *Mainitaan lasten oikeudet unionin ulkoisen toiminnan lisäksi myös sen sisäisessä toiminnassa.*

Puheenjohtajisto korostaa, että tämän artiklan logiikkana on se, että unionin pääasiallisten tavoitteiden määrittelemiseksi tiiviisti ja ymmärrettävästi käytettävien erilaisten yleisten käsitteiden, jotka ovat joskus uusia nykyisiin perussopimuksiin verrattuna, tulkitaan kunkin sisältävän tietyt politiikat ja tavoitteet, joita käsitellään tarkemmin perustuslain II osassa.

Lisäksi puheenjohtajisto on huolehtinut siitä, että monet tässä yhteydessä esitetyistä muista asioista ovat selkeästi esillä perustuslain III osassa: ks. perustuslain kyseisen osan [III-1, III-2 ja III-3] artiklat sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamisesta, ympäristönsuojelun huomioon ottamisesta ja yleishyödyllisistä palveluista, sekä maininta rasismien ja muukalaisvihan torjunnasta III osan artiklassa, jossa määritellään vapauten, turvallisuuden ja oikeuden perustuvan alueen tavoitteet.

4 kohtaa on mukautettu, jotta otettaisiin huomioon hyvin monet muutosehdotukset ja puheenvuorot, joissa pyydetään vähemmän Eurooppa-keskeistä ja puolustuskannalla olevaa ilmaisua, jotta ymmärrettäisiin, että unioni suhtautuu edelleen avoimesti muuhun maailmaan. Monia muitakin yksityiskohtaisempia muutosehdotuksia on otettu huomioon, joista mainittakoon viittaus turvallisuuteen (cf. amendements Barnier, Demiralp, Figel, Giannakou, Brok + 13, Palacio, Michel + 5, Roche, de Villepin ja Kelam), ihmisoikeuksiin (Farnleitner, Voggenhuber + Lichtenberger, Michel + 5, Lequiller, Duff, MacCormick, Serracino-Inglott, Hjelm-Wallén + 3, Nagy, Kaufmann ja Tomlinson), kansainvälisen oikeuden, erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden, kunnioittamiseen ja kehittämiseen (Lopes, Michel + 5, Svensson, Hjelm-Wallén + 3, Paciotti + Spini ja Dini) sekä vapaaseen ja oikeudenmukaiseen kauppaan (Lennmarker, Brok + 13, Stockton).

I-4 artikla: Perusvapaudet ja syrjimättömyys

- 1. Unioni takaa henkilöiden, tavaroiden, palvelujen ja pääomien vapaan liikkuvuuden sekä sijoittautumisvapauden alueellaan tämän perustuslain määräysten mukaisesti.**
2. Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän perustuslain soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän perustuslain erityismääräysten soveltamista.

Huomautukset

Tämä uusi artikla on vastaus eri muutosehdotuksiin ja 5. ja 26. maaliskuuta pidetyissä lisätätystunnoissa esitettyihin ehdotuksiin sekä yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 17.2. pohdintaryhmässä ilmaisemaan huoleen: heti ensimmäisen osan alussa vahvistetaan neljä liikkumisvapautta ja sijoittautumisvapaus, jolla niiden perustavaa laatua oleva oikeudellinen ja poliittinen merkitys tuodaan selkeämmin esiin. Artiklassa korostetaan myös selkeämmin ja tarkoituksenmukaisemmin kuin aiemman ehdotuksen yksinomaista toimivaltaa koskevassa artiklassa, että kyse on perusvapauksista eli siten suoraan sovellettavista takuista. Tämä ominaisuus onkin itse asiassa paljon asianmukaisempi kuin jäsenvaltioiden lainsäädäntövallan rajoittaminen, mikä olisi seurausta niiden lisäämisestä yksinomaisen toimivallan piiriin. III osassa olevassa toimivallan luokittelemisessa neljän vapauden täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntötyö sisältyy sisämarkkinoiden käsitteeseen.

Puheenjohtajisto piti tarkoituksenmukaisena, että tähän artiklaan lisätään kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämistä koskeva maininta, joka oli edellisen ehdotuksen 6 artiklassa. Muutosehdotuksia, joilla pyritään tämän lausekkeen poistamiseen I osasta sillä perusteella, että se on perusoikeuskirjassa, ei hyväksytty. Itse asiassa puheenjohtajisto katsoo, että koska tällä kiellolla on erityistä poliittista arvoa Euroopan rakentamisessa ja koska EY-sopimuksen 12 artiklaa koskevan oikeuskäytännön jatkuvuudesta on huolehdittava, tämä lauseke on pidettävä osassa I.

I-5 artikla: Unionin ja jäsenvaltioiden väliset suhteet

- 1. Unioni kunnioittaa jäsenvaltioidensa kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittista ja perustuslaillista perusrakennetta, myös alueellisen ja paikallisen itsehallinnon osalta. Se kunnioittaa niiden olennaisesti valtiolle kuuluvia tehtäviä, myös niitä, jotka liittyvät valtion alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen, lain ja järjestyksen ylläpitämiseen sekä sisäisen turvallisuuden takaamiseen.**
- 2. Vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perustuslaista johtuvien tehtävien täyttämässä.**

Jäsenvaltioiden on helpotettava unionin tehtävien täyttämistä, ja niiden on pidätyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa perustuslaissa asetettujen päämäärien toteutumisen.

Huomautukset

Koska moniin lisätäysistunnoissa 5. ja 26.3. tehtyihin ehdotuksiin suhtauduttiin myönteisesti, tässä uudessa artiklassa yhdistetään ja korvataan edellisen ehdotuksen 1 artiklan 2 kohta ja 9 artiklan 6 kohta, ja edellisen ehdotuksen 8 artiklan vilpittömyyden yhteistyötä koskevat kohdat siirretään yleiseen, unionin ja sen jäsenvaltioiden suhteita koskevaan artiklaan.

I-6 artikla: Oikeushenkilöllisyys

Unioni on oikeushenkilö.

Huomautukset

Artiklaa ei ole muutettu, sillä se on jo hyväksytty yksimielisesti.

II OSASTO: PERUSOIKEUDET SEKÄ UNIONIN KANSALAISUUS

I-7 artikla: Perusoikeudet

1. ~~Unionin perusoikeuskirja on tämän perustuslain toisen osan erottamaton osa.~~
~~Perusoikeuskirja on [perustuslain toisessa osassa / perustuslakiin liitettyssä pöytäkirjassa].~~
Unioni tunnustaa tämän perustuslain toisessa osassa olevassa perusoikeuskirjassa esitetyt oikeudet, vapaudet ja periaatteet.

2. Unioni ~~voi liittyä~~ **pyrkii liittymään** ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen. Mainittuun yleissopimukseen liittyminen ei vaikuta tässä perustuslaissa määriteltyyn unionin toimivaltaan.
3. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taatut ja jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä ilmenevät perusoikeudet kuuluvat yleisinä periaatteina unionin oikeuteen.

Huomautukset

1. *Perusoikeuskirjan sisällyttäminen uuteen toiseen osaan vaikuttaa olevan sellainen kompromissiratkaisu, josta voidaan olla valmistelukunnassa laajasti yksimielisiä ottaen huomioon valmistelukunnan jäsenten laajan enemmistön esittämät kannat.*

1 kohdan muotoilu on kuvastaa tätä ajattelutapaa paremmin kuin aikaisempi ehdotus. Siihen ovat vaikuttaneet de Costan, Eduarda Azevedon, d'Oliveira Martinsin, Nazaré Pereiran, Duhamelin + 8 muun, Teufelin, Schlüterin ja Palacion muutosehdotukset, ja se on täsmälleen perusoikeuskirjan johdanto-osan viimeisen virkkeen mukainen.
2. *Euroopan ihmisoikeussopimukseen liittymisen osalta sanamuotoa "...unioni pyrkii liittymään..." kannatettiin yleisesti 26.3.2003 pidetyssä ylimääräisessä istunnossa (ks. myös Kiljunen ja Vanhanen, Svensson, Hjelm-Wallén + 4, Van der Linden + 3, Tiilikainen, Brok + 15).*
3. *Mitä tulee muutosehdotuksiin, joiden tarkoituksena on muiden kansainvälisten sopimusten sisällyttäminen ihmisoikeuksien alaan (Söderman, Michel + 5, Paciotti, Kaufmann, Voggenhuber, Lichtenberger, MacCormick, Duff + 6, Spini, Nagy), on ilmeistä, että tätä kohtaa, sellaisena kuin se on puheenjohtajiston muuttamana, ei voida tulkita siten, että siinä suljettaisiin pois mahdollisuus liittyä muihin ihmisoikeuksia koskeviin yleissopimuksiin; tämä mahdollisuus on muiden perustuslaissa olevien oikeusperustojen nojalla (eli tällaisiin yleissopimuksiin liittyvät eri politiikat tai I-17 artiklassa oleva joustolauseke). Tässä kohdassa voidaan itse asiassa edellyttää, että unioni pyrkii liittymään ainoastaan Euroopan*

ihmisoikeussopimukseen, mutta kyseisen sanamuodon tarkoitus ei ole suinkaan sulkea pois muihin yleissopimuksiin liittymisen mahdollisuutta. Kuten puheenjohtajisto on jo todennut, Euroopan ihmisoikeussopimuksen mainitseminen tässä kohdassa johtuu siitä, että yhteisöjen tuomioistuin totesi vuonna 1996 antamassaan lausunnossa, että yhteisöllä ei ole toimivaltaa liittyä kyseiseen yleissopimukseen sen sisältämien tiettyjen näkökohtien vuoksi.

I-8 artikla: Unionin kansalaisuus

1. Jokainen jäsenvaltion kansalainen on unionin kansalainen. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta. ~~Kaikki unionin kansalaiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.~~
2. Unionin kansalaisella on tässä perustuslaissa vahvistetut oikeudet ja velvollisuudet. Hänellä on:
  - oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella;
  - äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa ja sen jäsenvaltion kunnallisvaaleissa, jossa hän asuu, samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion kansalaisilla;
  - ollessaan sellaisen kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, oikeus saada minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta suojelua samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion kansalaisilla;
  - oikeus vedota Euroopan parlamenttiin ja kääntyä Euroopan unionin oikeusasiamiehen puoleen sekä oikeus kirjoittaa unionin toimielimille ja neuvoa-antaville elimille jollakin unionin kielellä ja saada näiltä vastaus samalla kielellä.
3. Näitä oikeuksia käytettäessä noudatetaan edellytyksiä ja rajoituksia, jotka on määritelty tässä perustuslaissa tai sen soveltamiseksi hyväksytyissä toimenpiteissä.

Huomautukset

Virke "Kaikki unionin kansalaiset ovat yhdenvertaisia lain edessä." on poistettu, sillä useat valmistelukunnan jäsenet olivat arvostelleet sitä (am. Duhamel + 8, Kaufmann, Kiljunen + 1, Figel, Fischer, Brok + 13, Duff + 4) sillä perusteella, että virke voisi saada aikaan ristiriitatilanteen perusoikeuskirjan kanssa ottaen huomioon, että perusoikeuskirjassa taataan yhdenvertaisuus lain edessä kaikille eikä vain kansalaisille.

Puheenjohtajisto on sitä vastoin säilyttänyt kansalaisten oikeuksia koskevan luettelon, joka on I-8 artiklan 2 kohdassa, sekä edellytyksiä ja rajoituksia koskevan 3 kohdan huolimatta muutosehdotuksista, joissa vaaditaan välttämään toistoa suhteessa perusoikeuskirjan 39–46 artiklaan. Nämä oikeudet muodostavat unionin kansalaisuuden käsitteen, ja ne on siten mainittava ensimmäisessä osassa olevassa osastossa, jossa tämä käsite määritellään.

III OSASTO: UNIONIN TOIMIVALTA

I-9 artikla: Perusperiaatteet

1. Unionin toimivallan **jakoon sovelletaan toimivallan siirtämisen periaatetta**. Unionin toimivallan käyttöön sovelletaan ~~vät toimivallan siirtymisen~~ periaate, toissijaisuusperiaatetta **ja** suhteellisuusperiaatetta ~~sekä vilpittömän yhteistyön periaate~~.
2. Toimivallan siirtymisen periaatteen mukaisesti unioni toimii **jäsenvaltioiden** sille perustuslaissa **antaman** toimivallan rajoissa perustuslaissa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Toimivalta, jota perustuslaissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille.
3. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot eivät voi **niiden keskushallinnon tasolla tai alueellisella taikka paikallisella tasolla** riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita vaan ne voidaan toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi **saavuttaa** paremmin unionin tasolla.

Unionin toimielimet soveltavat toissijaisuusperiaatetta perustuslain liitteenä olevan, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan mukaisesti. Kansalliset parlamentit valvovat tämän periaatteen noudattamista pöytäkirjassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

4. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perustuslain tavoitteiden saavuttamiseksi.

Unionin toimielimet soveltavat suhteellisuusperiaatetta 3 kohdassa mainitun pöytäkirjan mukaisesti.

5. ~~Vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat toisiaan ja avustavat toisiaan perustuslaista johtuvien tehtävien täyttämässä.~~

Huomautus

Puheenjohtajisto pitää tämän artiklan säilyttämistä tärkeänä, koska siinä täsmennetään ja määritellään sekä toimivallan jakoa unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä määräävät periaatteet että se, miten unioni voi käyttää toimivaltaansa. Tämä on tehty unionin tulevaisuudesta annetun Nizzan julistuksen mukaisesti.

Ottaen huomioon useat muutosehdotukset, joissa pyydettiin, että tällaisten periaatteiden luettelo, määrittely ja täytäntöönpano olisivat samassa artiklassa, entisen 9 artiklan 2 ja 3 kohta on sisällytetty uuteen I-9 artiklaan (Santer ym., Tiilikainen ja Peltomäki, Fischer, Palacio, Farnleitner, Hain, Heathcoat-Amory).

Viittaus vilpittömän yhteistyön periaatteeseen on poistettu tästä artiklasta (kuten myös seuraavasta artiklasta), ja se on nyt I osastossa uudessa I-5 artiklassa yhdessä kansallisen identiteetin kunnioittamista koskevan periaatteen kanssa. Näiden kahden periaatteen soveltamisala ylittää unionin toimivallan käyttöä koskevan asiayhteyden ja siten puheenjohtajisto katsoo, että niiden olisi sisällyttävä perustuslain I osan I osastoon.

I-9 artiklan 1 kohta

Tätä kohtaa on muutettu, jotta voitaisiin selvästi täsmentää, että toimivallan siirtämisen periaatetta sovelletaan toimivallanjakoon, kun taas toissijaisuusperiaatetta ja suhteellisuusperiaatetta sovelletaan toimivallan käyttöön. Viittaus vilpittömän yhteistyön periaatteeseen on poistettu, koska se on perustuslain I-5 artiklassa.

Mitä tulee muutosehdotuksiin, joissa tähän kohtaan lisätään viittaus yhtenäisyys- ja/tai yhdentymisperiaatteeseen (Ben Fayot, Skaarup, Mac Cormick, Voggenhuber, Lichtenberger, Nagy), nämä periaatteet sisällytetään horisontaalisena lausekkeena perustuslain III osaan.

I-9 artiklan 2 kohta

Tähän artiklaan tehdyllä muutoksella on pyritty ottamaan huomioon ne muutosehdotukset, joissa pyydetään täsmentämään, että itse perustuslaki ei anna unionille toimivaltaa vaan jäsenvaltiot antavat sen unionille perustuslain välityksellä. Kohdan alkuun tehty muutos koskee ainoastaan muotoilua.

I-9 artiklan 3 kohta

Ainoa tähän kohtaan tehty muutos on, että toissijaisuusperiaatteen osalta tähän on lisätty viittaus alueelliseen ja paikalliseen tasoon asiaa koskevien muutosehdotusten mukaisesti (Teufel, Cushnahan, Duffym., Mac Cormick, Farnleitner).

Toiseen alakohtaan on siirretty entisen 9 artiklan 2 kohta (I-10 artikla) tätä tarkoittavien muutosehdotusten mukaisesti.

On säilytetty se, että toissijaisuusperiaatteen soveltaminen unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvilla aloilla ei ole mahdollista, koska näillä aloilla ainoastaan unioni voi säätää lakeja ja antaa oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä. Jäsenvaltiot voivat tehdä niin ainoastaan unionin valtuuttamina tai unionin säädösten panemiseksi täytäntöön. Joka tapauksessa yksinomaiseen

toimivaltaan kuuluvilla aloilla unionin toiminnan tason määräävää suhteellisuusperiaatetta sovelletaan edelleen.

I-9 artiklan 4 kohta

Entisen 9 artiklan 3 kohta (I-10 artikla) on siirretty kohdan toiseen alakohtaan, ja siinä on otettu huomioon tätä tarkoittavat muutosehdotukset sekä ne muutosehdotukset, joissa halutaan lisätä tähän kohtaan viittaus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehtyyn pöytäkirjaan (Oleksy, Fischer).

I-9 artiklan 5 kohta

Tämä kohta on uudessa I-5 artikkelissa.

Viittaus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemaan, jonka lisäämistä jotkut jäsenet (Brok ym., Heathcoat-Amory, Kaufmann, Einem) olivat pyytäneet, on I osan VI osastossa demokratian toteutuminen unionissa.

"I-10 artikla: ~~Perusperiaatteiden soveltaminen Unionin oikeus~~"

1. Perustuslaki ja lainsäädäntö, jonka unionin toimielimet hyväksyvät käyttäessään unionille perustuslaissa annettua toimivaltaa, ovat ensisijaisia jäsenvaltioiden lainsäädäntöön nähden.
2. 4. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki yleis- tai erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia perustuslaista tai unionin toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi.
- ~~2. Unionin muuta kuin yksinomaista toimivaltaa käyttäessään toimielimet soveltavat toissijaisuusperiaatetta perustuslain liitteenä olevan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevan pöytäkirjan mukaisesti. Pöytäkirjassa määrätty menettely antaa jäsenvaltioiden~~

~~kansallisille parlamenteille mahdollisuuden valvoa toissijaisuusperiaatteen noudattamista.~~

~~3. Unionin toimivaltaa käyttäessään toimet soveltavat suhteellisuusperiaatetta saman pöytäkirjan mukaisesti.~~

~~5. Vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden on helpotettava unionin tehtävän täyttämistä ja niiden on pidätyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa perustuslain päämäärien toteutumisen. Unioni toimii vilpittömästi jäsenvaltioihin nähden.~~

~~6. Unioni kunnioittaa jäsenvaltioidensa kansallista identiteettiä, joka liittyy niiden perusrakenteeseen ja valtion olennaisiin tehtäviin, ja erityisesti valtion poliittista ja perustuslaillista rakennetta, mukaan lukien hallinnon organisointi kansallisella, alueellisella ja paikallistasolla."~~

Huomautus

Viittaus ensisijaisuusperiaatteeseen on säilytetty, koska kyseessä on unionin oikeusjärjestystä koskeva perusperiaate, joka on määriteltävä perustuslaissa.

2 ja 3 kohta ovat I-9 artiklassa ja 5 sekä 6 kohta uudessa I-5 artiklassa.

I-11 artikla: Toimivaltaluokat

1. Kun perustuslaissa annetaan unionille yksinomainen toimivalta tietyllä alalla, ainoastaan unioni voi toimia lainsäätäjänä ja antaa oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä, kun taas jäsenvaltiot voivat tehdä näin ainoastaan unionin valtuuttamina **tai unionin antamien säädösten täytäntöön panemiseksi.**
2. Kun perustuslaissa annetaan unionille sen ja jäsenvaltioiden kesken jaettu toimivalta tietyllä alalla, unionilla ja jäsenvaltioilla on oikeus toimia lainsäätäjinä ja antaa oikeudellisesti sitovia säädöksiä kyseisellä alalla. Jäsenvaltiot käyttävät toimivaltaansa ~~ainoastaan jos ja siltä osin~~ kuin unioni ei käytä omaansa **tai on päättänyt lakata käyttämästä sitä.**

3. Unionilla on toimivalta **jäsenvaltioiden talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhteensovittamisen varmistamiseksi.**
4. Unionilla on toimivalta määritellä ja toteuttaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, johon kuuluu myös yhteisen puolustuspolitiikan asteittainen määrittely.
5. Tietyillä aloilla ja perustuslaissa määrätyin edellytyksin unionilla on toimivalta toteuttaa toimia jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi tai täydentämiseksi, mutta se ei korvaa niiden toimivaltaa näillä aloilla.
6. **Unionin toimivallan laajuudesta ja sen käyttöä koskevista säännöistä määrätään** kutakin alaa koskevissa perustuslain III osan erityismääräyksissä.
~~Unioni käyttää toimivaltaansa pannaan täytäntöön perustuslain II osassa määritellyt politiikat kunkin alan osalta annettujen perustuslain erityismääräysten mukaisesti.~~

I-11 artiklan 1 kohta

Ilmaisu "tai unionin antamien säädösten täytäntöön panemiseksi" on lisätty sen huomioon ottamiseksi, että itse asiassa jäsenvaltiot yleensä huolehtivat unionin oikeuden täytäntöönpanosta myös yksinomaisen toimivallan aloilla ilman, että siihen tarvitaan unionin valtuutusta I-10 artiklan 2 kohdassa olevan yleisperiaatteen mukaan. Unionin toimesta tapahtuvasta täytäntöönpanosta säädetään unionin säädöksessä nimenomaisesti ainoastaan siinä tapauksessa, että täytäntöönpano on poikkeuksellisesti unionin suoritettava. 1 kohtaan tehdyllä lisäyksellä varmistetaan, että jäsenvaltiot eivät tarvitse unionin valtuutusta sen lainsäädännön täytäntöönpanoon yksinomaisen toimivallan alalla (jota tarvitaan nykyisin).

Näin ollen muutosehdotukset, joiden tarkoituksena on lisätä tähän määräykseen uusi kohta, jossa mainitaan nimenomaisesti, että jäsenvaltiot antavat unionille toimivallan (Hain, Lord Tomlinson, Heathcoat-Amory, Roche), on otettu huomioon I-9 artiklan 2 kohdassa.

Ilmaisu "yksinomainen toimivalta" on säilytetty, koska se kuvaa paremmin sitä, että tarkoitetaan aloja, joilla ainoastaan unioni voi toimia lainsäätäjänä. Lisäksi sitä käytetään jo nykyisissä perussopimuksissa ja tuomioistuimen oikeuskäytännössä, toisin kuin ilmaisia "oma toimivalta".

Mitä tulee unionin valtuutuksen tarpeellisuuteen, jotta jäsenvaltiot voisivat säätää tai antaa oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä yksinomaisen toimivallan alalla, esitetyt muutosehdotukset ovat keskenään ristiriitaisia. Kun joissakin muutosehdotuksissa pyydetään poistamaan viittaus unionin valtuutuksen tarpeellisuuteen, toisissa pyydetään, että valtuutuksen sisältöä täsmennettäisiin. Näin ollen puheenjohtajisto ehdottaa, että säilytetään nykyinen sanamuoto, joka jättää joustovaraa unionin valtuutuksen muodon ja sisällön suhteen.

I-11 artiklan 2 kohta

Kohdan viimeinen virke on muotoiltu uudelleen, jotta voitaisiin ottaa huomioon useat muutosehdotukset (Brok ym., Teufel, Wuermeling, Altmaier) joissa pyydetään jäsenvaltioiden toimivallan rajoituksia koskevaa uutta sanamuotoa jaetun toimivallan alalla. Tähän kohtaan tehty lisäys tarkoittaa sitä, että jos unioni on lakannut käyttämästä toimivaltaansa jollakin jaetun toimivallan alalla, toimivalta kuuluu jäsenvaltioille. Tämän uuden sanamuodon pitäisi olla myös entisen 12 artiklan 3 kohdan muuttamista pyytäneen Joschka Fischerin muutosehdotuksen mukainen.

Puheenjohtajisto katsoo, että jaetun toimivallan alat olisi edelleen määriteltävä niiksi aloiksi, joilla sekä unionilla että jäsenvaltioilla on oikeus toimia lainsäätäjinä, eikä aloiksi, joilla unioni yhteensovittaa ja vahvistaa yleisiä sääntöjä. Jäsenvaltioiden politiikkojen yhteensovittaminen ei kuulu tämän määräyksen alaan ottaen huomioon, että yhteensovittamisen käsite sinänsä sisältää ajatuksen, että pääasiallinen oikeus toimia lainsäätäjänä kyseisellä alalla kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Mitä tulee ilmaisuun "vahvistaa yleisiä sääntöjä", useilla jaetun toimivallan aloilla unionin toimet menevät yleisten sääntöjen laatimista pidemmälle. Sitä paitsi, jos määriteltäisiin jaetun toimivallan alat, kuten alat, joilla unioni vahvistaa yleiset säännöt tai yhteensovittaa

jäsenvaltioiden politiikat, olisi luotava uusi toimivaltaluokka, joka kattaisi ne alat, joilla sekä unionilla että jäsenvaltioilla olisi oikeus toimia lainsäätäjänä.

Muutosehdotukset, joissa haluttiin määräystä, jonka mukaan silloin, kun unioni on käyttänyt toimivaltaansa, jäsenvaltioiden on noudatettava perustuslaissa tai muissa unionin antamissa säädöksissä vahvistettuja velvoitteita (Tiilikainen ja Peltomäki, Kuneva, Kiljunen ja Vanhanen, Balázs, Villepin), on otettu huomioon I-10 artiklassa, joka sisältää unionin oikeuden ensisijaisuutta koskevan periaatteen ja periaatteen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että perustuslaista ja unionin antamista säädöksistä johtuvia velvoitteita noudatetaan.

I-11 artiklan 3 kohta

Puheenjohtajisto katsoo, että jäsenvaltioiden talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhteensovittamisen erityisluonne edellyttää erillistä artiklaa.

Tähän määräykseen tehtyjen muutosten tarkoituksena on löytää tasapaino niiden muutosehdotusten välillä, joissa pyydetään, että tämä kohta (ja entinen 13 artikla (I-14 artikla)) vastaisi jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen yhteensovittamista koskevien perustamissopimuksen määräysten nykyistä tekstiä (EY-sopimuksen 99 artikla) (Roche, Teufel, Heathcoat-Amory, Fischer, Palacio, Queiró), ja niiden muutosehdotusten, joissa pyydetään tämän kohdan poistamista ja politiikkojen yhteensovittamisen lisäämistä jaetun toimivallan tai tukialoihin (Tiilikainen ja Peltomäki, Kohout, Beres ym., Hain, Lopes, Duff ym., Earl of Stockton, Svensson, Kiljunen ja Vanhanen, Nagy) sekä sellaisten muutosehdotusten välillä, joissa pyydetään viittausta jäsenvaltioiden toimivaltaan politiikkojen yhteensovittamiseksi yhdessä unionin kanssa (de Vries ym.).

Muutosehdotukset, joissa pyydetään sisällyttämään tähän määräykseen myös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkojen yhteensovittaminen (Duhamel ym., Borrell ym., Gabaglio, Michel ym.) on otettu huomioon, koska perustamissopimuksessa määrätään nimenomaisesti sekä talouspolitiikkojen että työllisyyspolitiikkojen osalta erikseen jäsenvaltioiden politiikkojen yhteensovittamisesta neuvostossa ja unionin mahdollisuudesta hyväksyä niitä koskevat yleislinjat ja suuntaviivat. Muutosehdotukset, joissa pyydetään lisäämään tähän kohtaan sosiaalipolitiikkojen yhteensovittaminen (Duhamel ym., Borrell ym., Michel ym., Paciotti ja Spini, Lequiller, Santer ym.), on otettu huomioon I-14 artiklassa.

I-11 artiklan 4 kohta

Puheenjohtajisto katsoo, että unionin ja jäsenvaltioiden toimivallan erityisluonne yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla on riittävä peruste itsenäisen kohdan säilyttämiselle. Ottaen huomioon unionin toimivallan luonteen tällä alalla sitä on vaikea luokitella jaetun toimivallan piiriin sen enempää kuin tukialoihinkaan.

Muutosehdotukset, joissa pyydetään täsmällisempää sanamuotoa unionin toimivallasta tällä alalla (Hain, Farnleitner, Roche, Brok ym., Borrell ym., Santer ym., Figel; de Villepin), on otettu huomioon I-15 artiklan uudessa muotoilussa.

I-11 artiklan 5 kohta

Valtaosa tähän kohtaan esitetyistä muutosehdotuksista on otettu huomioon I-16 artikkelissa.

Viittausta yhdenmukaistamiskieltoon näillä aloilla, jota jotkut valmistelukunnan jäsenet ovat pyytäneet, (Tiilikainen ja Peltomäki, Lopes, Teufel, Kiljunen, Vanhanen), ei ole lisätty, koska se on jo I-16 artiklan 3 kohdassa.

I-11 artiklan 6 kohta

Kohta on muotoiltu uudelleen siten, että siihen on sisällytetty poistetun entisen I2 artiklan 2 kohdan sisältö. Viittaus III osan määräyksiin kattaa paitsi toimivallan, myös määrätty toimintamuodot ja -välineet, joista määrätään näissä määräyksissä.

I-12 artikla: Yksinomainen toimivalta

1. Unionilla on yksinomainen toimivalta ~~varmistaa henkilöiden, tavaroiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus ja~~ vahvistaa kilpailusäännöt sisämarkkinoilla sekä seuraavilla aloilla:
  - rahapolitiikka niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka ovat ottaneet käyttöön euron
  - yhteinen kauppapolitiikka

- tulliliitto
- meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen yhteisen kalastuspolitiikan yhteydessä.

2. Unionilla on yksinomainen toimivalta tehdä kansainvälinen sopimus, kun sopimuksen tekemisestä säädetään unionin säädöksessä, kun se on välttämätöntä, jotta unioni voi käyttää toimivaltaansa sisäisellä tasolla, tai kun se vaikuttaa unionin sisäiseen säädökseen.

I-12 artiklan 1 kohta

Tässä kohdassa tarkoitettuja aloja ovat unionin yksinomaiseen toimivaltaan tällä hetkellä kuuluvat alat.

Puheenjohtajisto katsoo, että yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvien alojen luettelon (kuten myös niiden alojen, joilla voidaan päättää tukitoimista) on oltava rajoittava. Sitä vastoin jaettuun toimivaltaan kuuluvien alojen luettelon ei pidä olla rajoittava, vaan sen on muodostettava luokka, johon kaikki muut alat kuuluvat. Tämä on erityisen tarpeellista varsinkin, kun unioni on yksinomaisen toimivallan aloilla ainoa, joka voi toimia lainsäätäjänä ja antaa oikeudellisesti sitovia säädöksiä.

Yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvien alojen luettelointijärjestystä on muutettu, jotta asetettaisiin etusijalle ne politiikat, jotka ovat kansalaisten kannalta merkityksellisimpiä.

Henkilöiden, tavaroiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus on poistettu, jotta otettaisiin huomioon useita muutosehdotuksia, joiden mukaan neljä vapautta eivät itsessään muodosta politiikka-alaa (alana on sisämarkkinat), joten ne on sijoitettava muualle kuin toimivaltaa koskevaan osastoon (Hain, Farnleitner, Tiilikainen ja Peltomäki, Hjelm-Wallén ym., Kaufmann ja Fischer). Neljä vapautta sijoitetaan uuteen I-4 artiklaan unionin takaamina ja sen sisäisinä vapauksina.

Puheenjohtajisto ei ole lisännyt uusia aloja yksinomaisen toimivallan alojen luetteloon ottaen huomioon sen, että alat, joiden lisäämistä jotkut valmistelukunnan jäsenet ovat pyytäneet joko eivät itsessään ole politiikka-aloja vaan säädöksiä, jotka luonteensa vuoksi voivat olla vain unionin antamia (talousarvio, toimielinten toimintaa koskevat säännöt, unionin tilastot jne.), tai ne ovat aloja, jotka III osan nykyisten määräysten perusteella kuuluvat jaetun toimivallan piiriin (yhteinen maatalouspolitiikka ja kalastuspolitiikka, vapauteen ja turvallisuuteen perustuva yhteinen alue jne.), tai ovat osia laajemmasta alasta, joka jo kuuluu yksinomaiseen toimivaltaan (rahalainsäädäntö ja valuuttakurssipolitiikka).

Koska yksinomaisen toimivallan aloilla ainoastaan unioni voi toimia lainsäätäjänä ja hyväksyä oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä (paitsi, jos on kyse valtuutuksesta), on katsottu, että erityistä viittausta III osan määräyksiin ei tarvita. Kysymys unionin ja jäsenvaltioiden välisestä toimivallan jaosta koskee nimittäin erityisesti jaetun toimivallan aloja sekä tukialoja. Joka tapauksessa I-11 artiklan 6 kohdassa oleva viittaus III osaan kattaa kaikki I osan III osastossa tarkoitetut alat, mukaan lukien siis yksinomaisen toimivallan alat.

I-12 artiklan 2 kohta

Tämä kohta on säilytetty muuttumattomana, koska siihen on tehty vain vähän muutosehdotuksia ja koska tämä kohta vastaa tarkasti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka koskee unionin yksinomaista toimivaltaa tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

I-13 artikla: Jaettu toimivalta

1. Unionilla ja jäsenvaltioilla on jaettu toimivalta, kun unionille annetaan perustuslaissa toimivaltaa, joka ei koske I-12 ja I-16 artiklassa mainittuja aloja.
2. ~~Unionin jaetun toimivallan laajuus määräytyy II osassa olevien määräysten perusteella.~~
3. ~~Jos unioni ei ole käyttänyt tai lakkaa käyttämästä toimivaltaansa jaettuun toimivaltaan kuuluvalla alalla, jäsenvaltiot voivat käyttää omaa toimivaltaansa.~~

2. Unionin ja jäsenvaltioiden jaettua toimivaltaa sovelletaan pääasiassa seuraaviin aloihin:
- sisämarkkinat
  - vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue
  - maatalous ja kalastus, **meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä lukuun ottamatta**
  - liikenne ja Euroopan laajuiset verkot
  - energia
  - sosiaalipolitiikka, **III osassa määriteltyjen näkökohtien osalta**
  - taloudellinen, ja sosiaalinen **ja alueellinen** yhteenkuuluvuus
  - ympäristö
  - kuluttajansuoja ja
  - ~~kansanterveys~~ **yhteiset kansanterveysalan turvallisuusnäkökohdat.**
5. Tutkimuksen, teknologisen kehityksen ja avaruuden aloilla unionilla on toimivalta toteuttaa toimia, erityisesti **määritellä ja** panna täytäntöön ohjelmia, ilman että tämän toimivallan käyttäminen voisi estää jäsenvaltioita käyttämästä omaa toimivaltaansa.
6. Kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun aloilla unionilla on toimivalta ryhtyä toimiin ja harjoittaa yhteistä politiikkaa ilman, että tämän toimivallan käyttäminen voisi estää jäsenvaltioita käyttämästä omaa toimivaltaansa.

Huomautus

I-13 artiklan 1 kohta

Puheenjohtajisto katsoo, kuten I-11 artiklan selitysosassa on todettu, että jaetun toimivallan aloihin määritellään kuuluviksi kaikki ne alat, jotka eivät kuulu yksinomaisen toimivallan aloihin ja tukialoihin, ja että näiden alojen luettelon ei siten pidä olla rajoittava.

Pidettiin parempana olla lisäämättä viittausta I-14 ja I-15 artiklaan, sillä näihin kahteen artiklaan kuuluvia aloja ei voida selkeästi määritellä jaetun toimivallan piiriin kuuluviksi tai tukitoimiksi. Tällaisen viittauksen lisääminen tähän kohtaan merkitsisi sitä, että ne suljettaisiin pois jaetun toimivallan aloista.

I-13 artiklan 2 kohta

Tämä kohta poistettiin muutosehdotusten mukaisesti (Hain, Michel ym., Fini, Lord Tomlinson, Duff ym., Kaufmann). Joka tapauksessa I-11 artiklassa 6 kohdassa tehty viittaus III osaan kattaa myös tämän artiklan. I-11 artiklan 6 kohta on muotoiltu uudelleen siten, että siinä viitataan sekä unionin toimivallan laajuuteen että sen käyttöä koskeviin sääntöihin.

I-13 artiklan 3 kohta

Tämä kohta on poistettu ottaen huomioon lukuisat muutosehdotukset, joissa sitä pidettiin tarpeettomana (Hain, Palacio, Kohout, Hübner, Tomlinson, Belohorská ym., Kuneva, Brok ym., de Villepin, Duff ym., Kaufmann)

I-13 artiklan 4 kohta

Tästä kohdasta, josta on tullut I-13 artiklan 2 kohta, on tehty erilaisia muutosehdotuksia. Joissakin muutosehdotuksissa esitetään kohdan poistamista, koska katsotaan, että jaetun toimivallan piiriin kuuluvat kaikki ne alat, jotka eivät kuulu yksinomaisen toimivallan aloihin ja tukialoihin, joten näistä aloista ei pidä laatia luetteloa. Toisissa muutosehdotuksissa pyydetään luettelon säilyttämistä, vaikka esitetäänkin joidenkin uusien alojen lisäämistä tai joidenkin alojen poistamista.

Puheenjohtajisto ehdottaa, että säilytetään pääasiallisten jaetun toimivallan piiriin kuuluvien alojen luettelo. Koska suurin osa unionin toimialoista kuuluu jaetun toimivallan piiriin, tällaisessa luettelossa selvennetään, mitkä III osassa tarkoitetut alat eivät kuulu yksinomaisen toimivallan aloihin eivätkä tukialoihin, jolloin unioni ja jäsenvaltiot jakavat lainsäädäntövallan. Jos tällaista luetteloa ei olisi, olisi kaikki III osan määräykset käytävä läpi, jotta nähtäisiin, mitä pääasiallisia aloja I-12 ja I-16 artikloissa ei tarkoiteta ja jotka siten kuuluvat jaetun toimivallan piiriin.

Puheenjohtajisto ei ole muuttanut aikaisemmassa ehdotuksessaan esitettyä jaetun toimivallan alojen luetteloa. Muutosehdotukset, joissa esitetään lisäyksiä tai poistoja luetteloon, ovat ristiriitaisia: joissakin esitetään jotakin alaa kuuluvaksi jaetun toimivallan piiriin ja toisissa tukialan piiriin kuuluvaksi. Lisäksi joissakin muutosehdotuksissa pyydetään, että luetteloon sisällytettäisiin asioita, jotka eivät muodosta omaa alaansa vaan osan laajemmasta alasta (esim. lakien yhdenmukaistaminen sisämarkkinoilla kuuluu sisämarkkinoihin), tai asioita, jotka sisältyvät useisiin luettelossa jo esiintyviin aloihin (esimerkiksi yleishyödylliset palvelut, jotka kuuluvat muun muassa sisämarkkinoihin, terveyteen, liikenteeseen jne. tai syrjinnän torjunta, joka kuuluu sosiaalipolitiikkaan ja perusoikeuskirjaan). Joissakin muutosehdotuksissa viitataan asioihin, jotka ovat enemmänkin periaatteita eivätkä niinkään aloja (esimerkiksi naisten ja miesten tasa-arvo).

Puheenjohtajisto on kuitenkin täsmentänyt sitä, mikä kuuluu unionin jaetun toimivallan piiriin kolmella luettelossa mainitulla alalla eli maatalouden ja kalastuksen, sosiaalipolitiikan ja kansanterveyden alalla.

Maatalouden ja kalastuksen alalla on nimittäin suljettu pois meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen, koska kyseiset varat kuuluvat yksinomaiseen toimivaltaan. Sosiaalipolitiikan osalta kyseisen ilmauksen jälkeen on lisätty ilmaisu "III osassa määriteltujen näkökohtien osalta" sen täsmentämiseksi, että sosiaalipolitiikan sisällyttäminen luetteloon ei merkitse toimivallan laajentamista tämän politiikan erityispiirteet huomioon ottaen. Lopuksi, vastauksena eräiden valmistelukunnan jäsenten ehdotukseen (Hjelm-Wallén, Petersson) jaetun toimivallan piiriin kuuluvien alojen luettelossa on täsmennetty kansanterveyttä koskevaa viittausta, jotta tuodaan esiin, mikä osa tästä alasta kuuluu jaetun toimivallan piiriin. Itse asiassa kansanterveys kuuluu osittain jaetun toimivallan piiriin (EY-sopimuksen ent. 152 artiklan 4 kohdan a ja b alakohta) ja osittain tukialoihin (EY-sopimuksen ent. 152 artiklan 4 kohdan c alakohta). Tukialoihin kuuluvat kansanterveyden näkökohdat täsmennetään I-16 artiklassa. Näiden muutosten huomioon ottamiseksi puheenjohtajisto ehdottaa, että [III-174 (EY-sopimuksen ent. 152 artikla)] artiklan 4 kohta jaetaan kahdeksi erilliseksi kohdaksi: toinen koskee niitä kansanterveyden näkökohtia, jotka kuuluvat jaetun toimivallan piiriin, toinen taas näkökohtia, jotka kuuluvat tukialoihin.

I-13 artiklan 5 kohta

Puheenjohtajisto sisällytti tutkimuksen, teknologisen kehityksen ja avaruuden erilliseen kohtaan korostaakseen sen erityispiirteitä 4 kohdassa lueteltuihin aloihin verrattuna: vaikka unioni käyttäisi täyttä toimivaltaansa, jäsenvaltiot säilyttävät omansa.

Tästä kohdasta tehtiin erilaisia muutosehdotuksia. Jotkut ehdottavat, että näitä aloja pidettäisiin jaetun toimivallan aloina ja että ne lueteltaisiin 4 kohdassa tai että poistettaisiin viittaus jäsenvaltioiden toimivaltaan. Toiset haluavat kohdan poistamista ja katsovat, että kyseiset alat kuuluvat tukialoihin. Puheenjohtajisto katsoo, että tämä kohta on säilytettävä ennallaan, ottaen huomioon unionin toimivallan erityispiirteet tällä alalla.

I-13 artiklan 6 kohta

Myös tästä kohdasta on tehty vastakkaisia muutosehdotuksia: joissakin esitetään, että kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu otettaisiin 4 kohdan luetteloon (ks. tätä kohtaa koskeva muutosehdotus). Toiset haluavat, että tätä alaa pidettäisiin tukialana. Toiset taas pyytävät, että poistettaisiin viittaus jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Puheenjohtajisto katsoo, että tämä kohta on säilytettävä ennallaan samoista syistä kuin tämän artiklan 5 kohtaa koskevassa huomautuksessa todettiin.

I-14 artikla: Talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhteensovittaminen

~~1. Unioni sovittaa yhteen jäsenvaltioiden talouspolitiikat muun muassa laatimalla näiden politiikkojen laajat suuntaviivat.~~

Unioni hyväksyy toimenpiteet jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen yhteensovittamisen varmistamiseksi, erityisesti vahvistamalla kyseisten politiikkojen yleislinjat.

Jäsenvaltiot sovittavat talouspolitiikkansa yhteen unionissa.

~~2.3. Euron käyttöön ottaneisiin jäsenvaltioihin sovelletaan erityissääntöjä.~~

3. Unioni hyväksyy toimenpiteet jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkojen yhteensovittamisen varmistamiseksi, erityisesti vahvistamalla kyseisten politiikkojen suuntaviivat.

4. Unioni voi tehdä aloitteita varmistaakseen jäsenvaltioiden sosiaalipolitiikkojen yhteensovittamisen.

~~3. Jäsenvaltiot harjoittavat talous- ja työllisyyspolitiikkaansa ottaen huomioon yhteisen edun unionin tavoitteiden toteuttamisen edistämiseksi.~~

Huomautus

Puheenjohtajisto kannattaa tämän artiklan säilyttämistä syistä, jotka on selvitetty I osan 11 artiklan 3 kohtaan liittyvässä huomautuksessa.

I-14 artiklan 1 kohta

Tämän artiklan 1 kohdan uudessa sanamuodossa pyritään ottamaan tasapuolisesti huomioon muutosehdotukset, joiden mukaan tämän määräyksen sanamuodon olisi vastattava III osan vastaavan oikeusperustan, toisin sanoen EY-sopimuksen 99 artiklan, sanamuotoa (Fischer, de Villepin, Hain, Kuneva, Hjem-Wallén ym., Teufel, Mc Avan). Muutosehdotusten mukaan olisi määrättävä, että unionilla on toimivalta sovittaa yhteen jäsenvaltioiden talouspolitiikat ja että olisi todettava, että talouspolitiikkoja sovittavat yhteen unioni ja jäsenvaltiot (de Vries et de Bruijn).

I-14 artiklan 2 kohta (ent. 13 artiklan 3 kohta)

Tämä kohta on säilytetty muuttamattomana, koska se vastaa täysin nykytilannetta, jossa euron käyttöön ottaneisiin jäsenvaltioihin sovelletaan erityissääntöjä.

I-14 artiklan 3 kohta

Tämä kohta perustuu muutosehdotuksiin, joiden mukaan tähän määräykseen olisi lisättävä jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkojen yhteensovittaminen (Einem, Mac Avan, Michel ym., Duhamel ym., Borrell ym., Haenel ja Badinter).

I-14 artiklan 4 kohta

Tämä kohta on lisätty niiden muutosehdotusten huomioon ottamiseksi, joiden mukaan tähän määräykseen olisi lisättävä jäsenvaltioiden sosiaalipolitiikkojen yhteensovittaminen (Duhamel ym., Borrel ym., Michel ym., Paciotti ja Spini, Lequiller, Santer ym.).

I-15 artikla: Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

- 1. Unionin toimivalta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla käsittää kaikki ulkopoliitiikan alat ja kaikki unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, muun muassa asteittain määriteltävän yhteisen puolustuspolitiikan, joka voi johtaa yhteiseen puolustukseen.**
- 2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksetta unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuun hengessä ja unionin tällä alalla antamia säädöksiä noudattaen.** Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai saattavat heikentää sen tehokkuutta.

Huomautus

Puheenjohtajisto katsoo, että unionin ja jäsenvaltioiden YUTP:tä koskevan toimivallan erityisluonne on peruste erilliselle artiklalle. Kyseistä alaa on varsin vaikea luokitella kuuluvaksi joko jaetun toimivallan tai tukitoimien piiriin. Tämä vaikeus ja kyseisen alan tärkeys puoltavat erillisen artiklan laatimista.

I-15 artiklan 1 kohta

I-15 artiklaan lisättiin uusi kohta niiden muutosehdotusten huomioon ottamiseksi, joiden mukaan tässä artiklassa olisi nimenomaisesti mainittava unionin toimivalta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla (Kaufmann, Balázs) sekä tämän toimivallan sisältö (Duhamel, Marinho, Van Lancker, Hänsch, Berès, Berger, Carnero ja Thorning-Schmidt – de Villepin – Kuneva). Uudessa kohdassa viitataan myös puolustukseen monien muutosehdotusten mukaisesti (Fini, Borrell ym., Lord Mac Lennan, Duff ym., Rupel, Szent-Iványi, Costa, Azevedo, d'Oliviera Martins, Mains, Roche, Lopez, Katiforis, Mc Avan).

Tässä määräyksessä ei luetella unionin tavoitteita YUTP:n alalla, koska nämä tavoitteet luetellaan ulkoista toimintaa koskevassa [III-188 (ent. 1 artikla)] artiklassa. Noudatettu ei ole myöskään niitä muutosehdotuksia, joiden mukaan artiklassa olisi mainittava, että jäsenvaltiot toimivat tällä alalla yhdessä lujittaakseen ja kehittääkseen keskinäistä yhteisvastuullisuuttaan, koska tämä velvoite asetetaan perustuslain III osassa.

Tässä määräyksessä ei ole tarpeen todeta erikseen, että jäsenvaltiot eivät voi toimia unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvilla aloilla, sillä se seuraa jo sinänsä I-11 artiklassa olevasta yksinomaisen toimivallan määritelmästä.

I-15 artiklan 2 kohta

2 kohtaan lisättiin unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla hyväksymien säädösten noudattamista koskeva viittaus, jonka tarkoituksena on vahvistaa jäsenvaltioiden velvoitteita tällä alalla, kuten useissa muutosehdotuksissa pyydettiin.

I-16 artikla: Tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alat

1. Unioni voi toteuttaa tukitoimia, yhteensovittamistoimia ja täydentäviä toimia. ~~Kyseisen toimivallan laajuus määräytyy II osassa olevien määräysten perusteella.~~
2. Tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alat **Euroopan tasolla** ovat seuraavat:
  - **työllisyys**
  - **teollisuus**
  - **ihmisten terveyden suojelu ja parantaminen**
  - **koulutus, ammatillinen koulutus, ja nuoriso ja urheilu**
  - **kulttuuri**
  - **urheilu**
  - **pelastuspalvelu katastrofeilta suojautuminen.**

~~2. Jäsenvaltiot sovittavat unionissa yhteen kansalliset työllisyyspolitiikkansa.~~

4.3. Oikeudellisesti velvoittaviin säädöksiin, jotka unioni antaa edellä mainittuja aloja koskevien **H** **III** osassa olevien erityismääräysten perusteella, ei voi kuulua jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Huomautus

Puheenjohtajisto katsoo, että tämä artikla on säilytettävä, koska perustuslaissa on täsmennettävä, mitkä ovat III osassa tarkoitettujen tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alat.

Artiklan otsikko on muotoiltu uudelleen niiden muutosehdotusten huomioon ottamiseksi, joissa pyydettiin artiklan nimen muuttamista. Puheenjohtajisto katsoo, että ilmaus "tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alat" (de Villepin, Lequiller) vastaa paremmin artiklan sisältöä ja sitä, että lainsäädäntövalta näillä aloilla kuuluu jäsenvaltioille.

I-16 artiklan 1 kohta

Tästä kohdasta on poistettu joidenkin muutosehdotusten mukaisesti viittaus III osan määräyksiin (Kaufmann, Hain, Michel ym.). Katsottiin, että tällainen viittaus on jo I-11 artiklan 6 kohdassa yleisluontoisena, joten ei ole tarpeen toistaa kyseistä viittausta tässä määräyksessä.

Puheenjohtajisto ei katso oleva tarpeen lisätä erityistä viittausta jäsenvaltioiden toimivaltaan tukialoilla, koska unionin toiminnan luonne näillä aloilla (jäsenvaltioiden toimien tukeminen, yhteensovittaminen tai täydentäminen) ja yhdenmukaistamisen nimenomainen poissulkeminen näiltä aloilta merkitsevät sitä, että pääasiallinen lainsäädäntövalta kuuluu jäsenvaltioille.

I-16 artiklan 2 kohta

Edellä esitetyistä syistä puheenjohtajisto katsoo, että tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alojen luettelon on oltava rajoittava.

Työllisyys poistettiin tästä luettelosta, koska se on sisällytetty I-14 artiklaan useiden muutosehdotusten mukaisesti (Palacio; Gabaglio, Borrell ym.; Paciotti ja Spini; Michel ym.; Dini).

Useissa muutosehdotuksissa mainittu kansanterveys on lisätty tähän määräykseen, jossa määritellään tähän toimivaltaluokkaan kuuluvat alat.

Urheilu on lisätty ammatillisen koulutuksen ja nuorison yhteyteen vastaamaan kyseistä alaa varten suunniteltua oikeusperustaa (ks. III osa).

"Katastrofeilta suojautuminen" on korvattu "pelastuspalvelulla", sillä se on laajempi käsite, johon sisältyy katastrofeilta suojautuminen; näin otetaan huomioon tätä koskevat muutosehdotukset (Fini, Villepin, Teufel, Brok ym., Palacio).

Puheenjohtajisto katsoo, että luetteloon ei ole syytä lisätä muita aloja. Valmistelukunnan jäsenten ehdottamat alat joko ovat sellaisinaan I-13 artiklassa (esim. kuluttajansuoja, liikenne ja Euroopan laajuiset verkot, tutkimus, kehitysyhteistyö jne.), tai sisältyvät jo muihin laajempiin aloihin, jotka kuuluvat I-13 tai I-16 artiklan soveltamisalaan (esim. tiedotusvälineet, jotka kuuluvat nykyisin sekä sisämarkkinoiden että kulttuurin alaan, tai poliisiyhteistyö, joka kuuluu vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen alaan, jne.).

Puheenjohtajisto katsoo, ettei myöskään ole syytä poistaa tiettyjä aloja luettelosta (työllisyyttä lukuun ottamatta), koska se merkitsisi joko jo olemassa olevien oikeusperustojen poistamista (esim. koulutus, ammatillinen koulutus, nuoriso ja kulttuuri) tai toimivallan luonteen muuttamista (esim. teollisuus).

I-16 artiklan 3 kohta

Tämä kohta on poistettu, jotta otettaisiin huomioon lukuisat muutosehdotukset, joissa pyydetään työllisyysalan sisällyttämistä I-14 artiklaan (ks. kyseistä artiklaa koskeva huomautus).

I-16 artiklan 4 kohta

Puheenjohtajisto katsoo, että tämä kohta on säilytettävä sisällyttämättä siihen poikkeuksia. Tukitoimien, yhteensovittamistoimien ja täydentävien toimien alojen määritelmästä seuraa, että ne alat, joilla lainsäädännön yhdenmukaistaminen on mahdollista, kuuluvat jaettuun toimivaltaan tai yksinomaiseen toimivaltaan, mutta ei tukialoihin. Yhdenmukaistamisen poissulkemisesta seuraa, että lainsäädäntövalta kuuluu jäsenvaltioille.

I-17 artikla: Joustolauseke

1. Jos käy ilmi, että tässä perustuslaissa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan unionin toimintaa ~~III H~~ osassa määritellyillä politiikan aloilla eikä perustuslaissa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto toteuttaa aiheelliset toimenpiteet yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin **hyväksynnän** ~~puoltavan lausunnon~~ saatuaan.
2. Komissio tiedottaa tämän artiklan perusteella tehdyistä ehdotuksista jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille edellä **I-9 artiklan 3 kohdassa** tarkoitetun toissijaisuusperiaatteen valvontaa koskevan menettelyn yhteydessä.

3. Tämän artiklan perusteella annettuihin säännöksiin ei voi kuulua jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista niissä tapauksissa, joissa se ei perustuslain mukaan ole sallittua.

Huomautus

Tämän määräyksen mukaanotto vastaa valmistelukunnan jäsenten enemmistön toivomusta säilyttää järjestelmässä jonkin verran joustavuutta.

I-17 artiklan 1 kohta

Tässä kohdassa pyritään tasapainottamaan keskenään tarve säilyttää joustavuus toimivallanjaossa ja tarve noudattaa unionin toimivallan rajoja. Kohdassa olevalla viittauksella unionin tavoitteisiin on tarkoitus taata järjestelmälle tietty joustavuus, kun taas viittauksella III osassa määritelyihin politiikan aloihin on tarkoitus varmistaa, että tämän määräyksen nojalla hyväksytyt toimenpiteet noudattavat unionille perustuslailla annettua toimivaltaa. Näin ollen tämän määräyksen perusteella ei voida laajentaa unionin toimivaltaa perustamalla uusi politiikka, vaan sen perusteella voidaan vain toteuttaa toimia, jotka liittyvät perustuslaissa määrättyyn politiikan alaan.

Tätä kohtaa koskevat muutosehdotukset ovat keskenään vastakkaisia. Osassa ehdotuksia on haluttu rajoittaa määräyksen soveltamisala koskemaan ainoastaan tiettyjä III osassa määritellyjä politiikkoja, nimittäin sisämarkkinoita ja talous- ja rahaliittoa, kun taas toisissa ehdotuksissa on haluttu poistaa kaikki viittaukset III osaan I-17 artiklan soveltamisalan laajentamiseksi.

Puheenjohtajisto on säilyttänyt yksimielisyyssäännön sillä perusteella, että kyseisen aiheen tärkeys edellyttää tiukkaa äänestysääntöä. Lisäksi puheenjohtajisto katsoo, että Euroopan parlamentin on osallistuttava tähän määräykseen perustuvien säädösten hyväksymiseen antamalla hyväksymisensä eikä vain lausuntoa, kuten tällä hetkellä edellytetään.

Mahdollisuutta sisällyttää tähän artiklaan perustuslain I-9 – I-16 artiklaa koskeva kevennetty tarkistusmenettely on tarkasteltava laajemmin perustuslain tarkistusmenettelyn yhteydessä.

I-17 artiklan 2 kohta

Tätä kohtaa koskevia muutosehdotuksia tarkasteltiin toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevan pöytäkirjan tarkastelun yhteydessä.

I-17 artiklan 3 kohta

Puheenjohtajisto katsoo, että tämä kohta on säilytettävä, koska se sisältää yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön määrittelemät rajat EY-sopimuksen 308 artiklan soveltamiselle.

IV OSASTO: UNIONIN TOIMIELIMET

[Tässä vaiheessa ei muutoksia, ks. kansilehden huomautus.]

V OSASTO: UNIONIN TOIMIVALLAN KÄYTTÖ

I luku: Yleiset määräykset

I-32 artikla: Unionin oikeussäädökset

1. Perustuslaissa annetun toimivaltansa harjoittamiseksi unioni käyttää seuraavia oikeudellisia välineitä III osan määräysten mukaisesti: eurooppalaki, eurooppapuitelaki, eurooppa-asetus, eurooppapäätös sekä suositukset ja lausunnot.

Eurooppalaki on yleisesti pätevä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Eurooppapuitelaki on lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, joka velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten elinten valittavaksi muodon ja keinot.

Eurooppa-asetus on yleisesti pätevä muu kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, jolla pannaan täytäntöön lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset ja tietyt perustuslain erityismääräykset. Se on **joko** kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa, **tai se velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten elinten valittavaksi muodon ja keinot.**

Eurooppapäätös on muu kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, **ja se** on kaikilta osiltaan velvoittava. Jos siinä nimetään ne, joille se on osoitettu, se velvoittaa ainoastaan niitä.

Toimielinten antamat suositukset ja lausunnot eivät ole sitovia.

2. Kun Euroopan parlamentti ja neuvosto käsittelevät ehdotusta lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, ne antavat ainoastaan sellaisia säädöksiä, joista määrätään **tässä artiklassa kyseisen alan osalta.**

Huomautukset

Tähän artiklaan tehdyt muutosehdotukset koskevat hyvin monenlaisia kysymyksiä tai edustavat yksittäisiä näkökantoja ja ovat eri suuntaisia. Osa niistä voidaan kuitenkin ryhmitellä seuraaviin kolmeen aihealueeseen:

Useissa muutosehdotuksissa pyydetään lisäämään asetustyyppi, joka käsittäisi nykyisen direktiivin ominaispiirteet (Farnleitner ehdottaa erityistä säädöstä nimeltä direktiivi, Santer ym. ehdottavat nimitystä "puiteasetus" (règlement-cadre), De Vries ja De Bruijn, Tiilikainen ym., Schlüter ja Dam Kristensen ehdottavat määritelmän lisäämistä asetuksen nimityksen yhteyteen). Puheenjohtajisto ehdottaa, että näiden muutosehdotusten asiasisältö otetaan mukaan ja että säädetään sen vuoksi asetusryhmästä, joka käsittäisi nykyisen direktiivin ominaispiirteet, jotta käytössä olisi lainsäätämisyjärjestyksen ulkopuolinen väline, joka velvoittaa jäsenvaltioita tulokseen nähden mutta on keinojen osalta joustava.

Eräissä muutosehdotuksissa pyydetään poistamaan 2 kohta, joka koskee epätyypillisten säädösten käytön rajoittamista (Lopes ja Lobo Antunes, Fayot, Kaufmann, Santer ym., Borrell ym., De Vries ja De Bruijn). Toisissa muutosehdotuksissa kannatetaan kohdan tavoitetta, mutta ehdotetaan sen korvaamista entisellä 25 artiklalla (Kohout, Tiilikainen ym.). Yhdessä muutosehdotuksessa ehdotetaan vaihtoehtoista muotoilua (Azevedo ja Nazaré Pereira). Puheenjohtajisto on muuttanut kohtaa sen muotoilun selkiyttämiseksi.

Useissa muutosehdotuksissa pyydetään lisäämään uusi lakien ryhmä, orgaaniset lait (loi organique). Se kattaisi perustuslain ja lain väliin sijoittuvat toimenpiteet, ja siihen sovellettaisiin erityistä, lainsäätämisyjärjestystä raskaampaa menettelyä. Eräiden valmistelukunnan jäsenten mielestä tämä säädöstyyppe voi olla eräänlainen kevennetty perustuslain tarkistusmenettely.

Ehdotukset ovat mielenkiintoisia, mutta puheenjohtajisto päätti olla ottamatta niitä mukaan. Se muistuttaa tässä yhteydessä seuraavista seikoista:

- Orgaaninen laki on useimpien jäsenvaltioiden oikeusjärjestykselle vieras oikeudellinen väline. Niissä, joissa sellainen on, sitä käytetään suojaamaan tiettyjä erityisen merkittäviä*

aloja tavallisiin lakeihin sovellettavia menettelyjä raskaammilla menettelyillä. Kyse voi olla esimerkiksi laeista, joilla kehitetään perusoikeuksia. Kun jokin ala kuuluu orgaanisen lain soveltamisalaan, siitä ei voida antaa tavallista lakia. Orgaanista lakia ei voida muuttaa tavallisella lailla.

- *Orgaaninen laki ei ole perusteltu unionin oikeusjärjestelmässä, jossa säädökset annetaan yksittäisten oikeusperustojen nojalla. Tietyn artiklan nojalla annetun säädöksen muuttaminen edellyttää saman artiklan – ja näin ollen saman menettelyn – nojalla annettua toista säädöstä. Oikeusperustajärjestelmä pitää eri alat toisistaan erillään, minkä vuoksi "orgaanisen lain" kaltainen käsite on tarpeeton.*
- *Uuden ja lisäksi useiden jäsenvaltioiden oikeusperinteelle vieraan säädöstyypin lisääminen tuskin selkeyttäisi unionin oikeusjärjestelmää.*

I-33 artikla: Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

1. Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat eurooppalait ja -puitelait yhdessä komission ehdotuksesta ja **perustuslain** [III-298 (**ent. 251 artikla**)] artiklassa tarkoitettuja **tavanomaisen** lainsäätämisyjärjestuksen sääntöjä noudattaen. Jos parlamentti ja neuvosto eivät pääse asiasta yksimielisyyteen, kyseistä säädöstä ei anneta.

Perustuslain [III-160 (**ent. 8 artikla**)] artiklassa erikseen määrätyissä tapauksissa lait ja puitelait voidaan antaa jäsenvaltioiden ryhmän aloitteesta perustuslain [III-298 (**ent. 251 artikla**)] artiklan mukaisesti.

2. Perustuslaissa määrätyissä erityistapauksissa eurooppalait ja -puitelait antaa **Euroopan parlamentti, jolloin neuvosto osallistuu menettelyyn, tai neuvosto, jolloin Euroopan parlamentti osallistuu menettelyyn, erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen.**
3. ~~Euroopan parlamentin ja neuvoston istunnot ovat julkisia, kun ne tekevät ratkaisunsa menettelyssä, joka johtaa eurooppalain tai eurooppapuitelain antamiseen.~~

Huomautukset

Eräissä muutosehdotuksissa vastustetaan poikkeuksia pääsääntöön, jonka mukaan säädökset annetaan lainsäätämisyjärjestyksessä (Kirkhope, Kaufmann, Duff ym., Meyer, Dini ym., Duhamel ym., Michel ym., Brok ym., Paciotti, Lamassoure, Borrell ym., Costa ja d'Oliveira, Stockton ja Voggenhuber ym.). Toisissa muutosehdotuksissa hyväksytään poikkeusten tekeminen mutta ollaan huolissaan pääsäännön soveltamisalasta ja toivotaan poikkeusten määrittelemistä selvästi (Kohout, Brok ym., joka ehdottaa lisäksi, että viiden vuoden määräajan kuluttua sovellettaisiin pääsääntöä, Tiilikainen ym. ja De Vries ja de Bruijn). Muutamissa muutosehdotuksissa pyydetään, että poikkeustapauksissa kuullaan Euroopan parlamenttia ja että lainsäädäntöaloitteen tekee komissio (Fischer, Kuneva ja Tiilikainen ym.). Kaikissa näissä muutosehdotuksissa vahvistetaan loppujen lopuksi, että pääsääntönä säädösten antamisessa on pidettävä lainsäätämisyjärjestystä.

Tarkastellessaan oikeusperustojen ja menettelyjen luokittelua puheenjohtajisto päätyi muutosehdotusten ja täysistuntokeskustelun perusteella siihen, että pääsääntönä olevan menettelyn nimitys "lainsäätämisyjärjestys" voi olla harhaanjohtava, sillä se näyttäisi olevan säädöksen määräävä kriteeri eikä suinkaan seurausta säädöksen "lainsäädäntöluonteesta". Puheenjohtajisto päätti täsmentää sen soveltamisalaa yleisenä lainsäätämisyjärjestyksenä. Se määritteli sen "tavanomaiseksi lainsäätämisyjärjestykseksi", jotta pois ei suljettaisi sellaisten harvojen säädösten lainsäädännöllistä luonnetta, jotka parlamentti tai neuvosto antavat siten, että lainsäädäntövallan toinen käyttäjä osallistuu menettelyyn eri asteisesti, sellaisen menettelyn nojalla, joka on eittämättä lainsäädännöllinen, mutta erityinen.

I-33 artiklassa kuvattu menettely merkitsee, että lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset antaa aina lainsäätäjä. Pääsääntönä on, että lainsäädäntövallan molemmat käyttäjät hyväksyvät ne yhdessä tasaveroisin I-33 artiklaa koskevassa ehdotuksessa määrättyä tavanomaista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen. Eräissä erityistapauksissa ne kuitenkin hyväksyy erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen parlamentti, jolloin neuvosto osallistuu menettelyyn tietyssä määrin, tai neuvosto (lainsäätäjänä, jolloin siihen sovelletaan avoimuus- ja toissijaisuussääntöjä), jolloin parlamentti osallistuu menettelyyn tietyssä määrin.

I-33 artiklaa koskevaan ehdotukseen tehdyt muutokset vastaavat edellä esitettyä.

Niiden muutosehdotusten osalta, joissa toivotaan poikkeusten määrittelemistä selvästi, todettakoon, että puheenjohtajisto ilmoitti ensimmäisestä artiklaehdotuksesta käydyn keskustelun yhteydessä, että valmistelukunnalle toimitetaan luettelo, jossa täsmennetään pääsäännön, jonka mukaan säädökset annetaan lainsäätämisyjärjestyksessä, laajentamisen soveltamisala. Luettelo on toimitettu oikeudellisten yksiköiden asiantuntijoille, jotka ovat hyväksyneet perustuslain III osan oikeusperustat (CONV 729/03). Asiakirjan (doc. CONV 727/03), joka sisältää III osan huomautuksineen ja joka on toimitettu valmistelukunnan jäsenille 30. ja 31.5. pidettävää täysistuntoa varten, liitteessä II on lueteltu kattavasti oikeusperustat, joiden osalta puheenjohtajisto ehdottaa päätöksentekomenettelyn muuttamista.

Puheenjohtajisto on hyväksynyt oikeuteen, vapauteen ja turvallisuuteen liittyviä artikloja koskevan ehdotuksen ensimmäisen kohdan toisen alakohdan. Kyse on erityisesti lainsäätämisyjärjestyksestä, joka koskee jäsenvaltioiden ryhmän aloitetta. Perustuslain [III-298 (ent. 251 artikla)] artiklassa, jonka muutettu teksti on III osan artiklaehdotuksessa, on otettu huomioon tämä mahdollisuus.

Puheenjohtajisto on päättänyt poistaa viimeisen kohdan. Avoimuusperiaatteesta määrätään täsmällisemmin ehdotuksessa I-49 artiklaksi.

I-34 artikla: Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

1. Neuvosto ja komissio sekä Euroopan keskuspankki hyväksyvät eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä I-35 ja I-36 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa sekä perustuslaissa erityisesti määrätyissä tapauksissa. **Euroopan keskuspankki hyväksyy eurooppa-asetuksia ja -päätöksiä tapauksissa, joissa perustuslaki antaa sille siihen valtuudet.**
2. **Neuvosto ja komissio sekä Euroopan keskuspankki tapauksissa, joissa perustuslaki antaa sille siihen valtuudet, antavat suosituksia.**

Huomautukset

Tähän artiklaan on tehty vain muutamia muutosehdotuksia, ja ne ovat keskenään eri suuntaisia.

Puheenjohtajisto ehdottaa Euroopan keskuspankkia koskevan virkkeen erottamista selvyiden vuoksi, sillä EKP ei hyväksy I-35 ja I-36 artiklassa tarkoitettuja asetuksia ja päätöksiä.

Puheenjohtajisto ehdottaa toisen kohdan lisäämistä. Kohta on tarpeen, sillä III osan oikeusperustoissa ehdotetaan tapauskohtaisesti velvoittavaa välinettä tai velvoittavia välineitä, joita voidaan käyttää. Kun nykyisissä perussopimuksissa ei määrätä täsmällisestä välineestä, ja niissä käytetään yleisluontoisia ilmauksia kuten "toimenpiteet", ne kattavat myös suositusten antamisen. Sen vuoksi tarvitaan yleinen määräys, jotta tällaisten ei-velvoittavien välineiden käyttö olisi edelleen mahdollista.

I-35 artikla: Säädösvallan siirron nojalla annettavat asetukset

1. Eurooppalaissa ja -puitelaissa voidaan siirtää komissiolle valta antaa asetuksia, joilla täydennetään tai muutetaan lain tai puitelain tiettyjä, muita kuin olennaisia osia.

Laeissa ja puitelaissa määritellään nimenomaisesti säädösvallan siirron tavoitteet, sisältö, soveltamisala ja kesto. Säädösvallan siirto ei voi koskea tietyn alan olennaisia osia. Niistä voidaan säätää ainoastaan lailla ja puitelailla.

2. Laeissa tai puitelaissa määritellään nimenomaisesti säädösvallan siirron soveltamista koskevat ehdot. **Ne voivat sisältää seuraavat mahdollisuudet:**

- Euroopan parlamentti **tai** neuvosto voi päättää säädösvallan siirron peruuttamisesta.
- Säädösvallan siirron nojalla annettu asetus voi tulla voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei vastusta sitä laissa tai puitelaissa asetetun määräajan kuluessa.
- ~~— Säädösvallan siirron nojalla annettu asetus on voimassa laissa tai puitelaissa vahvistetun ajan. Niiden voimassaoloa voidaan pidentää komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä.~~

Edellistä alakohtaa sovellettaessa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä ja neuvosto määräenemmistöllä.

Huomautukset

Säädösvallan siirron nojalla annettujen säädösten osalta useissa muutosehdotuksissa käsitellään säädösvallan siirron nojalla annettujen asetusten määritelmää. Puheenjohtajisto on sen vuoksi säilyttänyt 1 kohdan entisellään.

Näiden säädösten soveltamisen ehtojen osalta puheenjohtajisto ehdottaa, että 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa muutetaan sen selventämiseksi, että kyseiset ehdot vahvistetaan tapauskohtaisesti laissa tai puitelaissa, jolla säädösvalta siirretään, ja että ehdot eivät ole kyseisen lain tai puitelain pakollinen osa.

Useissa muutosehdotuksissa (Villepin, Schlüter, Hjelm-Wallén, Bères, Brok ym. ja Roche) ja täysistuntokeskustelussa käytetyissä puheenvuoroissa on toivottu, että parlamentti tai neuvosto voisi erikseen päättää säädösvallan siirron peruuttamisesta. Puheenjohtajisto on ottanut nämä muutosehdotukset huomioon ensimmäisen luetelmakohdan muotoilussa.

Useissa muutosehdotuksissa toivotaan, että mahdollisuus määrätä säädösvallan siirron nojalla annetun asetuksen mitättömäksi tulosta (sunset clause) poistettaisiin (Andriukaitis ym., Lopes ja Lobo Antunes, Fischer, De Vries ja de Bruijn, Michel ym., Santer ym. ja Fayot.) Toisissa muutosehdotuksissa ehdotetaan vaihtoehtoista muotoilua (Marinho ja Van Lancker). Kohdan poistamista ehdottaneet katsovat, että tämä "sunset clause" voi aiheuttaa epävarmuutta ja ongelmia oikeusvarmuuden kannalta. Puheenjohtajisto päättikin poistaa kyseisen luetelmakohdan.

I-36 artikla: Täytäntöönpanosäädökset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat kansallisen lainsäädäntönsä toimenpiteet oikeudellisesti velvoittavien unionin säädösten panemiseksi täytäntöön.
2. Jos unionin velvoittavat säädökset edellyttävät yhdenmukaista täytäntöönpanoa, kyseisillä säädöksillä voidaan siirtää täytäntöönpanovaltaa komissiolle tai tietyissä tapauksissa ja I-39 artiklassa määrätyissä tapauksissa neuvostolle.
3. **Yleissäännöt ja -periaatteet, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat unionin täytäntöönpanosäädöksiä, vahvistetaan etukäteen laissa.**
4. Unionin täytäntöönpanosäädökset annetaan eurooppalaisina täytäntöönpanoasetuksina tai eurooppalaisina täytäntöönpanopäätöksinä.

Huomautukset

Eräissä muutosehdotuksissa täsmennetään, että kyse on jäsenvaltioiden harjoittaman valvonnan säännöistä (Villepin, Farnleitner, Fini, Lopes ja Lobo Antunes). Puheenjohtajisto on lisännyt tämän täsmennyksen artiklaehdotukseen.

Ainoastaan muutamissa muutosehdotuksissa vastustetaan lainsäädäntömenettelyn soveltamista valvontaa koskevien sääntöjen vahvistamiseen ja pidetään nykyistä menettelyä parempana. Puheenjohtajisto ehdottaa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen säilyttämistä.

Useissa muutosehdotuksissa vastustetaan nykyistä komiteamenettelyä ja ehdotetaan 3 kohdan poistamista. Toisissa muutosehdotuksissa ehdotetaan samansuuntaisesti valvontamekanismien rajoittamista ainoastaan neuvoa-antaviin komiteoihin. Koska kyse on johdetun oikeuden alaan kuuluvasta kysymyksestä, puheenjohtajisto ehdottaa, ettei artiklaehdotusta muuteta.

I-37 artikla: Unionin oikeussäädöksiä koskevat yhteiset periaatteet

1. Jollei perustuslaissa asiasta erityisesti määrätä, toimielimet päättävät kussakin tapauksessa annettavan säädöksen lajista sovellettavien menettelyjen mukaisesti I-9 artiklassa tarkoitettua suhteellisuusperiaatetta noudattaen.
2. Eurooppalait, -puitelait, -asetukset ja -päätökset perustellaan, ja niissä viitataan tässä perustuslaissa tarkoitettuihin ehdotuksiin tai lausuntoihin.

Huomautukset

Tästä artiklaehdotuksesta ollaan pitkälti yksimielisiä.

I-38 artikla: Julkaiseminen ja voimaantulo

1. Euroopan parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja allekirjoittavat **tavanomaisessa** lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyt eurooppalait ja -puitelait. Muissa tapauksissa ne allekirjoittaa neuvoston puheenjohtaja **tai Euroopan parlamentin puhemies**. Eurooppalait ja -puitelait julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ja ne tulevat voimaan niissä säädettynä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.
2. ~~Neuvosto ja komission antamat~~ Eurooppa-asetukset ja -päätökset, joita ei ole erityisesti osoitettu tai jotka on osoitettu kaikille jäsenvaltioille, **allekirjoittaa sen toimielimen puheenjohtaja, joka ne hyväksyy, ne** julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ja ne tulevat voimaan niissä säädettynä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.
3. Muut päätökset annetaan tiedoksi niille, joille ne on osoitettu, ja ne tulevat voimaan, kun ne on annettu tiedoksi.

Huomautukset

Puheenjohtajisto on muuttanut 1 kohtaa I-33 artiklaa koskevan ehdotuksen ottamiseksi huomioon.

Toisen kohdan muutoksen tarkoituksena on ottaa huomioon Euroopan keskuspankin antamat säädökset ja rinnastaa ne lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin.

II Luku: Erityismääräykset

I-39 artikla: Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanoa koskevat erityismääräykset

1. Euroopan unioni ~~sitoutuu harjoittamaan~~ **harjoittaa** yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka perustuu jäsenvaltioiden keskinäisen poliittisen solidaarisuuden ~~asteittaiseen~~ kehittämiseen, yleisesti kiinnostavien kysymysten ~~vähitellen tapahtuvaan~~ määrittämiseen ja jäsenvaltioiden toimien jatkuvaan lähentämiseen.
2. Eurooppa-neuvosto määrittää unionin strategiset edut ja vahvistaa sen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteet. Ministerineuvosto valmistelee kyseistä politiikkaa **Eurooppa-neuvoston vahvistamien strategisten linjojen** ja perustuslain III osassa olevien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.
3. Eurooppa-neuvosto ja ministerineuvosto tekevät tarpeelliset eurooppapäätökset.
4. Unionin ulkoasiainministeri ja jäsenvaltiot panevat täytäntöön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kansallisia voimavaroja ja unionin voimavaroja käyttäen.

5. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään neuvostossa ja Eurooppa-neuvostossa kaikista yleisesti kiinnostavista ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksistä yhteisen lähestymistavan määrittelemiseksi. Jokainen jäsenvaltio kuulee muita jäsenvaltioita neuvostossa ja Eurooppa-neuvostossa ennen kuin se toteuttaa mitään kansainvälisiä toimia tai tekee mitään sitoumuksia, jotka voisivat vaikuttaa unionin etuihin. Jäsenvaltiot varmistavat toimiensa lähentämisen avulla, että unioni voi edistää etujaan ja arvojaan kansainvälisissä yhteyksissä. Jäsenvaltiot ovat toisilleen solidaarisia.
6. Euroopan parlamenttia kuullaan **säännöllisesti** yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja sille annetaan tietoja sen kehityksestä.
7. Eurooppa-neuvosto ja ministerineuvosto tekevät yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat eurooppapäätökset yksimielisesti perustuslain III osassa määrättyjä tapauksia lukuun ottamatta. Ne tekevät ratkaisunsa jäsenvaltion, unionin ulkoasiainministerin **tai komission tukeman ministerin** ehdotuksesta. **Eurooppalakeja tai -puitelakeja ei voida antaa.**
8. Eurooppa-neuvosto voi yksimielisesti päättää, että neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä muissa kuin perustuslain III osassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Huomautukset

1. *1 kohta: useat valmistelukunnan jäsenet ovat pyytäneet vahvistamaan 1 kohdan sanamuotoa etenkin niin, että poistetaan viittaukset YUTP:n kehittyvään luonteeseen (mm.: Duff + 19, Farnleitner, Borrell + 2, Fini, Lamassoure, Fischer, Hjelm-Wallen + 4, Voggenhuber + 2, Speroni, Svensson, Thorning-Schmidt).*

2. 2 kohta: lisäyksellä "Eurooppa-neuvoston vahvistamien strategisten linjojen [...] mukaisesti" pyritään selventämään Eurooppa-neuvoston asemaa ja sitä, että ministerineuvosto valmistelee YUTP:tä Eurooppa-neuvoston vahvistamien linjojen mukaisesti (Farnleitner). Todettakoon, että muut valmistelukunnan jäsenet ovat pyytäneet mainitsemaan myös Eurooppa-neuvoston vahvistamat suuntaviivat (mm. Brok + 28).
3. 6 kohta: useiden jäsenten mielestä olisi täsmennettävä, että Euroopan parlamentille on annettava tietoja säännöllisesti (mm. Duff + 19, Meyer, Borrell + 2).
4. 7 kohta: päätöksentekomenettelyä YUTP-alalla on kommentoitu runsaasti. Toiset jäsenet toivovat, että määräenemmistöpäätökset olisivat pääsääntö; toiset vastustavat tätä ja haluavat säilyttää yksimielisyysvaatimuksen. Nämä erilaiset näkemykset huomioon ottaen puheenjohtaja pitää parhaana säilyttää yksimielisyyden pääsääntönä mutta laajentaa aloja, joihin sovelletaan määräenemmistöpäätöksiä perustuslain [III-196 (ent. 9 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti. Lisäksi tämän artiklan 8 kohdassa todetaan, että Eurooppa-neuvosto voi päättää määräenemmistöpäätösten soveltamisalan laajentamisesta. Lisäksi on täsmennetty, että YUTP-alalla ei tehdä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä.
5. 7 kohta: aloiteoikeutta koskevia määräyksiä on muutettu, jotta molemmat vaihtoehdot eroaisivat selvemmin toisistaan. Toisaalta ministeri voi itse tehdä neuvostolle yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevia ehdotuksia. Toisaalta hän voi halutessaan tehdä niitä komission tuella. Tämä vaihtoehto eroaa myös "yhteisestä ehdotuksesta", jossa ministeri vastaa YUTP:n ja komissio muista ulkoisen toiminnan näkökohdista.

I-40 artikla: Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan täytäntöönpanoa koskevat erityismääräykset

1. Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, ~~joka~~ on erottamaton osa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. **Se** turvaa unionin operatiivisen toimintakyvyn, joka perustuu **siviili- ja sotilaallisiin ja siviilivoimavaroihin**-voimavaroihin. Unioni voi käyttää niitä unionin ulkopuolella toteutettaviin tehtäviin **huolehtiakseen** rauhan säilyttämisestä, **konfliktien ehkäisemisestä** ja kansainvälisen turvallisuuden lujittamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti. **Näiden tehtävien täytäntöönpanosta vastataan jäsenvaltioiden voimavaroilla.**
2. Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka käsittää unionin asteittain määriteltävän yhteisen puolustuspolitiikan. Se johtaa yhteiseen puolustukseen, kun Eurooppa-neuvosto yksimielisesti niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, se kunnioittaa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

3. Jäsenvaltiot asettavat unionin käyttöön yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toteuttamiseksi **siviili- ja sotilaallisia ja siviilivoimavaroja**-voimavaroja myötävaikuttaakseen neuvoston määrittelemien tavoitteiden saavuttamiseen. **Jäsenvaltiot, jotka muodostavat keskinäisiä monikansallisia joukkoja, voivat myös asettaa kyseiset joukot yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan käyttöön.**

Jäsenvaltiot sitoutuvat asteittain parantamaan sotilaallisia voimavarojaan. Perustetaan Euroopan puolustusmateriaali-, tutkimus- ja **sotilasvoimavaravirasto** määrittämään operatiiviset vaatimukset, myötävaikuttamaan niiden täyttämistä edistäviin toimiin, pyrkimään osaltaan määrittämään ja tarvittaessa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan vahvistamiseksi, **osallistumaan voimavaroja ja puolustusmateriaalia koskevan eurooppalaisen politiikan määrittelyyn** sekä avustamaan neuvostoa sotilaallisten voimavarojen parantamisen arvioinnissa.

~~Jäsenvaltiot, jotka muodostavat keskinäisiä monikansallisia joukkoja, voivat myös asettaa kyseiset joukot yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan käyttöön.~~

4. Neuvosto tekee yksimielisesti unionin ulkoasiainministerin tai jäsenvaltion ehdotuksesta eurooppapäätökset, jotka liittyvät yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toteuttamiseen, mukaan lukien tässä artiklassa tarkoitetun tehtävän käynnistämistä koskevat päätökset. Ulkoasiainministeri voi ehdottaa, tarvittaessa yhdessä komission kanssa, kansallisten voimavarojen sekä unionin välineiden käyttämistä.
5. Neuvosto voi antaa unionin puitteissa suoritettavan tehtävän toteuttamisen jäsenvaltioiden ryhmälle **unionin arvojen vaalimiseksi ja sen etujen edistämiseksi**. Tehtävän toteuttamiseen sovelletaan perustuslain [III-206 (ent. 18 artikla)] artiklan määräyksiä.
6. Jäsenvaltiot, jotka täyttävät korkeat sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja jotka ovat tehneet keskenään tiukempia sitoumuksia tällä alalla suorittaakseen vaativimpia tehtäviä, aloittavat unionin puitteissa rakenteellisen yhteistyön. Tähän yhteistyöhön sovelletaan perustuslain [III-208 (ent. 20 artikla)] artiklan määräyksiä.

7. Kunnes Eurooppa-neuvosto tekee tämän artiklan 2 kohdan mukaisen ratkaisun, unionissa aloitetaan tiiviimpi yhteistyö keskinäisen puolustuksen alalla. Jos jokin tähän yhteistyöhön osallistuvista valtioista joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, muut osallistujavaltiot antavat sille tämän yhteistyön nojalla ja Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 51 artiklan määräysten mukaisesti apua kaikin käytettävissään olevin, sotilaallisin ja muin keinoin. **Keskinäistä puolustusta koskevaa tiiviimpää yhteistyötä toteuttaessaan siihen osallistuvat jäsenvaltiot toimivat tiiviissä yhteistyössä Pohjois-Atlantin liiton kanssa.** Tähän yhteistyöhön osallistumista ja sen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä sitä koskevat päätöksentekomenettelyt esitetään perustuslain [III-209 (ent. 21 artikla)] artiklassa.
8. Euroopan parlamenttia kuullaan **säännöllisesti** yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista, ja sille annetaan tietoja sen kehityksestä.

Huomautukset

1 kohta:

Valmistelukunnan jäsenet olivat yleisesti ottaen tyytyväisiä puheenjohtajiston ehdotukseen, jonka mukaan yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka olisi YUTP:n erottamaton osa. Muutamat haluaisivat vahvistaa tätä lähestymistapaa muuttamalla muotoilua siten, että ensimmäinen virke jaetaan kahtia ja poistetaan sana "joka" (Roche, Tiilikainen + 3, Kiljunen). Tämä muutos on vastoin eräiden sellaisten jäsenten toivetta, joiden mielestä on keskeistä, ettei ETPP:n ja YUTP:n yhteyttä voida asettaa kyseenalaiseksi.

Lisäksi on ehdotettu, että sotilaallisten ja siviilivoimavarojen järjestys vaihdettaisiin, niin että ensimmäiseksi mainittaisiin siviilivoimavarat ja sen jälkeen sotilaalliset (Fischer, Meyer, Einem).

Muutamat jäsenet ovat myös pyytäneet, että yhteisen puolustus- ja turvallisuuspolitiikan soveltamisalaan lisättäisiin konfliktien ehkäiseminen. Tämä lisäys tuo artiklan muotoilun lähemmäs Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjaa ja on tarpeellinen täsmennys, joka ei kuitenkaan tosiasiallisesti muuta unionin tehtävien ulottuvuutta, sillä konfliktien ehkäiseminen mainitaan nimenomaisesti perustuslain [III-205 (ent. 17 artikla)] artiklassa (Hain, Villepin, Fischer, Borrell).

Kohdan viimeinen virke on lisätty yhteisen muutosehdotuksen perusteella (Hain, Fischer, Villepin). Sillä on tarkoitus selventää, että operaatioihin osallistuvat nimenomaan jäsenvaltiot omilla voimavaroillaan.

3 kohta:

Kahdessa ensimmäisessä alakohdassa ehdotetuissa muutoksissa on vaihdettu siviilivoimavarojen ja sotilaallisten voimavarojen paikkaa (ks. 1 kohtaan liittyvä huomautus).

Monikansallisia joukkoja käsittelevän virkkeen siirtämisellä selvennetään kohtaa (Stockton). Muutamat jäsenet olivat ehdottaneet virkkeen sijoittamista sen virkkeen jälkeen, jossa käsitellään jäsenvaltioiden sitoutumista voimavarojensa parantamiseen. Näin jäsenvaltioiden olisi parannettava myös monikansallisia joukkojaan. Jäsenvaltioilla on kuitenkin mahdollisuus mutta ei velvollisuutta asettaa tällaisia joukkoja YUTP:n käyttöön.

Useat jäsenet ovat toivoneet viraston nimen muuttamista sen todellisen tehtävän huomioon ottamiseksi ja voimavarojen käsitteen sisällyttämiseksi nimeen (de Vries, Fini, Hain, Roche, Fischer).

Viraston tehtäviä koskeva muutos vastaa muutosehdotusta (Villepin), joka näyttäisi kuvastavan eräiden jäsenten esittämää toivetta määritellä todellinen voimavarot ja puolustusmateriaalia koskeva politiikka.

5 kohta:

Lisäys: Brok + 28 ja Giannakou

7 kohta:

Eräät jäsenet ovat ehdottaneet, että kohtaan otettaisiin maininta tiiviistä yhteistyöstä Naton kanssa keskinäisen puolustuksen alalla (Christophersen, Thorning-Schmidt).

8 artikla:

Ehdotus, jonka mukaan Euroopan parlamenttia kuullaan säännöllisesti: Brok + 30, Stockton, Giannakou. Samat jäsenet toivoivat, että täsmennettäisiin, että parlamentille antaa tietoja ja sitä kuulee ulkoasiainministeri, mutta koska tällainen määräys on jo [III-200 (ent. 13) artikkelissa], sitä ei ole tarpeen toistaa tässä.

I-41 artikla: Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamista koskevat erityismääräykset

1. Unioni ~~toteuttaa~~ **muodostaa** vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen
  - antamalla **eurooppalakeja** ja -puitelakeja, joilla pyritään **tarvittaessa** lähentämään kansallisia lainsäädäntöjä perustuslain III osassa luetelluilla aloilla;
  - vahvistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäistä luottamusta, erityisesti tuomioistuimen sekä tuomioistuimen ulkopuolisten päätösten keskinäisen tunnustamisen perusteella;
  - jäsenvaltioiden ~~kaikkien sisäisestä turvallisuudesta vastaavien~~ toimivaltaisten viranomaisten operatiivisen yhteistyön avulla, **kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden rikosten ehkäisemiseen ja paljastamiseen erikoistuneiden yksiköiden yhteistyön avulla.**
2. Kansalliset parlamentit voivat osallistua vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen osalta perustuslain [III-156 (ent. 4)] artiklan mukaisesti arviointijärjestelmiin ja **Eurojustin ja Europolin toiminnan poliittiseen valvontaan perustuslain [III-169 (ent. 19)] ja [III-172 (ent. 22)] artiklan mukaisesti.**

3. Poliisiyhteistyön ja rikosoikeudellisen yhteistyön alalla jäsenvaltioilla on aloiteoikeus perustuslain [III-160 (ent. 8)] artiklan ~~mukaisesti artiklassa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti~~.

Huomautukset

Tässä artiklassa esitetään unionin toiminnan erityispiirteet vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen suhteen. Monissa muutosehdotuksissa on toivottu artiklan poistamista. Toiset valmistelukunnan jäsenet ovat kuitenkin toivoneet sen säilyttämistä eräin muutoksin.

Ensimmäisessä kohdassa esitetään unionin toiminta-alat eli lakien säätäminen ja operatiivinen yhteistyö (viimeksi mainittu on unionin tämän politiikan erityispiirre). Eräissä muutosehdotuksissa on toivottu sen täsmentämistä, että unioni antaa lakeja ja puitelakeja vain siltä osin kuin se on tarpeen (de Vries ja Hain). Useat valmistelukunnan jäsenet ovat viitanneet 30 artiklan 1 kohdan a alakohdan muotoiluun ja ehdottaneet, että ilmaisu "kaikkien [...] viranomaisten" korvattaisiin ilmaisulla "lain noudattamista valvovien viranomaisten" (de Vries ja Hain). Puheenjohtajisto hyväksyi pyynnön ja otti mukaan 30 artiklan 1 kohdan a alakohdan tekstin, kuitenkin ilman sanoja "lain noudattamista valvovien" (jotka esiintyvät ainoastaan III osan asianomaisissa artikloissa).

Toisessa kohdassa selvennetään kansallisten parlamenttien asemaa erityisesti siinä arvioinnissa, jota neuvosto tekee unionin politiikkojen täytäntöönpanon osalta (ks. perustuslain III-156 artikla) sekä selvennetään parlamenttien osallistumista Europolin poliittiseen valvontaan (ks. perustuslain III-172 artikla). Muutamat valmistelukunnan jäsenet ovat toivoneet Eurojustin lisäämistä (Fini, Farnleitner ja Teufel). Koska tämä valvonta mainitaan myös perustuslain [III-169] artiklassa, se on lisätty ja lisäksi on täsmennetty, että valvonta tapahtuu perustuslain [III-169] artiklan mukaisesti.

Kolmannessa kohdassa esitetään toinen erityispiirre eli jäsenvaltioiden aloiteoikeus komission aloiteoikeuden rinnalla poliisiyhteistyön ja rikosoikeudellisen yhteistyön aloilla. Useat valmistelukunnan jäsenet ovat huomauttaneet, että aloiteoikeutta on vaikea toteuttaa tavanomaisen lainsäädäntömenettelyn yhteydessä, mutta toiset jäsenet ovat korostaneet, että kyse on työryhmä 10:n työhön perustuvasta kompromissista.

I-42 artikla: Solidaarisuuslauseke

1. **Unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat yhteistyössä ja solidaarisuuden hengessä, jos johonkin jäsenvaltioon kohdistuu terrori-isku taikka luonnonkatastrofi tai ihmisen aiheuttama suuronnettomuus.** ~~Solidaarisuusperiaatteen mukaisesti~~ Unioni ottaa käyttöön kaikki käytettävissään olevat välineet, mukaan lukien **jäsenvaltioiden käyttöön asettamat sotilaalliset voimavarat**
  - a) – torjuakseen terroriuhan **jäsenvaltioiden alueella,**
    - suojellakseen demokraattisia instituutioita ja siviiliväestöä mahdolliselta terrori-iskulta,
    - antaakseen apua jäsenvaltiolle tämän alueella ja tämän poliittisten elinten pyynnöstä mahdollisen terrori-iskun sattuessa,
  - b) – antaakseen **apua jäsenvaltiolle tämän alueella ja tämän poliittisten elinten pyynnöstä mahdollisen katastrofin tai suuronnettomuuden tapahtuessa,**
2. Tämän määräyksen täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt on esitetty perustuslain [III-226 (ent. X artikla)] artiklassa.

Huomautukset

Ensimmäisen virkkeen lisäys on peräisin jäsenten Hain, Villepin ja Fischer yhteisestä muutosehdotuksesta, jolla pyritään selkiyttämään määräyksen sanamuotoa.

Tärkein tässä yhteydessä ehdotettu muutos on solidaarisuuslausekkeen soveltamisalan laajentaminen koskemaan luonnonkatastrofeja ja ihmisen aiheuttamia suuronnettomuuksia. Useat valmistelukunnan jäsenet (Villepin, Fischer, Hain, Farnleitner, Kiljunen, Roche, Michel) ovat toivoneet tätä muutosta, joka on myös puolustustyöryhmän suositusten mukainen. Valmistelukuntaa pyydetään kiinnittämään huomiota siihen, että perustuslain III osaan on lisäksi sisällytetty pelastuspalvelua koskeva oikeusperusta. Tästä kahtalaisesta lähestymistavasta seuraa, että

- *tavanomaisiin ennaltaehkäisytoimiin ja kansallisten pelastuspalveluyksiköiden yhteistyöpuitteiden luomiseen käytetään tavanomaista lainsäädäntömenettelyä*

(yhdenmukaistamistoimenpiteitä lukuun ottamatta)

- *jäsenvaltioiden keskinäistä apua kansallisin siviilivoimavaroin tai sotilaallisin voimavaroin sovitetaan yhteen neuvostossa, ja siihen voidaan käyttää YUTP-rakenteita (ennen kaikkea sotilaskomiteaa ja sotilasesikuntaa). Sotilaallisten voimavarojen käyttö huomioon ottaen ulkoasianministerille on varattu oma tehtävänä.*

Selvyyden vuoksi a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa on täsmennetty, että terrori-iskun ennaltaehkäisy tapahtuu jäsenvaltioiden alueella.

III luku: Tiiviimpi yhteistyö

I-43 artikla: Tiiviimpi yhteistyö

1. Jäsenvaltiot, jotka haluavat aloittaa keskenään tiiviimmän yhteistyön unionin muun kuin yksinomaisen toimivallan alalla, saavat käyttää unionin toimielimiä ja unionin toimivaltaa soveltaen perustuslain asiaa koskevia määräyksiä ja noudattaen tässä artikkelissa ja **perustuslain [III-318–III-325 (ent. I–P artikla)] artikkelissa** tarkoitettuja rajoituksia ja sääntöjä.

Yhteistyön tarkoituksena on edistää unionin tavoitteiden saavuttamista, suojella sen etuja ja vahvistaa sen yhdentymiskehitystä. Yhteistyöhön voivat sitä aloitettaessa ja milloin tahansa sen aikana osallistua kaikki jäsenvaltiot perustuslain **[III-321 (ent. L artikla)]** artiklan mukaisesti.

2. Neuvosto myöntää oikeuden tiiviimmän yhteistyön aloittamiseen viimeisenä keinona todettuaan, että koko unioni ei voi saavuttaa yhteistyölle asetettuja tavoitteita kohtuullisessa ajassa, ja edellyttäen, että vähintään kolmannes jäsenvaltioista osallistuu yhteistyöhön. Neuvosto tekee ratkaisunsa perustuslain **[III-322 (ent. M artikla)]** artikkelissa määrättyä menettelyä noudattaen.

3. Vain tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat neuvostossa

hyväksyttävien säädösten antamiseen. Kaikki jäsenvaltiot voivat kuitenkin osallistua neuvoston keskusteluihin.

Yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan yhteistyöhön osallistuvien valtioiden äänet.

Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden äänten enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa näiden valtioiden väestöstä.

4. Tiiviimmän yhteistyön alalla hyväksytyt säädökset sitovat ainoastaan kyseiseen yhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita. Näiden säädösten ei katsota olevan säännöstöä, joka unionin jäsen ehdokkaiden on hyväksyttävä.

Huomautus¹

Tiiviimmän yhteistyön mekanismi perustettiin Amsterdamin sopimuksella ja sitä muutettiin Nizzan sopimuksella. Sitä säännellään kaikkia aloja koskevilla yleismääräyksillä (SEU:n 43–45 artikla) sekä erityislausekkeilla, jotka liittyvät Euroopan yhteisön perustamissopimuksen kattamiin aloihin (EY-sopimuksen 11 ja 11 a artikla), oikeudelliseen yhteistyöhön rikosasioissa (SEU:n 40–40 b artikla) ja yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (SEU:n 27 a–e artikla). Mekanismia ei ole tähän mennessä käytetty vielä kertaakaan.

Tiiviimmän yhteistyön mekanismi on tarkoitettu viimeiseksi keinoksi, johon turvaudutaan, jos jotakin toimea ei voida saada päätökseen niin, että kaikki jäsenvaltiot osallistuisivat siihen. Tällaisessa tapauksessa neuvosto voisi määräenemmistöllä myöntää tietyille määrälle jäsenvaltioita, kuitenkin vähintään kahdeksalle, oikeuden edetä pidemmälle käyttäen perussopimusten mukaisia "toimielimiä, menettelyjä ja järjestelyjä". Mutta vain tähän järjestelyyn osallistuvat jäsenvaltiot saisivat äänestää neuvostossa niistä päätöksistä, joita sovellettaisiin vain niihin ja joista koituvista mahdollisista muista kuin hallintomenoista huolehtisivat vain ne itse. Tiiviimpi yhteistyö voidaan periaatteessa sallia kaikilla perussopimusten kattamilla aloilla lukuun ottamatta asioita, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

Perustuslain artikloja koskevien ehdotusten tarkoituksena on etupäässä tiiviimpää yhteistyötä koskevien nykyisten määräysten esitystavan yksinkertaistaminen ja kyseisten artiklojen uudessa rakenteessa määräykset on ryhmitelty pikemmin aiheen kuin pilarin mukaan.

---

¹ *Tiiviimmän yhteistyön osalta on esitetty mekanismin kuvaus ja artiklaehdotukset huomautuksineen, ks. asiakirja CONV 723, 14.5.2003.*

*Perustuslain I osaan sijoittuu **I-43 artikla**, jossa esitetään tiiviimmän yhteistyön mekanismin peruspiirteet unionin puitteissa. Koska kyseessä on unionin toimivallan käyttämisen kannalta erityinen väline, se esitetään omana lukunaan perustuslain I osan V osastossa. Kyseisessä artiklassa on vain vähän sisältöä koskevia muutoksia nykyisiin perussopimuksiin nähden: viimeisenä keinona käyttämistä koskevaa ehtoa on jossain määrin selvennetty ja osallistujien vähimmäismääräksi on vahvistettu kolmannes jäsenvaltioista.*

I-43 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta

Tässä kohdassa ilmaistaan perusperiaate, jonka mukaan tiiviimpää yhteistyötä toteutetaan perussopimusten oikeusperustojen nojalla sekä toimivallan että toimivallan käytön (menettelyt ja välineet) osalta. Nykyisissä perussopimuksissa tämä periaate ilmaistaan eri tavoin eri yhteyksissä¹.

*Lisäksi tässä kohdassa mainitaan suoraan perustuslain III osan määräykset (**perustuslain [III-318 –III-325] artikla**), jotka esitetään omana lukunaan unionin toimintaa koskevassa VI osastossa. Näissä määräyksissä vahvistetaan tiiviimmän yhteistyön mekanismin rajoitukset ja säännöt, erityisesti, että mekanismia ei voi soveltaa yhteistyön eritysmuotoihin puolustuksen alalla ja muut yleiset ehdot unionin säännösten noudattamiseksi. Niissä käsitellään myös menettelyjen toteuttamista koskevan oikeuden myöntämistä ja muiden jäsenvaltioiden myöhempää osallistumista.*

I-43 artiklan 1 kohdan toinen alakohta: *Ote SEU:n 43 artiklan a alakohdassa määräytyistä ehdoista ja avoimuuden periaatteen vahvistaminen (SEU:n 43 b artikla). Tätä periaatetta täsmennetään perustuslain III osan [III-321 (ent. L artikla)] artiklassa.*

I-43 artiklan 2 kohta: *Periaate, jonka mukaan neuvosto myöntää oikeuden tiiviimpään yhteistyöhön, ja tämän oikeuden myöntämisen edellytykset: sitä käytetään vasta viimeisenä keinona (SEU:n 43 a artikla) ja osallistuvien jäsenvaltioiden vähimmäismäärä (SEU:n 43 artiklan g alakohta).*

---

¹ SEU:n 43 ja 44 artikla (ensimmäinen virke), EY-sopimuksen 11 artiklan 3 kohta, SEU:n 27 a artiklan 2 kohta ja 40 artiklan 2 kohta.

Tässä kohdassa esitetään periaate, jonka mukaan neuvosto myöntää oikeuden tiiviimmän yhteistyön aloittamiseen, ja viitataan perustuslain III osan [III-322 (ent. M artikla)] artiklaan menettelyn yksityiskohtien osalta. Siinä asetetaan myös kaksi edellytystä oikeuden myöntämiselle: toisena edellytyksenä on muiden keinojen puuttuminen ja toisena yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden vähimmäismäärä.

Viimeistä keinoa koskevasta tekstistä sellaisena kuin se on muutettuna Nizzan sopimuksella ei käy ilmi, miten neuvosto toteaa tämän edellytyksen täyttymisen. Tämä edellytys vaikuttaa myös jossain määrin tarpeettomalta oikeuden myöntämistä koskevan neuvoston päätöksen rinnalla. Ehdotetussa sanamuodossa täsmennetään, että neuvosto toteaa viimeisen keinon edellytyksen täyttyneen tekemällä virallisesti oikeuden myöntämistä koskevan päätöksen. Ehdotuksesta on myös poistettu ilmaisu "soveltamalla perussopimusten asiaa koskevia määräyksiä", millä ratkaisulla korostetaan selvemmin, että viimeisen keinon edellytyksen tähtyminen ei merkitse välttämättä, että edeltävä päätöksentekomenettely olisi epäonnistunut tai että tällainen menettely olisi käynnistetty.

Edeltävillä menettelyillä ei kuitenkaan pidä missään tapauksessa ennalta määrätä tiiviimmän yhteistyön toiminta-aluetta, vaan se on voitava määritellä laajemmin oikeuden myöntämistä koskevan menettelyn yhteydessä, esimerkiksi viitaten useampiin oikeusperustoihin, jotka liittyvät suunniteltuun yhteistyöhön.

Tarkasteltaessa osallistuvien jäsenvaltioiden vähimmäismäärää on selvitettävä, olisiko edellytykseksi otettava jälleen tietty osuus jäsenvaltioista vakiolukumäärän sijasta, mikä ei olisi mielekästä unionissa, jonka jäsenmäärää ei ole lopullisesti rajoitettu. Nizzan sopimuksen hengessä osuudeksi voitaisiin määrätä kolmannes jäsenvaltioista.

I-43 artiklan 3 kohta: Ote SEU:n 44 artiklan 1 kohdasta

Tiiviimmän yhteistyön keskeinen institutionaalinen piirre on äänioikeuden epääminen neuvostossa tähän yhteistyöhön osallistumattomilta jäsenvaltioilta. Artiklaehdotuksen mukaan yhteistyöhön osallistumattomat valtiot voivat kuitenkin osallistua neuvoston keskusteluihin, kuten nykyisessä sopimuksessa.

Toisaalta perustuslain oikeusperustojen soveltaminen tiiviimpään yhteistyöhön vaikuttaa niin, että niissä mainitut äänestyssäännöt eli yksimielisyysvaatimus tai määräänemmistövaatimus olisi toistettava tässä. Onkin syytä määritellä tässä kohdassa SEU:n nykyisen 44 artiklan tapaan, mitä

yksimielisyys ja määräenemmistö tarkoittavat, kun neuvosto toimii tiiviimmän yhteistyön puitteissa. Tässä olisi otettava huomioon valmistelukunnan laatima uusi muotoilu määräenemmistöstä.

I-43 artiklan 4 kohta: Ote SEU:n 44 artiklan 2 kohdasta

Tiiviimmän yhteistyön alalla hyväksytyt säädökset sitovat ainoastaan yhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita. Ne eivät siis sido muita jäsenvaltioita, jolleivät ne osallistu yhteistyöhön myöhemmässä vaiheessa. Tämä käy ilmi myös perustuslain [III-321 artiklan 1] kohdasta ("edellyttäen, että ... noudatetaan jo hyväksyttyjä säädöksiä", ks. jäljempänä). SEU:n 44 artiklan 2 kohdassa olevia muita täsmennyksiä ei tarvittane.

Lopuksi ehdotetaan, että poistetaan virke "Kyseiset säädökset eivät kuulu yhteisön säännöstöön". Tämän määräyksen ongelmana on liian yleinen soveltamisala, jos sen tarkoituksena on välttää tiiviimpää yhteistyötä koskevan säännöstön (jota ei vielä ole olemassa) hyväksyttäminen mahdollisilla tulevilla jäsenvaltioilla (eli sen jälkeen kun unioni on laajentunut kymmenellä uudella valtiolla, koska kysymys ei enää ole ajankohtainen viimeksi mainittujen osalta). Ehdotetun sanamuodon taustalla on Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 8 artikla.

o

o   o

Tämän artiklaehdotuksen esittämisen jälkeen sihteeristölle on jo toimitettu joitain huomautuksia. Niihin sisältyy muun muassa Andrew Duffin pyyntö poistaa tiiviimpi yhteistyö. Puheenjohtajisto katsoo, että laajentuneessa unionissa perustuslakiin on sisällyttävä tiiviimmän yhteistyön mahdollisuus.

VI OSASTO: DEMOKRATIAN TOTEUTUMINEN UNIONISSA

I-44 artikla: Demokraattisen yhdenvertaisuuden periaate

~~Unionin toiminta perustuu~~ **Unioni noudattaa kaikessa toiminnassaan kansalaisten kansalaistensa** yhdenvertaisuuden periaatetta. Unionin toimielimet kohtelevat kansalaisia yhdenvertaisesti.

Huomautus

1. *Valmistelukunnan jäsenet ovat tehneet I-44 artiklaan vähän muutosehdotuksia. Merkittävin ehdotus oli useiden valmistelukunnan jäsenten ehdottama täsmennys, jonka mukaan yhdenvertaisuuden periaate kattaa myös "jäsenvaltioiden yhdenvertaisuuden". Vaikutti siltä, että kyseistä mainintaa ei olisi helppo sijoittaa demokratian toteutumista unionissa käsittelevään osastoon ja että sen vuoksi kyseinen periaate koskee ennen kaikkea kansalaisia.*
2. *Tekstiin on tehty monia sanamuotoa koskevia muutoksia ensimmäisen virkkeen luettavuuden parantamiseksi ja useiden valmistelukunnan jäsenten toivomuksesta, koska heidän mielestään olisi täsmennettävä, mihin kansalaisiin ensimmäisessä virkkeessä viitataan. Kyseessä ovat unionin kansalaiset.*

I-45 artikla: Edustuksellisen demokratian periaate

1. **Unionin toiminta perustuu edustuksellisen demokratian periaatteeseen.**
2. **Euroopan parlamentti edustaa kansalaisia suoraan unionissa. Jäsenvaltioita edustavat Eurooppa-neuvostossa ja neuvostossa niiden hallitukset, jotka ovat vastuussa kansalaisten valitsemille kansallisille parlamenteille.**
3. **Kaikilla kansalaisilla on oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa. Päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.**
4. Euroopan tason poliittiset puolueet myötävaikuttavat eurooppalaisen **poliittisen** tietoisuuden muodostumiseen ja unionin kansalaisten ~~poliittisen~~ tahdon ilmaisemiseen.

Huomautus

1. *Tämän uuden artiklan lisäämistä on ehdotettu, jotta tässä osastossa käsiteltäisiin osallistavan demokratian lisäksi myös edustuksellista demokratiaa. Näiden kahden välillä on tietysti*

läheinen yhteys, mutta sen sijaan, että lisättäisiin tätä tarkoittava teksti I-46 artiklaan, kuten useat valmistelukunnan jäsenet (erityisesti Duff + 22 ja Dybkjaer) ehdottavat, viittaus edustukselliseen demokratiaan lienee syytä tuoda näkyvämmiin esiin erillisessä artiklassa.

2. *Kolmannessa kohdassa yhdistetään aiempi I-46 artiklan ensimmäinen kohta, johon on lisätty toinen virke, joka koskee päätöksentekoa mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia. Tämä muutos vastaa joidenkin valmistelukunnan jäsenten (erityisesti Duff + 22, Dybkjaer ja Voggenhuber + 4) pyyntöä toistaa SEU:n I artiklan eräät osat. On syytä todeta, että tekstissä tarkoitetaan "päätöksiä" laajassa merkityksessä eikä perustuslaissa kuvattua erityistä oikeudellista välinettä.*
3. *Artiklan 4 kohtaan on sisällytetty tarkistetussa muodossa aikaisempi luonnos Euroopan tason poliittisia puolueita koskeaksi 35 a artiklaksi, sillä vaikuttaa loogisemmalta lisätä tämä teksti edustuksellista demokratiaa käsittelevään artiklaan kuin jättää se erikseen. Useat valmistelukunnan jäsenet (Hübner, Lopes ja Lobo Antunes, Santer + 4, Brok + 36, Follini, Floch) pyysivät, että toistettaisiin EY-sopimuksen 191 artikla osittain (ensimmäinen kohta) tai kokonaan. Tarkistetussa tekstissä toistetaan näin ollen EY-sopimuksen 191 artiklan ensimmäinen kohta lyhennytyssä muodossa, jotta perustuslain I osaan ei sisällytettäisi arvottavia tekstejä. 191 artiklan toinen kohta otetaan huomioon perustuslain III osan toimielimiä koskevissa määräyksissä.*

I-46 artikla: Osallistavan demokratian periaate

~~1. — Kaikilla kansalaisilla on oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa.~~

1. Unionin toimielimet antavat kansalaisille ja etujärjestöille mahdollisuuden tuoda mielipiteensä julki ja vaihtaa mielipiteitä kaikista unionin toiminta-aloista asianmukaisten kanavien kautta.
2. Unionin toimielimet käyvät avointa ja säännöllistä vuoropuhelua etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.
3. **Varmistaakseen unionin toimien johdonmukaisuuden ja avoimuuden komissio kuulee asianomaisia osapuolia laajamittaisesti.**

Huomautus

1. Ensimmäinen kohta on siirretty I-45 artiklan 3 kohtaan.
2. Useimmat tähän artiklaan liittyvät pyynnöt sekä kirjallisissa muutosehdotuksissa että 24.4. pidetyssä täysistuntokeskustelussa koskivat erillisen artiklan tai kohdan lisäämistä työmarkkinaosapuolten asemasta ja itsenäisestä sosiaalisesta vuoropuhelusta. Ehdotetaan, että pyyntö otetaan huomioon ja että lisätään erillinen artikla (I-47), jotta erotettaisiin toisistaan sosiaalinen vuoropuhelu ja laajassa mielessä ymmärretyn kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävä vuoropuhelu.
3. Artiklaehdotusta on lisäksi täydennetty kansalaisyhteiskunnan kuulemista koskevalla kohdalla useiden valmistelukunnan jäsenten (erityisesti Berès + 10, Van Lancker + 10, Paciotti, Hjelm-Wallén + 4 ehdotuksesta. Jotkut heistä ehdottivat lisäyksiä johonkin nykyiseen kohtaan).

I-47 artikla: Työmarkkinaosapuolet ja itsenäinen sosiaalinen vuoropuhelu

Euroopan unioni tunnustaa Euroopan tason työmarkkinaosapuolten aseman ja edistää sitä ottaen huomioon kansallisten järjestelmien monimuotoisuuden; unioni helpottaa työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua kunnioittaen niiden itsenäisyyttä.

Huomautus

Uusi artikla, jolla pyritään toteuttamaan erittäin monien valmistelukunnan jäsenten (erityisesti Brok + 34, Duff + 22, Van Lancker + 11, Gabaglio, Jacobs, Floch, Dybkjaer, Kaufmann, Kohout, Severin, Voggenhuber + 4, Kristensen + 4, Bonde ja Zahradil) esittämä toivomus työmarkkinaosapuolten aseman ja itsenäisen sosiaalisen vuoropuhelun käsittelemisestä joko erillisessä artiklassa tai yhdessä I-46 artiklan kohdassa. Edellä oleva artiklaluonnos perustuu Brokin ja Van Lanckerin ehdottamiin varsin samankaltaisiin teksteihin (joita kumpaakin tukivat useat valmistelukunnan jäsenet). Duff ja eräät muut ovat myös ehdottaneet samansuuntaisia tekstejä.

I-48 artikla: Euroopan oikeusasiamies

Euroopan oikeusasiamies, jonka **Euroopan parlamentti** nimittää, **ottaa vastaan** kanteluja ja suorittaa tutkimuksia unionin toimielinten, **muiden elinten tai erillisvirastojen** hallinnossa ilmenneistä epäkohdista sekä raportoi niistä. **Euroopan oikeusasiamies hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana.**

Huomautus

- 1. Erittäin monien valmistelukunnan jäsenten (Borrell + 2, Duff + 28, Fischer, Kaufmann, Muscardini, Paciotti + 10 ja Voggenhuber + 4) esittämän pyynnön mukaisesti ehdotetaan täsmennettäväksi, että Euroopan parlamentti nimittää Euroopan oikeusasiamiehen.*
- 2. Useat valmistelukunnan jäsenet ehdottivat myös, että tekstiä muuttamalla tuotaisiin esiin se, että oikeusasiamiehen toimiala kattaa paitsi unionin toimielimet, myös unionin erillisvirastot ja muut elimet, ja/tai että lisättäisiin viittaus Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta koskevaan poikkeukseen (erityisesti seuraavien muutosehdotukset: de Vries ja de Bruijn, Lopes ja Antunes, Muscardini, Palacio, de Villepin, Voggenhuber + 4). Yhteisöjen tuomioistunta koskevan pyynnön osalta ehdotetaan, että sitä ei sisällytetä tähän yhteyteen, sillä kyseinen viittaus on III osan toimielimiä koskevan osaston vastaavassa artiklaluonnoksessa.*
- 3. Ehdotetaan myös, että otettaisiin huomioon valmistelukunnan jäsenten (erityisesti de Vries, de Bruijn ja Timmermans) toivomus oikeusasiamiehen riippumattomuuden mainitsemisesta tässä artikkelissa.*

~~35 a artikla: Euroopan tason poliittiset puolueet~~

~~Euroopan tason poliittiset puolueet myötävaikuttavat eurooppalaisen tietoisuuden muodostumiseen ja unionin kansalaisten poliittisen tahdon ilmaisemiseen.~~

Huomautus

Tämä artiklaehdotus on sisällytetty 4 kohdaksi edustuksellisen demokratian periaatetta koskevaan uuteen I-45 artiklaan.

I-49 artikla: Unionin toimielinten toiminnan avoimuus

1. Unionin toimielimet, **muut elimet ja erillisvirastot** toimivat mahdollisimman avoimesti edistääkseen hyvää hallintotapaa ja varmistaakseen kansalaisyhteiskunnan osallistumisen.
2. Euroopan parlamentin istunnot ovat julkisia, samoin neuvoston istunnot silloin kun neuvosto käsittelee **ja hyväksyy** lainsäädäntöehdotuksia.
3. Kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, joiden asuinpaikka on jossakin jäsenvaltiossa, **tai** oikeushenkilöillä, **joiden sääntömääräinen kotipaikka on** jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission sekä näiden toimielinten perustamien virastojen ja elinten **unionin toimielinten, erillisvirastojen ja muiden elinten** asiakirjoihin niiden tuottamistavasta riippumatta perustuslain III osassa määrätyin edellytyksin.
4. Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen **Eurooppalailla vahvistetaan** yleiset periaatteet, edellytykset ja rajoitukset, joilla julkisen tai yksityisen edun huomioon ottamiseksi säännellään oikeutta tutustua **tällaisiin** asiakirjoihin.
5. Kukin 2 3 kohdassa tarkoitettu toimielin, muu elin tai erillisvirasto määrittelee omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua asiakirjoihinsa **edellä olevassa kohdassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti**.

Huomautukset

1. *Useat valmistelukunnan jäsenet (Brok + 37, Duff + 20, Follini, Kaufmann, Tiilikainen + 4) pyysivät 3 kohtaan yleisempää viittausta unionin toimielimiin, virastoihin ja elimiin. Koko artiklan johdonmukaisuuden varmistamiseksi samaa muutosta ehdotetaan myös 1 kohtaan.*
2. *Useiden valmistelukunnan jäsenten (Brok + 37, Follini, Hjelm-Wallén + 4) pyynnön mukaisesti ehdotetaan lisättäväksi 2 kohtaan sanat "ja hyväksyy". Muissa valmistelukunnan jäsenten esittämissä ehdotuksissa pyydetään muun muassa kokousselostusten julkistamista, mutta osittaisen päällekkäisyyden välttämiseksi perustuslain III osan institutionaalisten määräysten kanssa ehdotetaan, ettei ehdotuksia oteta huomioon tässä artikkelissa.*
3. *Monet valmistelukunnan jäsenet ehdottivat, että poistetaan 3 kohdasta "kansalaisen" feminiinimuoto. Useissa kielissä kyseistä feminiinimuotoa on ilmeisesti vaikea kääntää. On syytä huomata, että perusoikeuskirjan ranskankielisessä toisinnossa käytetään sekä feminiini- että maskuliinimuotoa, kun taas esimerkiksi englanninkielisessä toisinnossa käytetään termistä "tout citoyen" vastinetta "every citizen". Koska kyseessä on lähinnä kääntämiseen liittyvä asia, ehdotetaan molempien muotojen säilyttämistä toistaiseksi ja päätöksen tekemistä myöhemmin koko perustuslaissa noudatettavasta lähestymistavasta.*
4. *Ehdotetaan myös lisättäväksi viittausta oikeussubjekteihin, joilla on "sääntömääräinen kotipaikka" unionissa (perusoikeuskirjan II-42 artikkelissa ja EY-sopimuksen 255 artikkelissa käytetty sanamuoto) useiden valmistelukunnan jäsenten tekemän ehdotuksen mukaisesti (Hain, Roche, Tiilikainen + 4, Hjelm-Wallén + 7, de Villepin).*
5. *Ensimmäisellä 4 kohtaan tehdyllä muutoksella viittaus lainsäädäntömenettelyyn mukautetaan muualla perustuslakiluonnoksessa oleviin viittauksiin. Ehdotetaan otettavaksi huomioon useiden valmistelukunnan jäsenten (Brok + 37, Follini, Tiilikainen + 4, Hjelm-Wallén + 7) toivomus, että poistettaisiin ilmaus "edellytykset". Lisäksi ehdotetaan, että teksti muutetaan muotoon "tällaisiin asiakirjoihin" (Heathcoat-Amoryn ja Bonden ehdotus).*

6. *Useiden valmistelukunnan jäsenten pyynnön mukaisesti (Brok + 37, de Vries ja de Bruijn, Follini) on lisätty viittaus 4 kohtaan ja lakiin, jolla vahvistetaan asiakirjoihin tutustumista koskevat periaatteet.*

I-50 artikla: Henkilötietojen suoja

1. Jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan.
2. ~~Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat lainsäädäntömenettelyä noudattaen~~ **Eurooppalailla vahvistetaan** säännöt, jotka koskevat luonnollisia henkilöitä koskevien tietojen suoja unionin toimielinten, muiden elinten **ja erillisvirastojen** käsitellessä henkilötietoja ja jäsenvaltioiden käsitellessä henkilötietoja unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa toteuttaessaan, sekä säännöt, jotka koskevat näiden tietojen vapaata liikkuvuutta. **Sääntöjen noudattamista valvoo riippumaton viranomainen.**

Huomautukset

1. *Monet valmistelukunnan jäsenet (muun muassa Duff + 22, Einem, Fischer, Haenel ja Badinter, Kaufmann, Meyer, Voggenhuber + 2) ehdottivat 1 kohdan poistamista sillä perusteella, että se on päällekkäinen perusoikeuskirjan II-8 artiklan 1 kohdan kanssa. Ehdotetaan kuitenkin 1 kohdan säilyttämistä johdantona 2 kohdalle, jonka tarkoituksena on henkilötietojen suoja koskevan eurooppalain antaminen.*
2. *Ensimmäisellä 2 kohtaan tehdyllä muutoksella viittaus lainsäädäntömenettelyyn mukautetaan muualla perustuslakiluonnoksessa oleviin viittauksiin. Toisella muutoksella ("erillisvirastojen") pyritään varmistamaan yhdenmukaisuus edellisten artiklojen kanssa. Lisätään myös viittaus valvontaelimeen joidenkin valmistelukunnan jäsenten (muun muassa Farnleitner, Floch, de Villepin) ehdotuksesta.*

I-51 artikla: Kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asema

1. ~~Euroopan~~ Unioni kunnioittaa sitä asemaa, joka kirkkoilla ja uskonnollisilla yhdistyksillä tai yhdyskunnilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa, eikä puutu siihen.
2. ~~Euroopan~~ Unioni kunnioittaa myös elämäkatsomuksellisten ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemaa.
3. Unioni käy **avointa ja** säännöllistä vuoropuhelua näiden kirkkojen ja järjestöjen kanssa tunnustaen niiden identiteetin ja erityisen tehtävän.

Huomautukset

1. *Valmistelukunnan jäsenet viittasivat usein I-51 artiklaan 24.4. pidetyssä täysistunnossa sekä tekemissään muutosehdotuksissa ja huomautuksissa. Monet ilmaisivat pitävänsä kiinni sen määräyksistä. Toiset halusivat, että se poistettaisiin.*
2. *Artiklan 1 ja 2 kohtiin tehtiin useita muutosehdotuksia. Monet niistä ovat erityisen mielenkiintoisia ja hyödyllisiä. Niillä parannetaan tekstin luettavuutta ja täsmennetään eräitä sen kohtia. Pidettiin kuitenkin parempana olla muuttamatta ehdotettua sanamuotoa, jossa toistetaan Amsterdamin sopimukseen liitetty julistus 11. Jos valmistelukunta ryhtyisi kirjoittamaan uudelleen tätä olemassa olevaa ja hyväksi katsottua tekstiä, se saattaisi käynnistää uudelleen yleisen ja vaikean keskustelun, joka on jo aiemmin käyty. Sen vuoksi on syytä olla jokseenkin varovainen tässä asiassa. Kaksi ehdotettua muutosta liittyvät sanamuotoon ja niillä pyritään keventämään nykyistä tekstiä sen sisältöä muuttamatta.*
3. *3 kohdan osalta pidettiin tarpeellisena ottaa huomioon Tiilikaisen (+ 4) muutosehdotus, jolla halutaan täsmentää, että vuoropuhelun on oltava "avointa". Täsmennys, jonka mukaan vuoropuhelu on luonteeltaan "avointa" vastannee myös joidenkin valmistelukunnan jäsenten (muun muassa Muscardini ja Lequiller) huolestumiseen siitä, että tietyt kirkot tai järjestöt tai sellaisina esiintyvät saattaisivat vääristää kyseisen määräyksen tavoitteen.*

X artikla

1. Euroopan kansojen kongressi on Euroopan poliittinen tapaamis- ja pohdintafoorumi. Se kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Sen istunnot ovat julkisia. Euroopan parlamentin puhemies kutsuu istunnot koolle ja toimii niiden puheenjohtajana.
2. Kongressi ei puutu unionin lainsäätämisyjärjestykseen.
3. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja antaa selvityksen unionin tilasta. Komission puheenjohtaja esittää vuotuisen lainsäädäntöohjelman.
4. Kongressin kokoonpanosta kolmasosa on Euroopan parlamentin jäseniä ja kaksi kolmasosaa kansallisten parlamenttien edustajia. Kongressin jäsenten määrä on enintään 700.]

Huomautus

Asiakirjaan CONV 691/03 sisältynyt ehdotus X artiklaksi. Kyseisessä asiakirjassa mainittiin, että kyseinen artikla voitaisiin mahdollisesti tähän osastoon.

Sihteeristölle on toimitettu huomattava määrä tätä artiklaa koskevia muutosehdotuksia. Suurin osa niistä ei liity mahdollisiin sanamuodon muutoksiin, vaan niissä ehdotetaan kyseisen määräyksen poistamista.

VII OSASTO: UNIONIN VARAINHOITO

I-52 artikla: Talousarviota ja varainhoitoa koskevat periaatteet

1. Kaikki unionin tulot ja menot arvioidaan kutakin varainhoitovuotta varten ja otetaan talousarvioon perustuslain III osan määräysten mukaisesti.
2. Talousarvioon otettujen tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.

3. Talousarvioon otetaan vain kyseisen varainhoitovuoden menoja perustuslain [III-314 (ent. 279)] artiklassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti.
4. Talousarvioon otettujen menojen toteuttaminen edellyttää, että ensin on annettu oikeudellisesti velvoittava säädös, joka toimii oikeusperustana unionin toiminnalle ja menon toteuttamiselle perustuslain [III-314 (ent. 279)] artiklassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti. Säädöksen on oltava muodoltaan eurooppalaki, eurooppapuitelaki, eurooppa-asetus tai eurooppapäätös.
5. Talousarvion kurinalaisuuden turvaamiseksi ~~komissio ei tee ehdotusta sellaiseksi unionin säädökseksi, ei tee sellaisia muutoksia ehdotuksiinsa eikä toteuta sellaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä~~ **unioni ei anna sellaisia säädöksiä**, joilla saattaa olla huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, ellei se esitä vakuuksia sille, että ehdotus tai toimenpide voidaan rahoittaa unionin omilla varoilla **ja I-54 artiklassa tarkoitetussa monivuotisessa rahoituskehyksessä vahvistettuja menojen enimmäismääriä noudattaen**.
6. Unionin talousarviota toteutetaan moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti. Jäsenvaltiot ja unioni toimivat yhteistyössä varmistakseen, että talousarvioon otetut määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti.
7. Unioni ja jäsenvaltiot suojaavat unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta perustuslain [III-317 (ent. 280 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti.

Huomautukset

I kohta

Ensimmäisessä varainhoitoa käsitelleessä asiakirjassa (CONV 602/03) talousarviota koskevat periaatteet olivat tämän osaston toisessa artiklassa. Puheenjohtajisto ehdottaa useiden muutosehdotusten ja valmistelukunnan yleiskokouksessa pidettyjen puheenvuorojen johdosta, että näitä periaatteita koskevasta artiklasta tehdään VII osaston ensimmäinen artikla.

Useissa muutosehdotuksissa ehdotetaan tähän kohtaan muita sanamuotoja, jotta voitaisiin sulkea

pois kaikki mahdollisuudet poiketa talousarvion kattavuuden periaatteesta. Puheenjohtajisto on kuitenkin päättänyt, että kohtaa ei muuteta, koska 1 kohdan nojalla ei voida tehdä poikkeuksia muutoin kuin III osan politiikkoja koskevien määräysten sallimissa rajoissa.

Lisäksi on muistutettava, että (EY-sopimuksen ent. 268) artiklassa oleva erityismääräys, joka koskee nykyisiä toista ja kolmatta pilaria, on poistettu ehdotuksesta III osan varainhoitoa koskeviksi artikloiksi. Erityismääräykset, jotka koskevat näiden politiikkojen menojen ottamista talousarvioon, on sijoitettava näitä politiikkoja koskeviin artikloihin.

2 kohta

Puheenjohtajisto ehdottaa, että tulojen ja menojen tasapainon periaate säilytetään sellaisenaan. Kyseessä on vakiintunut ilmaisu. Tämä periaate tarkoittaa, että vajeita ei sallita. Sitä ei tarvitse mainita nimenomaisesti, kuten joissakin muutosehdotuksissa edellytetään.

3 kohta

Muutamien muutosehdotusten (De Vries ja de Bruijn, Hubner) mukaan tässä kohdassa olisi mainittava vuotuisen talousarvion kattama ajanjakso. Se ilmoitetaan kuitenkin III osan [III-314 (ent. 279 artikla] artiklassa: 1 päivästä tammikuuta 31 päivään joulukuuta.

5 kohta

Talousarviota käsittelevän pohdintaryhmän loppuraportissa todetaan, että monivuotinen rahoituskehys ja omien varojen enimmäismäärä on mainittava tässä kohdassa viitekehyksenä budjettikurille.

Useissa muutosehdotuksissa ilmaistaan sama toive (De Vries, Borrel ym., Duhamel ym., Hain ja Hjelm-Wallén).

6 kohta

Yhden muutosehdotuksen (De Vries ja De Bruijn) mukaan tähän kohtaan olisi lisättävä sääntö, jonka mukaan komissio vastaa talousarvion toteuttamisesta. Muistutettakoon, että kyseinen sääntö mainitaan III osassa olevaa talousarvion toteuttamista ja vastuuvapautta käsittelevää lukua koskevassa ehdotuksessa.

I-53 artikla: Unionin varat

- 1. Unioni järjestää itselleen tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat keinot.**
2. Unionin talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan omin varoin, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita tuloja.
- 3. Käytettävissä olevat unionin varat vahvistetaan neuvoston eurooppalailla, jolla voidaan ottaa käyttöön uusia varaluokkia tai vähentää olemassa olevien luokkien määrää. Tämä laki tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.**
- 4. Unionin varoja koskevat menettelysäännöt vahvistetaan neuvoston eurooppalailla. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.**

Huomautukset

1 kohta

Omia varoja käsittelevän pohdintaryhmän loppuraportin mukaan tällä hetkellä SEU:n 6 artiklan 4 kohdassa oleva keinojen riittävyyden periaate on säilytettävä perustuslain I osan varainhoitoa koskevassa osastossa.

Useissa muutosehdotuksissa jaetaan tämä näkemys (Brok ym., Wittbrodt ym., Palacio, Lopes ja Lobo Antunes sekä Einem ja Berger).

Omia varoja käsittelevä pohdintaryhmä tarkasteli ilmaisuja "omat varat". Jotkut pohdintaryhmän jäsenet arvelivat, että se voisi aiheuttaa sekaannusta. Pohdintaryhmä katsoi kuitenkin, että käsite "omat varat" olisi säilytettävä merkityksessä unionille oikeudellisesti kuuluvat varat, riippumatta siitä, mikä ilmaisu valitaan.

2 ja 3 kohta

Useimmat varoja koskevat muutosehdotukset liittyvät päätöksentekomenettelyyn.

Muutosehdotuksissa esitetään hyvin erilaisia kantoja. Joissakin (erityisesti joidenkin hallitusten edustajien) ehdotuksissa kannatetaan EY-sopimuksessa määrätyn menettelyn säilyttämistä (erityisesti yksimielisyyden ja kansallisen ratifioinnin osalta), ja joissakin ehdotuksissa haluttaisiin, että Euroopan parlamentti osallistuu päätöksentekoon lainsäädäntömenettelyä noudattaen tai antaa puoltavan lausunnon ja että neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä tai vahvistetulla määräenemmistöllä.

Omia varoja käsittelevä pohdintaryhmä ehdotti kahta oikeusperustaa. Ehdotusta ei kannatettu ryhmässä yksimielisesti, mutta se sai enemmistön tuen. Se olisi mahdollinen ratkaisu (ajatus kahdesta oikeusperustasta esiintyy myös yhdessä Villepinin esittämässä muutosehdotuksessa).

Varoja koskevien menettelysääntöjen osalta (3 kohta) useimmat pohdintaryhmän jäsenet kannattivat määräenemmistöpäätöstä neuvostossa. Sekä omia varoja että talousarviomenettelyä käsittelevä pohdintaryhmä katsoivat, että varoja koskevia menettelysääntöjä ja monivuotista rahoituskehystä hyväksyttäessä edellytettävä määräenemmistö olisi muutettava vahvistetuksi määräenemmistöksi, jos perustuslaissa määrätään horisontaalisesti vahvistetun määräenemmistön käytöstä. Jos tällaista vahvistettua määräenemmistöä koskevaa määräystä ei hyväksytä, molemmat pohdintaryhmät ehdottavat, että neuvosto tekee päätöksensä tavallisella määräenemmistöllä.

Omien varojen osalta on syytä huomata, että monissa muutosehdotuksissa ehdotetaan, että olisi mahdollista ottaa käyttöön eurooppalaiset verot (Michel ym., Villepin, Lequiller, Brok ym., Duhamel ym., Borrell ym., Farnleitner ja Duff ym.). Pohdintaryhmä totesi, että jo nykyisen oikeusperustan nojalla voidaan ottaa käyttöön uusia varoja verovarot mukaan luettuina. Veroja ei siis tarvitse mainita nimenomaisesti. Varojen luonne ja varoja koskevat menettelysäännöt ovat johdettuun oikeuteen liittyviä kysymyksiä, joista annetaan lakeja nykyisen oikeusperustan nojalla.

I-54 artikla: Monivuotinen rahoituskehys

- 1. Monivuotisella rahoituskehyksellä pyritään takaamaan, että unionin menot kehittyvät hallitusti käytettävissä olevien omien varojen puitteissa. Monivuotisessa rahoituskehyksessä vahvistetaan maksusitoumusmäärärahoja koskevien vuotuisten ylärajojen sitovat määrät menoluokittain perustuslain [III-304 (uusi)] artiklan mukaisesti.**
- 2. Monivuotinen rahoituskehys vahvistetaan neuvoston eurooppalailla. Neuvosto tekee ratkaisunsa saatuaan Euroopan parlamentin sen kaikkien jäsenten enemmistöllä antaman hyväksynnän.**
- 3. Unionin vuotuinen talousarvio laaditaan monivuotista rahoituskehystä noudattaen.**

Huomautukset

I kohta

Talousarviomenettelyä käsittelevä pohdintaryhmä ehdottaa useita muutosehdotuksia (DeVries ja De Bruijn, Villepin, Lopes ja Lobo Antunes sekä Duff ym.) myötäillen, että rahoitusnäkymistä laaditaan erillinen artikla perustuslain I osaan.

Pohdintaryhmän mukaan termi "rahoitusnäkyvät" ei ilmaise selvästi kyseisen toimenpiteen sisältöä, ja siksi se ehdottaa ilmaisua "monivuotinen rahoituskehys".

Pohdintaryhmä katsoo, että monivuotista rahoituskehystä koskeva artikla on sijoitettava vuotuista talousarviomenettelyä koskevan artiklan edelle ja että siinä on mainittava seuraavat seikat:

- Artiklassa on täsmennettävä, että monivuotinen rahoituskehys sitoo vuotuista talousarviota ja että sillä on tarkoitus varmistaa unionin menojen kehittyminen hallitusti.*
- Artiklaan on sisällytettävä periaate, jonka mukaan rahoituskehyksessä vahvistetaan maksusitoumusmäärärahoja koskevien vuotuisten ylärajojen sitovat määrät kussakin otsakkeessa unionin omien varojen asettamissa rajoissa.*

Monissa muutosehdotuksissa kannatetaan tätä linjaa (Duff ym., jotka eivät mainitse otsakkeita, De Vries, Lopes ja Lobo Antunes, Duhamel ym. sekä Michel ym.). Yhdessä muutosehdotuksessa (Hjelm-Wallén) korostetaan, että omien varojen enimmäismäärää on noudatettava.

Omia varoja käsittelevä pohdintaryhmä katsoi puolestaan, että perustuslain I osassa on ratkaistava kysymys "unionin omien varojen järjestelmän, erityisesti varojen enimmäismäärän, ja monivuotisen rahoituskehyksen välisestä hierarkiasta".

2 kohta

Talousarviomenettelyä käsittelevän pohdintaryhmän mukaan perustuslain I osassa olevassa rahoituskehystä koskevassa artiklassa on myös määrättävä oikeusperusta rahoituskehyksen hyväksymiselle.

Omia varoja koskevien muutosehdotusten tavoin useimmat rahoituskehyksen muuttamista koskevista ehdotuksista koskevat vahvistamismenettelyä, ja ne poikkeavat huomattavasti toisistaan. Puheenjohtajisto on noudattanut pohdintaryhmän näkemystä.

Sekä omia varoja että talousarviomenettelyä käsittelevä pohdintaryhmä katsoivat, että varoja koskevia menettelysääntöjä ja monivuotista rahoituskehystä hyväksyttäessä edellytettävä määräenemmistö olisi muutettava vahvistetuksi määräenemmistöksi, jos perustuslaissa annetaan horisontaalinen määräys vahvistetun määräenemmistön käytöstä. Jos tällaista vahvistettua määräenemmistöä koskevaa määräystä ei hyväksytä, molemmat pohdintaryhmät ehdottavat, että neuvosto tekee päätöksensä tavallisella määräenemmistöllä.

Parlamentin on annettava hyväksyntänsä. On syytä muistaa, että koska neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, tarve saada parlamentin hyväksyntä antaa parlamentille enemmän neuvottelumahdollisuuksia kuin nykyinen toimielinten välisen sopimuksen mukainen menettely. Talousarviomenettelyä käsittelevä pohdintaryhmä halusi säilyttää toimielinten välisen neuvottelujen ajatuksen. Tätä ajatusta käsitellään perustuslain talousarviota koskevan [III-304] artiklan 5 kohdassa.

Kyseessä on komission ehdotuksesta annettava laki. Talousarviomenettelyä käsittelevä pohdintaryhmä katsoo, että lainsäädäntöaloitteen olisi kuuluttava komissiolle, millä ei kuitenkaan haluta ennakkoon vaikuttaa neuvoston äänestysääntöihin. On määrättävä komission aloitteen johdosta tehtävästä poikkeuksesta neuvostossa äänestämisen osalta, mistä määrätään tällä hetkellä [EY-sopimuksen ent. 250] artiklassa.

Yhden muutosehdotuksen (Lopes ja Lobo Antunes) mukaan edellisen rahoituskehyksen viimeistä

vuotta olisi jatkettava, jos uutta rahoituskehystä ei saada vahvistetuksi. Tämä ajatus ilmaistaan myös ehdotuksessa perustuslain [III-304] artiklaksi.

3 kohta

Talousarviomenettelyä käsittelevä pohdintaryhmä katsoo, että perustuslain I osassa oleva rahoituskehystä koskeva artikla on sijoitettava vuotuista talousarviomenettelyä koskevan artiklan edelle ja että siinä on täsmennettävä, että monivuotinen rahoituskehys sitoo vuotuista talousarviota. Useissa muutosehdotuksissa kannatettiin tätä linjaa.

Omia varoja käsittelevä pohdintaryhmä katsoo puolestaan, että perustuslain I osassa on ratkaistava kysymys "unionin omien varojen järjestelmän, erityisesti varojen enimmäismäärän, ja monivuotisen rahoituskehysten välisestä hierarkiasta". Vuotuisessa talousarviossa, jossa määritellään varojen tosiasiallinen käyttö, on vuorostaan noudatettava rahoituskehystä.

I-55 artikla: Unionin talousarviomenettely talousarvio

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät yhdessä komission ehdotuksesta ja perustuslain [III-306 (ent. EY 272)] artiklassa määrättyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti **eurooppalain, jossa vahvistetaan** unionin vuotuinen talousarvio.

~~Unionin talousarvio laaditaan noudattaen Y artiklassa (perustuslain II osa) tarkoitettuja monivuotisia rahoitusnäkymiä.~~

Huomautukset

Unionin vuotuisen talousarviomenettelyyn tehdyt muutosehdotukset ovat ristiriitaisia varsinkin siltä osin, miten ratkaistaan tilanne, jossa parlamentti ja neuvosto eivät pääse yksimielisyyteen.

Pohdintaryhmä ehdotti menettelyä, jonka keskeiset piirteet määritellään tässä artiklaehdotuksessa ja jonka yksityiskohdat sijoitetaan III osan talousarviota koskevien määräysten [III-306 (ent. 272 artikla)] artiklaa koskevaan ehdotukseen.

Kyseessä olisi tilapäistä menettelyä noudattaen säädettävä laki. Puheenjohtajisto poisti ilmauksen "yhdessä" menettelyn luonteen selventämiseksi.

Laki annettaisiin komission ehdotuksesta. Talousarviomenettelyä käsittelevä pohdintaryhmä katsoo, että lainsäädäntöaloitteen olisi kuuluttava komissiolle, millä ei kuitenkaan haluta ennakoon vaikuttaa neuvoston äänestysääntöihin. On määrättävä komission aloitteen johdosta tehtävästä poikkeuksesta neuvostossa äänestämisen osalta, mistä määrätään tällä hetkellä perustuslain [III-297 (EY-sopimuksen ent. 250)] artikkelassa.

Pohdintaryhmä ehdottaa, että pakollisten menojen ja ei-pakollisten menojen erottelu poistetaan. Tämä edellyttää, että tekstiin sisällytetään periaate, jonka mukaan budjettivallan käyttäjä ja komissio valvovat, että unionilla on käytettävissään tarvittavat varat, joiden avulla se voi täyttää oikeudelliset velvoitteensa kolmansia osapuolia kohtaan. Joidenkin muutosehdotusten (Villepin, Schluter, Lopes ja Lobo Antunes sekä Roche) mukaan tämä periaate olisi vahvistettava perustuslaissa. Siihen viitataan ehdotuksessa III osan talousarviota koskevien määräysten perustuslain [III-315] artiklaksi.

VIII OSASTO: UNIONI JA SEN LÄHIYMPÄRISTÖ

I-56 artikla: Unioni ja sen lähiympäristö

1. Unioni luo naapurivaltiodensa kanssa erityissuhteet pyrkien saamaan aikaan **unionin arvoihin perustuvan** alueen, jolla vallitsee vauraus ja hyvä naapuruus ja jolle ovat ominaisia yhteistyöhön perustuvat läheiset ja rauhanomaiset suhteet.
2. Unioni voi tätä varten tehdä ja panna täytäntöön erityisiä sopimuksia kyseisten valtioiden kanssa perustuslain [III-222 (ent. 33 artikla)] artiklan mukaisesti. Sopimukseen voi sisältyä vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia sekä mahdollisuus toteuttaa yhteisiä toimia. Sopimusten täytäntöönpanosta neuvotellaan määrääjoin.

Huomautus 1 kohtaan

Useat valmistelukunnan jäsenet (Attalides, Borrell ja muut, Carnero ja muut, Muscardini) halusivat selvennettävän, että tässä artiklassa tarkoitetun suhteen olisi perustuttava demokraattisten periaatteiden, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen; arvojen, joille unioni itsekin perustuu. Ehdotetun ilmaisun lisääminen täyttää tämän pyynnön. Ehdotetaan, että vältetään itse arvojen luetteloimista, koska se tekisi artiklasta liian raskaan; joka tapauksessa kyseiset arvot on selkeästi ilmaistu perustuslain I-2 artiklassa.

Huomautus 2 kohtaan

Ei muutosta

HUOM. Useat valmistelukunnan jäsenet pyysivät sisällyttämään artiklaan viittauksen Euroopan neuvoston asemaan.

EU:n ja Euroopan neuvoston väliset suhteet sisältyvät perustuslain [III-224 (ent. 35 artikla)] artiklaan. Näin ollen tähän artiklaan ei ole tarpeen sisällyttää lisäviittausta. Lisäksi Euroopan neuvoston mainitsemista erikseen voitaisiin pitää epäoikeudenmukaisena ottaen huomioon, että useat niistä valtioista, jotka unioni haluaisi ottaa mukaan ehdotettuun erityissuhteeseen, eivät ole Euroopan neuvoston jäseniä.

~~43 artikla: Unionin jäsenyyden hakemista koskevat edellytykset~~

~~Unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, joiden kansoilla on 2 artiklassa tarkoitetut arvot, joita ne kunnioittavat ja sitoutuvat edistämään yhteisesti. Unioniin liittyminen merkitsee sen perustuslain hyväksymistä.~~

Huomautus

Ehdotetaan, että artikla poistetaan niiden lukuisten muutosehdotusten johdosta, joissa toivottiin joko koko artiklan poistamista sen vuoksi, että sen ensimmäinen virke on päällekkäinen I-1 artiklan 2 kohdan kanssa ja että toisessa virkkeessä tuodaan esiin itsestäänselvyys (Meyer, Farnleitner + 3, Duff + 24, Lopes, Lobo Antunes), tai toisen virkkeen poistamista (Santer + 4, Demiralp, Fischer, Hjelm-Wallen + 3, Fin, Oleksy, de Vries + de Bruijn, Kaufmann).

Kyseisen artiklan ensimmäinen virke on kuitenkin toistettu I-57 artiklassa, vaikkakin muutettuna tiettyjen ehdotusten mukaiseksi (katso kyseistä artiklaa koskevat huomautukset). Vaikka I-1 artiklan 2 kohtaan sisältyykin jo periaate, jonka mukaan unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, joilla on unionin arvot, on syytä muistuttaa unionin jäsenyyttä koskevassa IX osastossa, että näiden arvojen kunnioittaminen on perusedellytys unionin jäsenyydelle.

I-57 artikla: Unioniin liittymistä koskevat vaatimukset ja menettely

1. Unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, ~~joiden kansoilla on~~ **jotka kunnioittavat** perustuslain I-2 artiklassa tarkoitettuja arvoja, ~~joita ne kunnioittavat~~ ja jotka sitoutuvat edistämään niitä yhteisesti.
2. Jokainen unionin jäseneksi haluava Euroopan valtio voi osoittaa hakemuksensa neuvostolle. Hakemuksesta ilmoitetaan Euroopan parlamentille ja **jäsenvaltioiden** kansallisille parlamenteille. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja Euroopan parlamentin ~~kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon~~ **hyväksynnän** saatuaan. Liittymisehdoista ja liittymistä koskevista menettelyistä määrätään jäsenvaltioiden ja ehdokasvaltion välisellä sopimuksella. Kaikki sopimusvaltiot ratifioivat sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Huomautus

Tähän artiklaan lisätyssä ensimmäisessä virkkeessä toistetaan entisen 43 artiklan ensimmäinen virke. Ilmaus "joiden kansoilla" on poistettu niiden muutosehdotusten huomioon ottamiseksi, joiden mukaan liittymisen edellytyksenä olisi oltava se, että pikemminkin ehdokasvaltiot kuin niiden kansat kunnioittavat unionin arvoja (Heathcoat-Amory, Berger + 2, Timmermans et Quéiro, Brok + 34, Roche, Fischer, Svensson, Hjelm-Wallén + 3, Hain, de Vries et de Bruijn, Bonde). Muut lisätyt muutokset ovat pelkästään teknisiä asiantuntijatyöryhmän suositusten huomioon ottamiseksi.

Ehdotettu liittymistä koskeva menettely, jossa toistetaan SEU:n 49 artiklan menettely, on säilytetty. Ottaen huomioon, että liittymissopimuksilla on oltava sama merkitys kuin perustuslaillisella sopimuksella, jota niillä muutetaan tietyiltä osin (esimerkiksi toimielinten kokoonpano), jonkin valtion unioniin liittymistä koskevista edellytyksistä ja säännöistä on tehtävä sopimus perustuslaillisen sopimuksen sopimuspuolina olevien jäsenvaltioiden ja kyseisen ehdokasmaan välillä.

I-58 artikla: Unionin jäsenyydestä johtuvien oikeuksien väliaikainen pidättäminen

1. Neuvosto voi jäsenvaltioiden yhden kolmasosan, Euroopan parlamentin tai komission perustellusta ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin **hyväksynnän** ~~puoltavan lausunnon~~ saatuaan **tehdä todeta** jäsentensä neljän viidesosan enemmistöllä **eurooppapäätöksen, jossa todetaan**, että on olemassa selvä vaara, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti I-2 artiklassa mainittuja arvoja. Ennen tämän toteamista neuvosto kuulee kyseistä jäsenvaltiota ja voi samaa menettelyä noudattaen antaa sille suosituksia.

Neuvosto tarkistaa säännöllisesti, ovatko tällaiseen toteamukseen johtaneet perusteet edelleen olemassa.

2. Eurooppa-neuvosto voi yksimielisesti jäsenvaltioiden yhden kolmasosan ehdotuksesta tai komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin **hyväksynnän** saatuaan ~~puoltavan lausunnon~~ **tehdä eurooppapäätöksen, jossa todetaan** ~~todeta~~, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti ja jatkuvasti I-2 artiklassa mainittuja arvoja, kehoitettuaan ensin asianomaista jäsenvaltiota esittämään asiaa koskevat huomautuksensa.
3. Jos loukkaaminen on 2 kohdan mukaisesti todettu, neuvosto voi määräenemmistöllä **tehdä eurooppapäätöksen, jolla pidätetään** ~~päätää pidättää~~ väliaikaisesti tietyt tästä perustuslaista johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien kyseisen jäsenvaltion äänioikeuden neuvostossa. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Asianomaiselle jäsenvaltiolle tästä perustuslaista johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

4. Neuvosto voi määräenemmistöllä **tehdä** ~~päätää~~ myöhemmin **eurooppapäätöksen, jolla muutetaan** ~~muuttaa~~ 3 kohdan nojalla hyväksyttyä toimenpidettä, tai peruuttaa sen, jos sen hyväksymiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.
5. Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa siten, että se ei ota huomioon asianomaista jäsenvaltiota. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidättäytyminen äänestämästä ei estä 2 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 3 kohdan nojalla.

6. Sovellettaessa 1 ja 2 kohtaa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, jotka edustavat sen jäsenten enemmistöä.

Huomautus

Tätä artiklaan tehdyt muutokset ovat pelkästään teknisiä ja niissä otetaan huomioon asiantuntijaryhmän suositukset.

Puheenjohtajisto ei tehnyt tähän artiklaan muita muutoksia ottaen huomioon, että esitetyt ehdotukset koskevat menettelyä koskevia muutoksia, joita kannattaa vähäinen määrä valmistelukunnan jäseniä.

I-59 artikla: Eroaminen unionista

1. Jokainen jäsenvaltio voi päättää erota Euroopan unionista valtiosääntönsä ~~asettamien vaatimusten~~ **mukaisesti**.
2. Jäsenvaltio, joka päättää erota, ilmoittaa aikomuksestaan **Eurooppa-neuvostolle, joka ottaa ilmoituksen käsiteltäväkseen**. Unioni neuvottelee kyseisen jäsenvaltion kanssa ja tekee tämän kanssa sopimuksen eroamiseen sovellettavista menettelytavoista **Eurooppa-neuvoston antamien suuntaviivojen perusteella ja** ottaen huomioon puitteet, jotka sääntelevät kyseisen valtion myöhempiä suhteita unioniin. Kyseisen sopimuksen tekee unionin puolesta neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä Euroopan parlamentin **hyväksynnän saatuaan puoltavan lausuntonsa**.

Eroavan **jäsenvaltion edustaja** ei osallistu kyseistä jäsenvaltiota koskevan asian käsittelyyn eikä sitä koskevien päätösten tekemiseen **Eurooppa-neuvostossa tai** neuvostossa.

3. Tätä perustuslakia lakataan soveltamasta asianomaiseen jäsenvaltioon sinä päivänä, jona erosopimus tulee voimaan tai, jos sopimusta ei ole, kahden vuoden kuluttua 2 kohdassa tarkoitettusta ilmoituksesta, **ellei Eurooppa-neuvosto yhteisymmärryksessä asianomaisen jäsenvaltion kanssa päättä jatkaa tätä määräaika**.

3.4. Jos unionista eronnut jäsenvaltio hakee uudelleen jäsenyyttä, hakemus käsitellään I-27 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

Huomautus

Puheenjohtajisto katsoo, että perustuslaissa on oltava määräys Euroopan unionista eroamisesta. Vaikka monen mielestä mahdollisuus unionista eroamiseen on olemassa ilman sitä koskevaa nimenomaista määräystäkin, puheenjohtajisto katsoo, että unionista eroamista koskevan määräyksen lisääminen perustuslakiin selventää tilannetta ja antaa mahdollisuuden ottaa käyttöön menettely, jossa unioni ja asianomainen jäsenvaltio käyvät neuvotteluja ja tekevät sopimuksen eroamiseen sovellettavista menettelytavoista ja tulevien suhteidensa puitteista. Tällainen määräys on lisäksi tärkeä poliittinen viesti niille, jotka kenties ovat sitä mieltä, että unioni on kiinteä kokonaisuus, josta on mahdoton erota.

Puheenjohtajisto on tehnyt määräykseen Eurooppa-valmistelukunnan esittämään tekstiin verrattuna tiettyjä muutoksia, joiden mukaan

- a) jos jäsenvaltio ilmoittaa aikomuksestaan erota unionista, Eurooppa-neuvosto ottaa asian käsiteltäväkseen,*
- b) jos eronnut jäsenvaltio haluaa liittyä uudelleen unioniin, sitä koskevat yleiset liittymistä koskevat edellytykset ja menettelyt.*

1 kohta

Puhdas tekstinlaadinnallinen muutos.

2 kohta

Kohtaan tehdyillä muutoksilla pyritään lujittamaan eroamismenettelyä kuten osa valmistelukunnan jäsenistä on toivonut (de Villepin, Demilrap, Tiilikainen + 2, Roche, Kiljunen ja Vanhanen) määräämällä, että Eurooppa-neuvosto ottaa käsiteltäväkseen jäsenvaltion erohakemuksen ja että Eurooppa-neuvoston on annettava suuntaviivat, joiden perusteella unioni neuvottelee asianomaisen jäsenvaltion kanssa ja tekee tämän kanssa sopimuksen eroamisesta.

3 kohta

Puheenjohtajisto katsoo, että ottaen huomioon sen, että monien mielestä eroaminen on mahdollista, vaikei siitä olekaan nimenomaista määräystä, ei jäsenvaltion unionista eroamisen edellytykseksi voida asettaa erosopimuksen tekemistä sen kanssa. Näin ollen määrätään, että ero tulee voimaan joka tapauksessa kahden vuoden kuluttua ilmoituksesta. Sopimuksen tekemisen unionin ja eroavan jäsenvaltion välillä asettamiseksi etusijalle, I-57 artiklassa määrätään mahdollisuudesta lykätä määräaika Eurooppa-neuvoston ja eroavan valtion välisestä yhteisestä sopimuksesta.

Puheenjohtajisto ei pidä tarpeellisena sitä, että unionista eroavalle valtiolle luotaisiin assosioituneen valtion asema ottaen huomioon unionia ja sen lähiympäristöä koskevan I-56 artiklan, joka voisi olla perustana unionin katsoessa sen asianmukaiseksi.

4 kohta

Uudessa kohdassa korostetaan, että jos unionista eronnut jäsenvaltio haluaa liittyä uudelleen jäseneksi, sen hakemus käsitellään liittymismenettelyn mukaisesti poliittisen arvioinnin perusteella (muun muassa jäsenvaltioiden yhteisellä sopimuksella).

EHDOTUS:
PÖYTÄKIRJA KANSALLISTEN PARLAMENTTIEN ASEMASTA
EUROOPAN UNIONISSA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PALAUTTAVAT MIELEEN, että jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit valvovat maansa hallituksen toimintaa unioniin liittyvissä kysymyksissä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön mukaiseen järjestelmään ja käytäntöön kuuluvalla tavalla, ja

HALUAVAT kuitenkin kannustaa kansallisia parlamentteja osallistumaan entistä enemmän Euroopan unionin toimintaan ja parantaa niiden mahdollisuuksia ilmaista näkemyksensä **säädösehdotuksista samoin kuin muista** niiden kannalta erityisen tärkeiltä vaikuttavista asioista,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka ovat perustuslain liitteenä:

I Tietojen antaminen jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille

1. Komissio toimittaa suoraan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille kaikki komission **tausta**-asiakirjat (vihreät ja valkoiset kirjat sekä tiedonannot) **niiden julkaisemisen yhteydessä**. Komissio lähettää ~~tiedoksi~~ jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille **myös vuotuisen lainsäädäntöohjelman samoin kuin** kaikki **muut** lainsäädäntöohjelmaa tai poliittista strategiaa koskevat asiakirjat, jotka se esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle, samaan aikaan kuin kyseisille toimielimille.
2. **Kaikki Euroopan parlamentille ja neuvostolle osoitetut säädösehdotukset lähetetään samanaikaisesti jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille.** ~~Komissio toimittaa kaikki säädösehdotuksensa suoraan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kuin Euroopan parlamentille ja neuvostolle.~~

3. Jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit voivat toimittaa Euroopan parlamentin puhemiehelle sekä neuvoston ja komission puheenjohtajille perustellun lausunnon toissijaisuusperiaatteen noudattamisesta ~~komission~~ ~~säädösehdotuksessa~~ toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan mukaista menettelyä noudattaen.
4. Säädösehdotus voidaan ottaa neuvoston esityslistalle säädöksen antamiseksi tai yhteisen kannan vahvistamiseksi **jossakin** ~~[Euroopan perustuslakia koskevan sopimuksen II osan [X] artiklassa tarkoitetun~~ lainsäädäntömenettelyssä aikaisintaan kuuden viikon kuluttua siitä, kun komissio on antanut säädösehdotuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille ~~näiden~~ **Euroopan unionin virallisilla** kielillä, jollei asian ~~äärimmäisestä~~ kiireellisyydestä muuta johdu, jolloin perustelut on esitettävä kyseisessä säädöksessä tai yhteisessä kannassa. **Lukuun ottamatta kiireellisiä, asianmukaisesti perusteltuja tapauksia minkäänlaista säädösehdotusta koskevaa yhteisymmärrystä ei voida todeta saavutetun näiden kuuden viikon aikana. Neuvosto voi vahvistaa yhteisen kannan aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua siitä, kun ehdotus on otettu neuvoston esityslistalle.**
5. Neuvoston istuntojen esityslistat ja käsittelyn tulokset, **mukaan lukien niiden neuvoston istuntojen pöytäkirjat, joissa on käsitelty säädösehdotuksia**, toimitetaan suoraan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille **samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden hallituksille.**
- ~~6. Komissio lähettää tiedoksi jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille kaikki lainsäädäntöohjelmaa tai poliittista strategiaa koskevat asiakirjat, jotka se esittää myös Euroopan parlamentille ja neuvostolle, samaan aikaan kuin kyseisille toimielimille.~~
6. Tilintarkastustuomioistuin lähettää vuosikertomuksensa tiedoksi jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kuin Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

7. Näitä määräyksiä sovelletaan kaksikamaristen kansallisten parlamenttien kumpaankin kamariin.

II Parlamenttienvälinen yhteistyö

8. Euroopan parlamentti ~~tutkii~~ ja kansalliset parlamentit **määrittelevät yhdessä kansallisten parlamenttien kanssa**, mikä olisi tehokas **ja säännönmukainen** tapa **järjestää ja** edistää parlamenttienvälistä yhteistyötä Euroopan unionissa.
9. Yhteisöasioita käsittelevien elinten konferenssi, ~~joka perustettiin 16 ja 17 päivänä marraskuuta 1989~~, voi saattaa aiheellisina pitämänsä näkemykset Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission tietoon. **Konferenssi edistää muun muassa jäsenvaltioiden parlamenttien ja Euroopan parlamentin välistä tietojen ja parhaiden toimintatapojen vaihtoa myös niiden erityisvaliokuntien välillä. Konferenssi voi myös järjestää parlamenttienvälisiä kokouksia tietyistä aiheista, etenkin keskustellakseen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kysymyksistä. Kyseiset Konferenssin** näkemykset eivät sido kansallisia parlamentteja eivätkä määrää ennalta niiden kantaa.

Huomautus

1. *Pöytäkirjan johdanto-osaan ehdotettu muutos perustuu useiden valmistelukunnan jäsenten laatimiin muutosehdotuksiin (Stuart + 18, Andriukaitis + 2). Siinä korostetaan kansallisten parlamenttien asemaa säädösehdotusten tarkastelussa, mutta säilytetään kuitenkin yleinen lähestymistapa kysymyksiin, jotka voivat erityisellä tavalla kiinnostaa kansallisia parlamentteja.*

2. *Ehdotetaan, että 1 kohtaan lisätään komission vuotuista lainsäädäntöohjelmaa koskeva viittaus, ja että tämä 1 kohta ja 6 kohta yhdistetään. Useat valmistelukunnan jäsenet (mm. Brok + 42, Duff + 16 muuta ja Farnleitner) esittivät, että tekstissä olisi mainittava vuotuisen lainsäädäntöohjelman toimittaminen kansallisille parlamenteille selkeämmin. Asiakirjojen toimittamista koskevaan tekstiin lisätään useiden valmistelukunnan jäsenten (mm. Stuart + 18) ehdotuksesta ilmaisu "niiden julkaisemisen yhteydessä".*
3. *2 kohtaa koskevan muutoksen tarkoituksena on saada muutosehdotuksen teksti noudattelemaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevan tarkistetun pöytäkirjaehdotuksen "ennakkovaroitusjärjestelmään" liittyvää tekstiä, jossa mainitaan erikseen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alan lainsäädäntöaloitteet (joita koskee järjestelmässä erityinen kynnys), ja pöytäkirjassa on siis syytä määrätä myös tällaisten tekstien (jotka voivat olla jäsenvaltioiden tekemiä aloitteita) lähettämisestä suoraan kansallisille parlamenteille. Jotta kohtaa ei monimutkaistettaisi mainitsemalla erikseen kunkin ehdotus-/aloitetyypin osalta, kuka ne lähettää, ehdotetaan, että kohdan teksti laaditaan yleisluontoisesti.*
4. *Ehdotetaan, että säilytetään 3 kohdan sanamuoto, joka sisältää yksinkertaisesti viittauksen toissijaisuuteen liittyvään ennakkovaroitusjärjestelmään, joka esitetään toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevassa pöytäkirjassa. Sen sijaan ehdotetaan poistettavaksi kohdan toisella rivillä oleva erillinen viittaus komissioon, jotta kävisi ilmi, että ennakkovaroitusjärjestelmän piiriin kuuluvat myös jäsenvaltioiden tekemät vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alan aloitteet (ks. myös 2 kohdan muutos).*
5. *Useat valmistelukunnan jäsenet (mm. Stuart + 18, Andriukaitis + 2, Azevedo ja Nazaré Pereira, Bonde ja Seppänen) ovat toivoneet, että 4 kohdassa mainitut määräajat olisivat tiukempia. Tekstiin esitetyissä lisäyksissä täsmennetään, että yhteisymmärrystä ei voida todeta saavutetun näiden kuuden viikon aikana lukuun ottamatta kiireellisiä, asianmukaisesti perusteltuja tapauksia ja että lainsäädäntöehdotuksen neuvoston esityslistalle merkitsemisen ja neuvoston yhteisen kannan vahvistamisen välillä on oltava 10 kymmenen päivää aikaa.*

6. 5 kohtaa koskevat muutosehdotukset perustuvat useiden valmistelukunnan jäsenten (mm. Stuart + 18, Andriukaitis + 2) pyyntöön, että tähän kohtaan lisättäisiin niiden neuvoston istuntojen pöytäkirjojen toimittaminen kansallisille parlamenteille, joissa on käsitelty säädösehdotuksia, sekä sellainen täsmennys, että kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen tiedoksi antaminen kansallisille parlamenteille tapahtuisi samaan aikaan kuin hallituksille.
7. 6 kohdan (entinen 7 kohta) teksti säilyy ennallaan edelliseen versioon nähden. Kohdan sisältöön ei ole ehdotettu poistoja tai muutoksia.
8. Eräät valmistelukunnan jäsenet ehdottivat pöytäkirjan yhteydessä käytettyä käsitettä "kansalliset parlamentit" koskevia muutoksia (mm. Pieters, Michel + 6, Wuermeling ja Altmaier). He esittivät muun muassa, että kaksikamaristen parlamenttien ollessa kyseessä kullekin kamarille tiedotettaisiin erikseen tai että jäsenvaltioiden hallitukset voisivat antaa niiden perustuslaillisen rakenteen huomioon ottaen ilmoituksen siitä, mikä on kunkin yhteisön politiikan osalta lainsäädäntövaltaa käyttävä parlamentti, jota on pidettävä pöytäkirjassa tarkoitettuna kansallisena parlamenttina. Uuden 7 kohdan lisäämistä ehdotetaan, jotta otettaisiin huomioon useiden valmistelukunnan jäsenten esittämä pyyntö, että tiedottaminen tapahtuisi kullekin kamarille erikseen kaksikamaristen kansallisten parlamenttien osalta. Kansalliset parlamentit voivat myös, jos niiden kansallinen perustuslaki sen sallii, itse toimittaa lainsäädäntöehdotuksia ja muita pöytäkirjassa mainittuja tekstejä kansallisille alueparlamenteille (vastuu tällaisen mahdollisen tiedottamisen järjestämisestä kuuluisi jäsenvaltioiden hallituksille tai kansallisille parlamenteille).
9. Useat valmistelukunnan jäsenet (mm. Duhamel, Azevedo ja Nazaré Pereira, Lopes ja Lobo Antunes, Lequiller) ovat ehdottaneet, että 8 kohdan teksti laadittaisiin uudelleen "dynaamisemmalla" tavalla Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien välisen yhteistyön edistämistä koskevien pyrkimysten osalta. Muutetussa tekstissä otetaan huomioon ehdotukset, joissa esitettiin, että korostettaisiin parlamenttien välisen yhteistyön määrittelyä (eikä ainoastaan sen järjestämistapojen tutkimista), sen organisoinnista ja yhteistyön säännöllisyyttä.

10. *Useat valmistelukunnan jäsenet (mm. Stuart + 18, Andriukaitis + 2, Duff + 16, Azevedo ja Nazaré Pereira, Costa, D'Oliveira Martinis, Schlüter, Kirkhope, Lequiller) ovat ehdottaneet erilaisia muutoksia 9 kohdassa olevan Cosacin aseman kuvauksen kehittämiseksi. Edellä esitetyillä muutoksilla pyritään vastaamaan tarpeeseen määrittää tarkemmin Cosacin tehtävä puuttumatta liikaa yksityiskohtiin ja sisällyttämättä pöytäkirjaan Cosacia koskevaa erityistehtävää.*

EHDOTUS:
PÖYTÄKIRJA TOISSIJAISUUS- JA SUHTEELLISUUSPERIAATTEIDEN
SOVELTAMISESTA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT varmistaa, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä unionin kansalaisia,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET vahvistaa perustuslain I-9 artiklaan sisältyvien toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevat edellytykset sekä perustaa järjestelmän sen valvomiseksi, miten toimielimet soveltavat näitä periaatteita,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka ovat perustuslain liitteenä:

1. Kukin toimielin huolehtii jatkuvasti perustuslain I-9 artiklassa määriteltyjen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattamisesta.
2. Komissio suorittaa laajoja kuulemisia ennen säädösehdotusten tekemistä, ~~lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia tai sellaisia tapauksia, joihin liittyy luottamuksellisia seikkoja.~~ Niissä on tarvittaessa otettava huomioon suunniteltujen toimien alueellinen ja paikallinen ulottuvuus. **Poikkeuksellisen kiireellisissä tapauksissa** komissio ei suorita kuulemisia. **Se perustelee päätöksensä ehdotuksessaan.**
3. Komissio toimittaa kaikki säädösehdotuksensa sekä muutetut ehdotuksensa jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kun se toimittaa ne unionin lainsäätäjälle. Euroopan parlamentti toimittaa lainsäädäntöpäätöslauselmansa ja neuvosto yhteiset kantansa niiden tultua hyväksytyiksi jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille.

4. Komissio perustelee ehdotuksensa toissijaisuusperiaatteen **ja** suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta. Kaikkiin säädösehdotuksiin olisi liitettävä selvitys, jonka sisältämien yksityiskohtaisten tietojen perusteella toissijaisuusperiaatteen **ja suhteellisuusperiaatteen** noudattamista voidaan arvioida. Selvityksessä olisi esitettävä arvioita sen rahoitusvaikutuksista sekä puitelain osalta sen vaikutuksesta lainsäädäntöön, joka jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön, tarvittaessa myös alueelliseen lainsäädäntöön. Syyt, joiden perusteella todetaan, että unionin tavoite voidaan paremmin saavuttaa unionin tasolla, on osoitettava laadullisin, tai jos mahdollista, määrällisin osoittimin. Komissio ottaa huomioon, että unionille, jäsenvaltioiden hallituksille, alueellisille tai paikallisille viranomaisille, taloudellisille toimijoille ja kansalaisille aiheutuvan taloudellisen tai hallinnollisen rasituksen olisi pysyttävä mahdollisimman pienenä, ja sen olisi oltava oikeassa suhteessa tavoitteeseen nähden.
5. Kunkin jäsenvaltion kansallinen parlamentti **tai kansallisen parlamentin kukin kamari** voi kuuden viikon kuluessa komission säädösehdotusten toimittamisesta antaa Euroopan parlamentin puhemiehelle sekä neuvoston ja komission puheenjohtajille perustellun lausunnon syistä, joiden perusteella se arvioi, että kyseessä oleva ehdotus ei ole toissijaisuusperiaatteen mukainen. Kunkin kansallinen parlamentti **tai kansallisen parlamentin kukin kamari** järjestää itse tarvittaessa ~~kaksikamaristen parlamenttien tapauksessa kummassakin elimessä ja/tai~~ lainsäädäntövaltaa käyttävien alueellisten parlamenttien kuulemisen.
6. Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio ottavat huomioon **jäsenvaltioiden** kansallisten parlamenttien **tai kansallisen parlamentin yhden kamarin perustellut lausunnot.**

Niiden jäsenvaltioiden kansallisilla parlamenteilla, joissa on yksikamarinen järjestelmä, on kaksi ääntä, kun taas kaksikamarisessa järjestelmässä parlamentin kummallakin kamarilla on yksi ääni.

Jos vähintään kolmasosa jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien ja kansallisten parlamenttien kamarien kokonaisuäänimäärästä edustaa sellaisia perusteltuja lausuntoja, joiden mukaan jossakin komission ehdotuksessa ei ole noudatettu toissijaisuusperiaatetta, komissio tarkastelee ehdotustaan uudelleen. Ratkaiseva äänimäärä on vähintään neljännes, kun on kyse komission ehdotuksesta tai jäsenvaltioiden ryhmän perustuslain vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevan [III-160 (ent. 8 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti tekemästä aloitteesta.

Tarkasteltuaan ehdotustaan uudelleen komissio voi päättää joko pitää voimassa ehdotuksensa, muuttaa sitä tai peruuttaa sen. Komissio perustelee päätöksensä.

7. ~~Jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit voivat myös toimittaa sovittelukomitean koolle kutsumisen ja kokoontumisen välisenä aikana perustellun lausunnon syistä, joiden perusteella ne katsovat, että joko neuvoston yhteisessä kannassa tai Euroopan parlamentin tekemissä tarkistuksissa ei noudateta toissijaisuusperiaatetta. Sovittelukomitean kokoontuessa Euroopan parlamentti ja neuvosto ottavat jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien esittämät lausunnot mahdollisimman tarkasti huomioon.~~
8. Perustuslain ~~[nykyisen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 230 artiklan]~~ artiklan ~~noja~~lla Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista ne kanteet, jotka jäsenvaltiot ovat nostaneet **perustuslain [III-226 (ent. 230 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti tai ne kanteet, jotka ne ovat toimittaneet jäsenvaltioiden sisäisen oikeusjärjestyksen mukaisesti jäsenvaltion kansallisen parlamentin tai kansallisen parlamentin kamarin puolesta** sen vuoksi, että **lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävässä säädöksessä ei ole noudatettu toissijaisuusperiaatetta, kansallisten parlamenttiansa pyynnöstä ja jäsenvaltioiden oman valtiosäännön mukaisesti.**

Myös alueiden komitea voi nostaa vastaavan kanteen sellaisten **lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien säädösten osalta, joista sitä on kuultu, joiden hyväksyminen edellyttää perustuslain mukaan sen kuulemista.**

9. Komissio antaa Eurooppa-neuvostolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle ja jäsenvaltioiden **kansallisille parlamenteille** vuosittain selvityksen perustuslain I-9 artiklan soveltamisesta. Kyseinen vuosittainen selvitys lähetetään myös alueiden komitealle ja talous- ja sosiaalikomitealle.

2 kohta

Huomautus

Ehdotetun sanamuotomuutoksen johdosta on tehty muutoksia, joissa edellytetään komission perustelevan päätöksensä olla suorittamatta määräysten mukaisia kuulemisia.

4 kohta

Huomautus

Muutoksen tarkoituksena on ottaa huomioon muutosehdotukset, joissa vaaditaan komissiolta perustelua sekä toissijaisuuden että suhteellisuuden osalta (Ks. Duff + 16 + Teufel).

Huomattakoon, että nykyisen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevan pöytäkirjan 4 kohdassa edellytetään komission perustelevan säädösehdotuksensa toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta.

Ehdotuksia, joiden tarkoituksena on ulottaa ennakkovaroitusjärjestelmän soveltamisala koskemaan suhteellisuusperiaatetta, ei sitä vastoin ole hyväksytty. Kuten työryhmä 1 johtopäätöksensä totesi, toissijaisuusperiaate on luonteeltaan olennaisesti poliittinen periaate, joka soveltuu kansallisten parlamenttien valvontaan. Suhteellisuusperiaatteen olennaisesti oikeudellinen luonne (oikeussäädöksen valinta) puolustaa sen jättämistä ennakkovaroitusjärjestelmän ulkopuolelle. Sama pätee toimivallanjakoa koskevaan periaatteeseen.

5 kohta

Huomautus

Sekä saatujen muutosehdotusten käsittelyn että täystunnossa käytyjen keskustelujen perusteella näyttää siltä, että hyvin monet valmistelukunnan jäsenet kannattavat kansallisten parlamenttien kamareiden osallistumista ennakkovaroitusjärjestelmään edellyttäen, ettei siitä koidu haittaa niille jäsenvaltioille, joilla on yksikamarinen parlamentti (Zieleniec, Stuart + 11, Lequiller, Dini, Bazile, Wuermeiling, Altmaier, Meyer, Teude, Vanhanen ja Fisher). Tehtiin erilaisia ehdotuksia näiden kahden rajoittavan seikan ottamiseksi huomioon.

Puheenjohtajisto ehdottaa, että jäsenvaltioissa, joissa on kaksikamarinen parlamentti, annettaisiin kummallekin kamarille toimivalta käynnistää ennakkovaroitusjärjestelmä huolehtien kuitenkin siitä, että yksikamariset jäsenvaltiot eivät joudu epäedulliseen asemaan.

6 kohta

Huomautus

Valmistelukunnassa keskusteltiin pitkään yhden kolmasosan ratkaisevaa äänimäärää koskevasta kysymyksestä. Useat valmistelukunnan jäsenet toivoivat ratkaisevan äänimäärän poistamista, toiset sen pienentämistä. Puheenjohtajisto ehdottaa, että säilytään yhden kolmasosan vähimmäismäärä, mistä voitaisiin päästä yhteisymmärrykseen. Yksi uusi kohta on kuitenkin lisätty sen ottamiseksi huomioon, että vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevista artikloista käydyn keskustelun yhteydessä useat valmistelukunnan jäsenet olivat sitä mieltä, että ratkaisevan äänimäärän pitäisi olla yksi neljäsosa silloin kun säädösehdotus koskee rikosoikeudellista ja oikeudellista yhteistyötä (entinen kolmas pilari).

Kansallisten parlamenttien äänimääriä koskevilla muutoksilla otetaan käyttöön useiden valmistelukunnan jäsenten ehdottama ratkaisu, jottei jäsenvaltioille, joilla on yksikamarinen parlamentti, aiheutuisi vahinkoa.

7 kohta

Huomautus

Hyvin monet valmistelukunnan jäsenet (Michel + 6 belg., Van Eekelen, de Vries + de Bruijn, Voggenhuber, Nagy, Duhamel + 8 sos., Duff + 16, Hain, Lamassoure, Hjelm-Wallen + 3 ruots., Lennmarker) ovat kirjallisesti tai suullisesti ilmaisseet suhtautuvansa varauksellisesti 7 kohdan määräykseen. Ehdotetaankin sen poistamista.

8 kohta

Huomautus

Tehtyjen muutosten tarkoituksena on ensinnäkin ottaa huomioon enemmistön kannattama näkemys, jonka mukaan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille annettaisiin oikeus kanteen nostamiseen. Mielipiteet jakautuivat kysymyksen osalta tarkemmin sen mukaan,

- onko jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien tarkoitus käyttää tätä oikeutta suoraan vai kansallisen hallituksen välityksellä;*
- onko tarkoitus, että kyseinen oikeus on kummallakin kamarilla jäsenvaltioissa, joissa on kaksikamarinen järjestelmä.*

Puheenjohtajisto ehdottaa hyväksyttäväksi sanamuotoa, joka on tasapainoinen ja jossa annetaan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille oikeus nostaa kanne unionin tuomioistuimessa toissijaisuusperiaatteen noudattamatta jättämisen vuoksi, mutta jätetään jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksen ratkaistavaksi kyseisen oikeuden käyttämisehdoista mukaan lukien kysymys siitä, annetaanko oikeus kansallisten parlamenttien kummallekin kamarille. Viittaamalla sisäiseen oikeusjärjestykseen eikä "perustuslailliseen järjestykseen" pyritään antamaan jäsenvaltioille mahdollisuus ratkaista kysymys perustuslakia alemmalla tasolla.

Mitä tulee alueiden komitean oikeuteen nostaa kanne toissijaisuusperiaatteen noudattamatta jättämisen vuoksi, puheenjohtajisto ehdottaa, että sille annetaan oikeus kyseinen oikeus tapauksissa, joissa perustuslaissa edellytetään alueiden komitean kuulemista ennen säädöksen antamista. Kanneoikeutta ei sitä vastoin myönnettäisi tapauksissa, joissa Euroopan parlamentti tai neuvosto katsoo tarpeelliseksi, omasta aloitteestaan, kuulla alueiden komiteaa eikä silloin, kun neuvosto päättää nostaa kanteen tai antaa lausunnon omasta aloitteestaan.

Puheenjohtajisto ei ole hyväksynyt lainsäädäntövaltaa käyttävien alueiden oikeutta nostaa kanne unionin tuomioistuimessa toissijaisuusperiaatteen noudattamatta jättämisestä. Sitä ei kannattanut tarpeeksi moni valmistelukunnan jäsen.

9 kohta

Huomautus

Tehdyllä muutoksella otetaan huomioon ehdotus, jota on kannatettu valmistelukunnassa hyvin laajasti (de Vries, de Bruijn, Andriukaitis, Gricius, Sivickas, Belohorska, Figel, Migas, Kiljune, Vanhanen, Stuart + 11, Bonde, Seppänen, Floch, Lequiller, Azevedo, Nazaré Pereira, Lopes, Lobo) ja jonka mukaan kansallisille parlamenteille toimitetaan vuosittain selvitys peruslain soveltamisesta toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden osalta.